

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
voor Vlees, Vleeswaren,
Gemaksvoeding en Pluimveevlees

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren,
Gemaksvoeding en Pluimveevlees
Postbus 4471, 6401 CZ HEERLEN
Telefoon: 088-1163072 / 73
www.vlep.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41150818.

Verslag over het boekjaar
1-1-2020 t/m 31-12-2020

Voorwoord

Geachte lezer,

Het doet ons genoegen u bijgaand het jaarverslag over 2020 aan te kunnen bieden.

Namens het bestuur van het pensioenfonds willen wij u graag informeren over de werkzaamheden, het beleid en de pensioenontwikkelingen van het fonds in het jaar 2020.

Belangrijke ontwikkelingen

Het jaar 2020 stond in het teken van de COVID-19 crisis. Ook voor pensioenfondsen heeft deze crisis grote gevolgen. De dekkingsgraad is de maat van de verhouding tussen de bezittingen en de verplichtingen van het pensioenfonds. De dekkingsgraad daalde sterk in de eerste maanden van 2020 en de vooruitzichten voor de situatie aan het eind van 2020 waren zeer zorgwekkend. Het bestuur heeft alle zeilen bijgezet om de gevolgen van de crisis te beperken. De Minister kondigde noodmaatregelen aan die eisen aan de financiële positie van pensioenfondsen tijdelijk verlichten.

Na de scherpe daling van de dekkingsgraad in het eerste kwartaal (per eind maart 2020 bedroeg de dekkingsgraad 79,0%) liet de financiële positie, met name in de laatste maanden van het jaar, een sterk herstel zien. Per einde boekjaar is de financiële positie ten opzichte van vorig boekjaar desondanks verslechterd. De actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 bedroeg 90,1% ten opzichte van 92,5% een jaar eerder. Daarmee lag de actuele dekkingsgraad nog steeds onder de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%. De beleidsdekkingsgraad (gemiddelde dekkingsgraad over voorgaande twaalf maanden) bedroeg eind 2020 85,1% (91,5% eind 2019). Het fonds voldeed met een dekkingsgraad van 90,1% per eind 2020 nipt aan de voorwaarde die de Minister stelde aan de vrijstelling van de wettelijke eis om per eind 2020 een dekkingsgraad van tenminste 104,4% te hebben. Daarmee is een korting van de pensioenen afgewend.

Uit de evaluatie van het herstelplan in maart 2021 bleek dat de financiële positie zich naar verwachting herstelt zonder het inzetten van de ultieme maatregel: het verlagen van de pensioenen. Het verlenen van toeslagen is echter de komende jaren niet mogelijk. In de herstelplanberekeningen is gebruik gemaakt van de door de Minister gecreëerde mogelijkheid om de hersteltermijn te verlengen van tien naar twaalf jaar.

De daling van de actuele dekkingsgraad in 2020 is veroorzaakt door de daling van de rente, in het bijzonder in het eerste kwartaal. De situatie herstelde zich behoorlijk in de laatste maanden van 2020, mede door sterk oplopende aandelenkoersen. Toch was dit niet voldoende om de daling van de dekkingsgraad in 2020 te voorkomen. Het beleggingsresultaat in 2020 was ondanks de COVID-19 crisis hoog en bedraagt 9,93% (2019: 18,26%), maar dit kon de stijging van de verplichtingen, als gevolg van een dalende rente, niet compenseren.

Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag is de financiële positie van het pensioenfonds aanzienlijk verbeterd. Een verlaging van de pensioenen is, in tegenstelling tot eerdere verwachtingen, niet noodzakelijk in 2021. Dat neemt niet weg dat de financiële situatie nog altijd zorgelijk is en de kans op verlaging van de pensioenen na 2021 aanwezig blijft.

Naast de COVID-19 crisis stond 2020 in het teken van implementatie van BMO Asset Management Netherlands B.V. als fiduciair beheerder met ingang van 1 januari 2020 en de afronding van de financiering van de VPL-overgangsregeling.

Leeswijzer

Dit jaarverslag is als volgt opgebouwd. Na het voorwoord is het meerjarenoverzicht overzicht opgenomen met de financiële gegevens. Vervolgens wordt in hoofdstuk 1 stilgestaan bij het fonds, het bestuur, het intern toezicht, de geschillencommissie en de uitbesteding door het fonds.

In hoofdstuk 2 wordt stil gestaan bij de ontwikkelingen op het gebied van de financiële positie, het herstelplan, wet- en regelgeving, goed pensioenfondsbestuur, communicatie en extern toezicht. Het financiële beleid van het fonds komt in hoofdstuk 3 uitgebreid aan bod. Hoofdstuk 4 bevat een omschrijving van de uitvoering van de pensioenregeling, waaronder ook een toelichting op de wijzigingen die hebben plaatsgevonden in 2020.

Het voorwoord, meerjarenoverzicht en de hoofdstukken 1 tot en met 4 vormen samen het bestuursverslag. Na het bestuursverslag doet de raad van toezicht in hoofdstuk 5 verslag over het boekjaar 2020. In hoofdstuk 6 is het woord aan het verantwoordingsorgaan van het fonds.

De jaarrekening is opgenomen in hoofdstuk 7. Hoofdstuk 8 bevat de overige gegevens waaronder de verklaring van de certificerend actuaire en de controleverklaring van de accountant.

Wij vertrouwen erop dat de informatie in het verslag u een goed beeld geeft van het fonds. Mocht u desondanks nog vragen hebben, dan kunt u deze richten aan het bestuur per adres Stationsweg 1, 3445 AA te Woerden.

Tot slot bedanken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het fonds.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

Woerden, 24 juni 2021

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	3
Meerjarenoverzicht	7
1 Bestuursverslag - Het fonds	
1.1 Inleiding	9
1.2 Over het fonds	9
1.3 Het bestuur	12
1.4 Sleutelfuncties	16
1.5 Het intern toezicht	16
1.6 Uitbesteding	19
2 Bestuursverslag - Ontwikkelingen	
2.1 Covid-19 pandemie	21
2.2 Ontwikkelingen financiële positie	21
2.3 Herstelplan	23
2.4 Wet- en regelgeving	25
2.5 Goed pensioenfondsbestuur	26
2.6 Communicatie	31
2.7 Toezichthouder AFM, AP en DNB	31
3 Bestuursverslag - Financieel beleid	
3.1 Inleiding	33
3.2 Financieel toetsingskader	33
3.3 Premie	35
3.4 Toeslag	37
3.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer	37
3.6 Samenvatting actuairueel rapport	40
3.7 Beleggingen	45
3.8 Kosten vermogensbeheer	51
3.9 Risicoparagraaf	54
3.10 Financiering VPL-overgangsregeling	65
3.11 Toekomstparagraaf	66

4 Bestuursverslag - Uitvoering van de pensioenregeling

4.1	Inleiding	67
4.2	De pensioenregeling	67
4.3	Wijzigingen statuten en reglementen	69
4.4	Slotopmerkingen	69

5 Verslag van de raad van toezicht

5.1	Inleiding	71
5.2	Strategie	71
5.3	Governance	71
5.4	Uitbesteding	72
5.5	Risicobeheersing / IT en datakwaliteit	72
5.6	Communicatiebeleid	73
5.7	Naleving en toepassing Code Pensioenfondsen	73
5.8	Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening	74
5.9	Functioneren van de raad van toezicht in 2020	74
5.10	Vooruitblik intern toezicht 2021	74
5.11	Reactie van het bestuur op het verslag van de raad van toezicht	75

6 Verslag van het verantwoordingsorgaan

6.1	Het verantwoordingsorgaan in 2020	77
6.2	Bevindingen oordeel en aanbevelingen	79
6.3	Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan	80

7 Jaarrekening

7.1	Balans per 31 december	82
7.2	Staat van baten en lasten	84
7.3	Kasstroomoverzicht	86
7.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	87
7.5	Toelichting op de balans per 31 december	95
7.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	103
7.7	Risicoparagraaf	109

8 Overige gegevens

8.1	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	117
8.2	Actuariële verklaring	118
8.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	120

Bijlagen

	Verzekerdenbestand	131
	Begrippenlijst	132

Meerjarenoverzicht

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantallen					
Actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten)	27.571	26.955	26.301	24.408	23.879
Gewezen deelnemers	80.165	77.464	74.740	68.886	63.161
Pensioengerechtigden	14.351	13.526	13.078	8.393	8.023
Totaal	122.087	117.945	114.119	101.687	95.063
Totaal aangesloten ondernemingen	1.315	1.318	1.225	1.227	1.193
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Toeslagen					
Indexatie actieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Indexatie inactieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen	3.715.319 ¹⁾	3.301.515 ¹⁾	2.716.295	2.710.983	2.522.918
Beleggingsopbrengsten	325.531	468.807	-59.715	110.716	216.380
Beleggingsrendement	9,93%	18,26%	-2,23%	4,54%	10,12%
Benchmarkrendement	9,81%	17,79%	-1,77%	4,02%	10,10%
Z-score	0,15	0,43	-0,21	0,46	0,12
Reserves					
Kapitaal en beleidsreserve	-411.942	-254.411	-186.794	-4.869	-142.759
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	4.165.474	3.384.400	2.768.748	2.586.682	2.553.439
Langlopende schuld (uit hoofde van VPL)	12.625	205.129	163.158	144.349	120.831

1) Inclusief vorderingen en schulden uit hoofde van beleggingen en saldi bij depotbanken.

	2020	2019	2018	2017	2016
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers					
Feitelijke premies (exclusief VPL)	113.889	116.548	94.951	92.460	87.283
Feitelijke premies Gemaksvoeding	22,99%	22,99%	24,29%	24,70%	24,70%
Feitelijke premies Versvlees	27,08%	27,08%	26,08%	26,08%	25,69%
Feitelijke premies Pluimvee	24,30%	24,30%	23,30%	23,30%	23,65%
Feitelijke premies Vleeswaren	24,45%	24,45%	23,45%	23,45%	23,45%
Kostendeekkende premie (exclusief VPL)	188.687	164.443	138.024	131.259	114.884
Gedempte premie (exclusief VPL)	104.336	107.259	94.702	86.417	85.934
Pensioenuitkeringen	46.266	40.730	38.842	36.443	33.965
Dekkingsgraad					
Beleidsdekkingsgraad	85,1%	91,5%	98,7%	97,8%	90,3%
Aanwezige dekkingsgraad	90,1%	92,5%	93,3%	99,8%	94,4%
Reële dekkingsgraad	69,2%	73,0%	79,6%	78,4%	72,4%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,4%	104,4%	104,7%	104,5%	104,4%
Vereiste dekkingsgraad	116,3%	117,0%	118,3%	118,1%	117,0%
Gemiddelde rekenrente	0,27%	0,82%	1,47%	1,61%	1,46%
Kostenratio's					
Totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten	6.099	5.131	5.447	5.383	4.837
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro)	145	127	138	164	152
Kosten vermogensbeheer	9.876	10.016	9.336	8.003	6.620
Transactiekosten	2.209	1.915	2.061	2.352	1.722
Totale kosten vermogensbeheer	12.085	11.931	11.397	10.355	8.342
Kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,28%	0,31%	0,34%	0,31%	0,27%
Transactiekosten in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,06%	0,06%	0,07%	0,09%	0,07%
Totale kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,34%	0,37%	0,41%	0,40%	0,34%

1 Bestuursverslag - Het fonds

1.1 Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvlees en Pluimveevlees (pensioenfonds VLEP) heeft verschillende organen, zoals het bestuur, diverse commissies, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij het fonds betrokken. In dit hoofdstuk stelt het fonds de bestuursorganen en externe partijen voor. Allereerst volgen de doelstelling en een aantal algemene gegevens van het fonds.

1.2 Over het fonds

1.2.1 Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Vleeswarenindustrie werd in 1956 opgericht op initiatief van een vertegenwoordiging uit de bedrijfstak en is statutair gevestigd te 's-Gravenhage. De Gemaksvleesindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende Industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie hebben zich respectievelijk op 1 januari 1982, 1 januari 1999 en 1 januari 2002 bij het fonds aangesloten.

Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 41150818. De laatste statutenwijziging vond plaats op 12 februari 2019. Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de belangenorganisatie voor pensioenfondsen.

1.2.2 Missie, visie en strategie

Missie

Wij zorgen voor een pensioen voor iedereen die werkt(e) in de vlees-, vleeswaren-, gemaksvlees- en pluimvleessector. We zijn een professioneel en betrouwbaar pensioenfonds, dat pragmatisch en op een maatschappelijk verantwoorde manier handelt, de kosten beheerst en de belangen van onze werkgevers en deelnemers evenwichtig behartigt.

Visie

VLEP zorgt voor een goed pensioen, waarbij we de pensioenregeling zo duidelijk mogelijk en toekomstbestendig maken. We handelen op een maatschappelijk verantwoorde manier en ontzorgen aangesloten werkgevers. We bieden pensioendeelnemers meer individuele regie op hun pensioen. Dat doen we door onze deelnemers proactief te informeren, we maken keuzemogelijkheden voor het pensioen inzichtelijk en begeleiden ze bij het maken van die keuzes.

Strategie

Om deze missie te bereiken is de strategie van VLEP:

- ◆ de risico's die in de regeling aanwezig zijn, op een evenwichtige wijze afwegen over alle belanghebbenden;
- ◆ het betaalbaar houden van de pensioenregeling;
- ◆ het behalen van een passend rendement om in eerste instantie de nominale verplichtingen te kunnen nakomen en in tweede instantie om een toeslag te kunnen verlenen;

- ◆ het optimaliseren van de dienstverlening aan werkgevers en deelnemers in de bedrijfstakken;
- ◆ een heldere communicatie over de pensioenregeling, op een transparante, persoonlijke en herkenbare wijze.

In dit bestuursverslag leest u wat het fonds in 2020 heeft gedaan om haar missie te vervullen.

1.2.3 Samenwerkende organisaties

Het bestuur benoemt op voordracht van de hieronder genoemde organisaties een lid van het bestuur en/ of het verantwoordingsorgaan.

De werkgeversverenigingen die partij zijn bij de Cao's van respectievelijk de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende industrie zijn:

1. De Vereniging voor de Nederlandse Vleeswarenindustrie te Zoetermeer (VNV);
Postbus 64
2700 AB Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 20
website: www.vleeswarenindustrie.nl
2. De Algemene Kokswaren- en Snackproducenten Vereniging, te Zoetermeer (AKSV);
Postbus 64
2700 AB Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 19
website: www.aksv.nl
3. De Centrale Organisatie voor de Vleessector, te Zoetermeer (COV);
Postbus 61
2700 AB Zoetermeer
telefoonnummer: (079) 363 49 00
website: www.cov.nl
4. Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie, te Veenendaal (Nepluvi).
Vendelier 57D
3905 PC Veenendaal
telefoonnummer: (030) 635 52 52
website: www.nepluvi.nl

De werknemersverenigingen die partij zijn bij de Cao's van de Vleeswarenindustrie, de Gemaksvoedingindustrie, de Versvlees- en vleesbewerkende industrie en de Pluimveeverwerkende Industrie zijn:

1. FNV, te Utrecht;
Postbus 9208
3506 GE Utrecht
telefoonnummer: (088) 368 03 68
website: www.fnv.nl

2. CNV Vakmensen, te Utrecht;
Postbus 2525
3500 GM Utrecht
telefoonnummer: (030) 751 10 07
website: www.cnvvakmensen.nl

1.2.4 Externe partijen

Het fonds werkt samen met de volgende externe partijen:

Bestuursondersteuning

Actor bureau voor sectoradvies, te Woerden

Uitvoeringsorganisatie Pensioenbeheer

AZL N.V., te Heerlen

Vermogensbeheer

BMO Asset Management Netherlands B.V., te Amsterdam (Fiduciair beheerder)
Northern Trust, te Amsterdam (Custodian)

Adviserend actuaris

AZL N.V., te Heerlen, mevrouw I.A.J. Smeets AAG

Externe adviseur

Sprenkels & Verschuren, te Amsterdam, mevrouw L. Thissen AAG RBA RMFI

Adviseur vermogensbeheer

Sprenkels & Verschuren, te Amsterdam, de heer M. Euverman AAG CFA

Adviseur risicomanagement

AethiQs, te Rotterdam, de heer L. de Rijke

Certificerend actuaris

Aon, te Rotterdam, de heer A.G.M. den Hartogh AAG (tot 1 juli 2020)

Aon, te Rotterdam, de heer J.A.M. Dankers AAG (vanaf 1 juli 2020)

Externe accountant

KPMG Accountants N.V., te Utrecht, de heer J.C. van Kleef RA

Compliance officer

GBA Accountants & Adviseurs, te Den Haag, de heer G.J. Mersch AA RB (tot 1 oktober 2020)

Actor bureau voor sectoradvies, te Woerden, mevrouw K.M. Westerhoff (vanaf 1 oktober 2020)

Naast voornoemde genoemde partijen maakt het fonds op opdrachtbasis gebruik van diensten en producten van derde partijen indien daar aanleiding toe is.

1.3 Het bestuur

1.3.1 Samenstelling

Het bestuur van VLEP is paritair samengesteld conform de mogelijkheden van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Het bestuur bestaat uit twaalf bestuursleden van wie zes van werkgeverszijde, vier van werknemerszijde en twee namens pensioengerechtigden.

De bestuurssamenstelling is in 2020 niet gewijzigd. Mevrouw I.M. van Eekelen en de heer J.R. Schepen zijn per 1 januari 2020 herbenoemd voor een nieuwe termijn van zes jaar.

In 2020 was de heer J.E. Klijn voorzitter van het fonds. De heer J.R. Schepen was gedurende het verslagjaar plaatsvervangend voorzitter.

Het paritaire bestuur is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Benoemd tot	Organisatie
De heer J.R. Schepen	1 januari 2026	VNV
De heer P.J.M. Dobbelaar	1 januari 2024	COV
De heer R.P. van der Kruijk	1 januari 2022	VNV
De heer P.C. Vesseur	1 januari 2023	Nepluvi
De heer K.H. Kremer	1 januari 2025	AKSV
De heer G.J. Wichems	1 januari 2021	COV

Leden werknemers	Benoemd tot	Organisatie
De heer J.E. Klijn	1 januari 2021	FNV
De heer F.A. van de Veen	1 januari 2024	CNV Vakmensen
Mevrouw I.M. van Eekelen	1 januari 2026	FNV
De heer D.H.M. Muusers	1 januari 2022	FNV

Lid pensioengerechtigden	Benoemd tot	Organisatie
De heer R.K. van der Ploeg	1 januari 2023	FNV
Mevrouw E. Bronswijk-Pais	1 januari 2025	FNV

De heren J.E. Klijn en G.J. Wichems zijn per 1 januari 2021 herbenoemd voor een termijn van zes respectievelijk vier jaar. De heer P.C. Vesseur is in maart 2021 afgetreden in verband met zijn pensionering. Het bestuur heeft de heer J.G. Sieraad benoemd als zijn opvolger. De benoeming van de heer Sieraad is onder voorbehoud van goedkeuring door De Nederlandsche Bank.

1.3.2 Vergaderdata, studiedagen en overige bijeenkomsten

Het bestuur heeft in 2020 acht keer vergaderd. De vergaderingen vonden respectievelijk plaats op 30 januari, 20 maart, 26 maart, 11 juni, 18 juni, 5 oktober, 26 november en 17 december. Ook heeft het bestuur één of meerdere dagdelen aan opleiding besteed op 16 januari en op 5 en 6 oktober. Op 5 oktober heeft het bestuur tevens de jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd.

Het jaarlijkse relatiegesprek met DNB heeft in juni 2020 plaatsgevonden met een delegatie van het bestuur.

1.3.3 Voorzittersoverleg

Het voorzittersoverleg van het fonds bestaat uit de werkgeversvoorzitter van het bestuur, de heer Schepen en de werknemersvoorzitter, de heer Klijn. Het voorzittersoverleg vindt minimaal vier keer per jaar plaats of zoveel vaker als nodig is.

Het voorzittersoverleg is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

De heer J.R. Schepen

De heer J.E. Klijn

In 2020 heeft het voorzittersoverleg plaatsgevonden op 15 januari, 12 maart, 14 april, 28 mei, 2 juli, 10 september, 15 oktober en 8 december. Daarnaast hebben de voorzitters op 12 maart, 2 juli en 15 oktober overleg gevoerd met de raad van toezicht.

1.3.4 Bestuurlijke commissies

In verband met toenemende complexiteit en de vele taken van het bestuur heeft het fonds een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Zij kunnen in de voorbereidingsfase dieper ingaan op de achtergronden en consequenties van te nemen beleidsbeslissingen. Tevens kan voor verdere uitvoering van besluiten een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke commissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen.

De commissies bestaan uit minimaal drie bestuursleden. De commissies zijn samengesteld op basis van de kennis- en ervaring van de betreffende bestuursleden. Een paritaire invulling van de commissie wordt nagestreefd, maar is geen voorwaarde.

In 2020 waren de volgende bestuurlijke commissies werkzaam:

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie ziet toe op en adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid en de uitbesteding daarvan. De beleggingscommissie bestaat uit drie leden van het bestuur.

De heer Muusers was gedurende het boekjaar de voorzitter van de beleggingscommissie.

Deze commissie vergadert minimaal vier keer per jaar. In 2020 is de beleggingscommissie negenmaal bijeengekomen te weten op 21 januari, 10 maart, 21 april, 25 mei, 30 juni, 1 september, 29 september, 14 oktober en 10 november. Op 26 november heeft de beleggingscommissie het concept beleggingsplan 2021 aan het bestuur gepresenteerd in de bestuursvergadering.

In maart en april 2020 heeft de beleggingscommissie wekelijkse calls gehouden om de portefeuille nauwlettend te monitoren gedurende de eerste onrustige weken van het COVID-19 tijdperk.

De heer M. Euverman (Sprenkels & Verschuren) is aangesteld als onafhankelijk adviseur van de beleggingscommissie. De beleggingscommissie is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

De heer J.E. Klijn

De heer D.H.M. Muusers (voorzitter)

De heer F.A. van de Veen (toehoorder, tevens lid risicomanagementcommissie)

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie vervult de tweedelijns rol in het integrale risicomanagement van het fonds. De voorzitter van de commissie is ook de beoogde sleutelfunctiehouder van de risicomanagementfunctie. Tevens adviseert de commissie het bestuur inzake (de kaders rondom) integraal risicomanagement. Verder behoren tot de taak van de commissie alle andere adviserende taken die haar door het bestuur worden opgedragen.

De risicomanagementcommissie vergadert ten minste vier maal per jaar. In 2020 is de risicomanagementcommissie bijeengekomen op 13 januari, 5 maart, 20 april, 19 mei, 11 juni, 17 september, 12 oktober en 19 november. De heer Wichems fungeerde in het jaar 2020 als voorzitter van de risicomanagementcommissie.

De heer L. de Rijke (AethiQs) is aangesteld als onafhankelijk adviseur van de risicomanagementcommissie. De risicomanagementcommissie is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

De heer J.R. Schepen (toehoorder, tevens lid dagelijks bestuur)

De heer F.A. van de Veen

De heer G.J. Wichems (voorzitter)

Financiële commissie

De financiële commissie adviseert het bestuur inzake het opstellen van de begroting en monitoring van de kosten. Tevens is de financiële commissie betrokken bij het jaarwerkproces.

De financiële commissie vergadert jaarlijks minimaal vier maal. In 2020 is de financiële commissie bijeengekomen op 25 februari, 29 mei, 8 september, 3 november en 11 november.

De heer Vesseur was in 2020 voorzitter van de financiële commissie.

De financiële commissie is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw E. Bronswijk-Pais

De heer K.H. Kremer

De heer P.C. Vesseur (voorzitter)

De heer Vesseur was gedurende de periode vanaf het derde kwartaal van 2019 tot en met mei 2020 afwezig. In die periode heeft de heer Klijn tijdelijk plaatsgenomen in de financiële commissie en fungeerde de heer Kremer als voorzitter.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie houdt zich bezig met de voorbereiding van de besluitvorming van het bestuur over het communicatiebeleid en de inzet van communicatiemiddelen. De communicatiecommissie bestaat uit drie leden van het bestuur. De communicatiecommissie vergadert op de momenten dat dit nodig wordt geacht, maar tenminste vier keer per jaar.

In 2020 is de communicatiecommissie bijeengekomen op 11 februari, 11 maart, 16 mei, 1 september en 4 november.

In 2020 was mevrouw Van Eekelen de voorzitter van de communicatiecommissie. Mevrouw Van Eekelen was tot en met september 2020 tevens de privacy officer van het fonds.

De communicatiecommissie is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw I.M. van Eekelen (voorzitter)
De heer R.P. van der Kruijk
De heer R.K. van der Ploeg

Handhavingscommissie

De handhavingscommissie houdt zich bezig met de handhavingsactiviteiten die de verplichtstelling van het fonds met zich meebrengt. Het gaat daarbij onder andere om beoordeling van dossiers (zoals werkingssfeerzaken en vrijstellingen) en rapportages van de pensioenadministrateur. De handhavingscommissie bestaat uit vijf leden van het bestuur. De handhavingscommissie vergadert tenminste vier keer per jaar.

In 2020 heeft de handhavingscommissie vergaderd op 23 januari, 18 februari, 18 mei, 1 september en 19 november.

In 2020 was de heer Klijn de voorzitter van de handhavingscommissie.

De handhavingscommissie is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

De heer P.J.M. Dobbelaar (toehoorder, tevens sleutelfunctiehouder interne audit)
De heer J.E. Klijn (voorzitter)
De heer R.P. van der Kruijk
De heer J.R. Schepen
De heer P.C. Vesseur

Crisisteam

Gedurende de eerste maanden van de COVID-19 pandemie heeft het bestuur een tijdelijk crisisteam ingesteld om de continuïteit van het fonds nauwgezet te monitoren en waar nodig bij te sturen. Het crisisteam is na oprichting wekelijks bijeengekomen. Nadat de situatie zich stabiliseerde in mei is het crisisteam weer ontbonden.

Het crisisteam was als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw I.M. van Eekelen (voorzitter communicatiecommissie)

De heer J.E. Klijn (werknemersvoorzitter bestuur)

De heer D.H.M. Muusers (voorzitter beleggingscommissie)

De heer J.R. Schepen (werkgeversvoorzitter bestuur)

1.4 Sleutelfuncties

1.4.1 Actuariële-, risicobeheer- en interne audit-sleutelfunctie

In januari 2019 is IORP II van kracht geworden. IORP II schrijft onder andere voor dat pensioenfondsen moeten beschikken over drie sleutelfuncties, te weten de actuariële functie, de risicobeheerfunctie en de interne auditfunctie. Het fonds diende uiterlijk voor 1 september 2020 de betreffende functionarissen ter toetsing voor te dragen aan DNB. Het bestuur heeft de certificerend actuaris, de heer J.A.M. Dankers AAG, (Aon) benoemd tot houder van de actuariële sleutelfunctie. DNB heeft zijn benoeming goedgekeurd. Het bestuur heeft de overige sleutelfuncties belegd binnen het bestuur. De heer P.J.M. Dobbelaar is benoemd als houder van de sleutelfunctie interne audit. DNB heeft de benoeming van de heer Dobbelaar goedgekeurd. Het bestuur heeft de heer G.J. Wichems benoemd tot houder van de sleutelfunctie risicobeheer. De heer Wichems heeft deze functie tot in het eerste kwartaal van 2021 ingevuld. Op 25 maart 2021 heeft het bestuur de heer J.G. Sieraad benoemd als houder van de sleutelfunctie risicobeheer. De benoeming van de heer Sieraad is onder voorbehoud van goedkeuring door De Nederlandsche Bank.

De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek over hun werkzaamheden en bevindingen.

1.5 Het intern toezicht

1.5.1 Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. Het interne toezicht betreft de naleving door het fonds van normen in de Code Pensioenfondsen in haar toezicht. De raad van toezicht doet in hoofdstuk 5 verslag van haar bevindingen.

De raad van toezicht is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden

Mevrouw M.M. Verheul

Mevrouw C.M. van der Werf (voorzitter)

De heer H.P. Zevenhuizen

In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in de raad van toezicht.

1.5.2 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Ook de raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan baseert zijn oordeel op het bestuursverslag van het fonds, de jaarrekening, de bevindingen van de raad van toezicht en overige informatie.

Adviesrecht

Het bestuur stelt het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit over:

- a. het beleid inzake beloningen;
- b. de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- c. de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
- d. het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- e. het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- f. het wijzigen van het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- g. het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid, dan wel het verlenen van toeslagen;
- h. vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- i. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- j. liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- k. het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- l. de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten; en
- m. het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Vergaderingen

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2020 zes keer vergaderd. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan vier keer vergaderd met een vertegenwoordiging vanuit het bestuur en twee keer met de leden van de raad van toezicht. Tevens organiseerde het verantwoordingsorgaan een tweetal opleidingsdagen in 2020.

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Namens	Benoemd tot	Organisatie
De heer G.W.P. Biemans	werkgevers	1 juli 2022	COV
De heer J.H.W. Wolters	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer J.A. van Heugten	werknemers	1 juli 2022	FNV
De heer F.J. van Koppenhagen	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer O.A.H. Mars	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer P. Peters	pensioengerechtigden	1 juli 2022	De Unie
De heer G.J. ter Schuur	werknemers	1 juli 2022	CNV Vakmensen
De heer S. Simion	werknemers	1 juli 2022	FNV
De heer P. van den Tillaart	pensioengerechtigden	1 juli 2024	CNV Vakmensen

De heer F. van Diepen is in het voorjaar van 2020 met pensioen gegaan. De vacant gekomen positie is in december 2020 ingenomen door de heer J.H.W. Wolters.

De heer Ter Schuur was in 2020 voorzitter van het verantwoordingsorgaan. De heer Biemans fungeerde in 2020 als plaatsvervangend voorzitter.

Voor het verslag van het verantwoordingsorgaan verwijzen wij u naar hoofdstuk 6 van dit Bestuursverslag.

1.6 Uitbesteding

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer in 2020 uitbesteed aan AZL N.V. (hierna: AZL). Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in een servicelevel agreement (SLA).

De bestuursondersteuning, inclusief communicatieadvies en de compliance officer, van het fonds is uitbesteed aan Actor Bureau voor sectoradvies (hierna: Actor).

Northern Trust draagt onder meer zorg voor de bewaring en de consolidatie van alle portefeuilleonderdelen ten behoeve van de door de toezichthouder gewenste rapportages.

Het fonds vergewist zich van de beheersing van operationele processen bij uitbestedingspartners, onder andere door middel van ISAE3000/ISAE3402 statements of vergelijkbare documenten. Het dagelijks bestuur ziet toe op de uitbesteding van de uitvoering van het pensioenbeheer aan AZL en de bestuursondersteuning aan Actor. De beleggingscommissie ziet toe op de uitbesteding aan BMO en Northern Trust.

Het fonds heeft BMO Global Asset Management B.V. (hierna: BMO) aangesteld als integraal vermogensbeheerder en Northern Trust als custodian en tevens beleggingsadministrateur van het fonds. Het fonds heeft deze bedrijven gemandateerd voor de hieraan verbonden werkzaamheden. BMO verzorgt het integraal beheer van de beleggingen en de afstemming daarvan ten opzichte van de verplichtingen, binnen de door het fonds vastgestelde kaders. Daarbij maakt BMO voor specifieke portefeuilleonderdelen gebruik van externe vermogensbeheerders. BMO draagt zorg voor integraal inzicht in (beleggings)risico's, de voorbereiding van de managerselectie en monitoring van de door het fonds aangestelde managers.

Selectie BMO en transitie fiduciair beheer

In 2019 heeft het bestuur een uitgebreid selectietraject doorlopen voorafgaand aan de keuze voor BMO. Aanleiding voor de zoektocht naar een nieuwe fiduciair beheerder was de heroriëntatie van Robeco Institutional Asset Management B.V. (Robeco) ten aanzien van de fiduciaire dienstverlening. In lijn met ons uitbestedingsbeleid is VLEP op zoek gegaan naar een gedegen vervanger. Na een brede uitvraag, is op basis van vooraf gestelde criteria, een lijst van drie mogelijke uitvoerders geselecteerd. Bij deze drie partijen site visits uitgevoerd, gevolgd door een diepgaande schriftelijke RfP (request for proposal). BMO onderscheidde zich daarin door het goede aanbod gecombineerd met een klantgerichte benadering waarin de situatie van het pensioenfonds centraal werd gesteld. De kwaliteiten van BMO op het gebied van LDI en maatschappelijk verantwoord beleggen vielen daarbij ook op.

In 2020 zijn naast de fiduciaire ondersteuning en advisering ook de valuta-afdekking, de LDI beleggingen (beide begin 2020) en de beleggingen in bedrijfsobligaties (vierde kwartaal) overdragen naar BMO. Deze overdrachten zijn soepel verlopen, in goede samenwerking met Robeco. De beleggingscommissie heeft na de overdracht de keuze van BMO en de transitie van Robeco naar BMO geëvalueerd en is tot de conclusie gekomen dat het proces zorgvuldig is doorlopen. Dit is met het bestuur besproken en verder afgehandeld.

2 Bestuursverslag - Ontwikkelingen

2.1 Covid-19 pandemie

Eind 2019 stak COVID-19 voor het eerst de kop op in China. In maart 2020 kreeg het ook stevige voet aan de grond in Europa en daarmee in Nederland. Om het virus in te dammen en de gezondheid van mensen te beschermen, hebben veel landen drastische maatregelen moeten nemen. Deze maatregelen raken het dagelijks leven van alle mensen.

De uitbraak van COVID-19 heeft ook economische gevolgen. Zowel grote als kleine bedrijven worden hard geraakt door deze crisis. De onzekerheid die dat met zich meebrengt, heeft gevolgen voor de financiële markt en daarmee voor de financiële positie van pensioenfondsen. Meer hierover in de volgende paragraaf.

Om de crisis het hoofd te bieden heeft het bestuur van het fonds meerdere maatregelen getroffen. Vanwege de impact die het begin van de crisis op de beleggingsportefeuille had, heeft de beleggingscommissie middels wekelijkse vergaderingen de ontwikkelingen nauwlettende gemonitord. Hoewel de portefeuille initieel buiten de vastgestelde bandbreedtes trad, herstelde deze zich zonder het uitvoeren van een herbalancering weer tot binnen de strategische bandbreedtes. Naast de wekelijkse overleggen van de beleggingscommissie heeft het bestuur ook een tijdelijk crisisteam ingesteld. In het crisisteam zaten de voorzitters van het bestuur, aangevuld met de voorzitters van de beleggingscommissie en de communicatiecommissie. Het crisisteam heeft het bestuur en de raad van toezicht wekelijks geïnformeerd over de stand van zaken. De werkzaamheden van het crisisteam richten zich op vijf pijlers, te weten vermogensbeheer en financiële positie, uitbesteding, continuïteit bestuur, communicatie en de stand van zaken in de bij het fonds aangesloten bedrijfstakken.

Ook de bij het fonds betrokken organisaties hebben maatregelen getroffen. Vrijwel zonder uitzondering zijn alle medewerkers vanuit huis gaan werken. Hoewel de overgang naar thuiswerken abrupt was en zeker niet zonder uitdagingen was, hebben de bij VLEP betrokken organisaties bewezen de dienstverlening te kunnen continueren onder deze bijzondere omstandigheden. Met uitzondering van enkele specifieke werkzaamheden, zoals het afleggen van fysieke bedrijfsbezoeken door de pensioenconsulenten, zijn alle activiteiten voortgezet. Tot het moment van vaststellen van dit jaarverslag is thuiswerken nog steeds de norm.

Om de continuïteit van het bestuur in crisissituaties te borgen is in aanvulling op het bestaande crisisplan een continuïteitsplan opgesteld. Dit plan voorziet in het borgen van continuïteit bijvoorbeeld in het geval één of beide leden van het dagelijks bestuur uitvallen.

2.2 Ontwikkelingen financiële positie

De dekkingsgraad is de maat van de verhouding tussen de bezittingen en de verplichtingen van het pensioenfonds. De minimaal vereiste dekkingsgraad van het pensioenfonds is 104,4%. Sinds 2008 was de dekkingsgraad veelal lager. Eind 2013 was de dekkingsgraad gestegen tot 105,3%. In 2014 en 2015 is de dekkingsgraad echter weer gedaald. In 2015 is daarom een nieuw herstelplan opgesteld. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd.

Ontwikkeling dekkingsgraad 2020

Het fonds heeft het jaar 2020 afgesloten met een actuele dekkingsgraad van 90,1% (op basis van de UFR) ten opzichte van 92,5% een jaar eerder. De daling van de dekkingsgraad wordt veroorzaakt door de verdere rentedaling in 2020. Het beleggingsrendement, dat 9,93% bedraagt, kon niet voorkomen dat de dekkingsgraad daalde in 2020. Per eind maart 2020, toen de COVID-19 onrust op de financiële markten nog groot was, bedroeg de dekkingsgraad 79,0%. Sindsdien is de dekkingsgraad dankzij de herstellende financiële markten weer opgeklommen. Pas op het allerlaatste moment steeg de dekkingsgraad tot boven de 90%, wat betekent dat het fonds, met toepassing van de geboden vrijstellingsmaatregelen, geen verlaging van de pensioenen hoeft door te voeren in 2021. Het inkopen van de VPL-overgangsrechten per eind 2020 heeft hieraan ook bijgedragen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de stand van de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden. Door deze middeling zal de beleidsdekkingsgraad met (enige) vertraging reageren op veranderde (markt-)omstandigheden. De beleidsdekkingsgraad bedroeg eind 2020 85,1% (2019: 91,5%).

Deze beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- ◆ het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt dan wel uit een tekortsituatie komt,
- ◆ de evaluatie van het herstelplan,
- ◆ het doorvoeren van eventuele kortingen,
- ◆ het indexatiebeleid en
- ◆ het uitvoeren van waardeoverdrachten.

Tabel ontwikkeling dekkingsgraad

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Aanwezige dekkingsgraad 2020	Aanwezige dekkingsgraad 2019
Primo	3.129.989	3.384.400	92,5%	93,3%
Beleggingsopbrengsten	325.531	-11.346	9,9%	17,2%
Wijziging Rts	0	568.431	-13,3%	-15,5%
Premie	105.445	153.563	-1,1%	-0,5%
Waardeoverdrachten	1.740	1.268	0,0%	0,0%
Kosten	2.345	2.345	0,0%	0,0%
Uitkeringen	-46.266	-46.153	-0,1%	-0,1%
Kanssystemen	0	-2.931	0,1%	0,0%
Toeslagverlening	0	0	0,0%	0,0%
Overige mutaties TV	0	-109.493	3,1%	1,0%
Andere oorzaken	234.748	225.390	0,7%	0,0%
Kruis effecten	0	0	-1,7%	-2,8%
Ultimo	3.753.532	4.165.474	90,1%	92,5%

In 2020 is het pensioenvermogen sterk gestegen door hoge beleggingsopbrengsten, de inkoop van de VPL-overgangrechten en de premie. De reden dat de technische voorziening sterker is gestegen dan het vermogen is de gedaalde rente. Dat is ook de belangrijkste oorzaak voor de daling van de dekkingsgraad in 2020.

Z-score

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het behaalde rendement van het pensioenfonds en het rendement van de benchmark. De z-score 2020 bedraagt 0,15. De performancetoets tot en met 2020 is 1,70. Het fonds voldoet met deze score aan de gestelde normen. Voor meer informatie over de z-score verwijzen wij u naar hoofdstuk 3.7.7 van dit bestuursverslag.

Haalbaarheidstoets

Op grond van artikel 143 van de Pensioenwet voert een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Meer informatie over de haalbaarheidstoets is opgenomen in hoofdstuk 3.2.

Premiedekkingsgraad

Het fonds maakt gebruik van premiedemping op basis van de methodiek van verwacht rendement. De hoogte van dit verwacht rendement staat vast voor een periode van vijf jaar. Inherent aan deze systematiek is dat de premiedekkingsgraad fluctueert naar mate de actuele rentestanden fluctueren. Hoe lager de rente, hoe lager de premiedekkingsgraad. Als de premiedekkingsgraad lager is dan de actuele dekkingsgraad is er sprake van een negatief effect van de premie op de dekkingsgraad van het fonds. Vanwege de alomdalende rente in de voorgaande jaren is de premiedekkingsgraad sterk onder druk komen te staan. Het bestuur heeft hier afgelopen jaren veelvuldig over gesproken en waar mogelijk maatregelen getroffen. Eind 2020 is de premiedekkingsgraad ver gedaald. Vanaf 1 januari 2021 is de premiedekkingsgraad echter fors toegenomen vanwege de herijking van het verwacht rendement voor een nieuwe periode van vijf jaar. In hoofdstuk 3.3 wordt nader ingegaan op de premiedekkingsgraad en de overwegingen van het bestuur in het kader van evenwichtige belangenafweging.

2.3 Herstelplan

Dekkingsgraad blijft te laag

De dekkingsgraad van het fonds is lager dan het vereiste niveau. Het fonds heeft ook in 2020 een herstelplan ingediend bij de toezichthouder vanwege de te lage dekkingsgraad per eind 2019. De beleidsdekkingsgraad is per 31 december 2020 nog altijd lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. De financiële positie is in 2020 verslechterd ten opzichte van de situatie per 31 december 2019. 31 December 2020 is het moment dat de beleidsdekkingsgraad vijf jaar achtereenvolgend lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Dit betekent dat het fonds op grond van het financieel toetsingskader een onvoorwaardelijke korting van de pensioenen moet doorvoeren in 2021. Echter heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid pensioenfondsen een tijdelijke vrijstelling gegeven voor het voldoen aan deze eisen uit het financieel toetsingskader. Om van deze vrijstelling gebruik te maken, moeten pensioenfondsen een dekkingsgraad van tenminste 90% hebben. Het fonds voldeed per 31 december 2020 nipt aan deze eis en hoeft daarom geen onvoorwaardelijke korting door te voeren in 2021.

Naast de eis om niet langer dan maximaal vijf jaar achtereenvolgend een dekkingsgraad te hebben die lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad moeten pensioenfondsen ook in het herstelplan aantonen dat zij binnen een periode van tien jaar het vereiste eigen vermogen bereiken. In het kader van de hiervoor genoemde vrijstellingsregeling heeft de Minister de termijn van tien jaar tijdelijk verlengd tot maximaal twaalf jaar. Uit de berekeningen voor het herstelplan in 2020, op basis van de financiële positie per eind 2019, blijkt dat het fonds niet binnen een termijn van tien jaar het vereiste eigen vermogen bereikt. Binnen de verlengde termijn van twaalf jaar haalt het fonds het vereiste eigen vermogen wel. Het bestuur heeft besloten om gebruik te maken van deze verlengde hersteltermijn. Een korting van de pensioenen was daarmee van de baan in 2020. Hierdoor zijn de (gewezen) deelnemers en

gepensioneerden niet geconfronteerd met een kleine (0,32%-punt) verlaging van de pensioenen in 2020. Een dergelijke verlaging draagt nauwelijks bij aan het herstel, maar leidt desondanks wel tot forse kosten en extra communicatie. Het pensioenfonds ging er op het moment van het vaststellen van het herstelplan eind maart 2020, vanuit per eind 2020 een forse onvoorwaardelijke korting toe te moeten passen.

Eind 2020 bleek de dekkingsgraad van het fonds nipt boven de door de Minister als tijdelijke ondergrens aangemerkte dekkingsgraad van 90% te liggen. De bijzondere omstandigheden, versterkt door de COVID-19 crisis, waren aanleiding voor de Minister om deze vrijstelling aan pensioenfonds te verlengen. Hierdoor is in 2021 toch geen onvoorwaardelijke korting van de pensioenen nodig. De financiële positie per 31 december 2020 is ook het uitgangspunt van het herstelplan 2021, waaruit blijkt dat het fonds, na opnieuw gebruik te maken van de verlengde hersteltermijn van twaalf jaar, ook geen voorwaardelijke korting van de pensioenen hoeft door te voeren in 2021.

De dekkingsgraad van het fonds is desondanks nog steeds te laag, waardoor de dreiging van kortingen blijft bestaan. Door de slechte financiële positie is er sinds 2008 geen toeslag verleend. De komende jaren verwacht het fonds ook geen toeslagen te verlenen.

Communicatie financiële situatie

Het bestuur houdt de pensioengerechtigden, deelnemers en werkgevers door middel van een nieuwsbrief en nieuwsberichten op de website regelmatig op de hoogte over de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De door het pensioenfonds uitgebrachte nieuwsbrieven staan tevens op de website van het pensioenfonds. Voor de dreigende kortingen heeft de communicatiecommissie een gericht communicatieplan opgesteld.

Crisisplan

Sinds 2011 beschikt het fonds over een crisisplan. Hierin staat beschreven welke situaties het fonds als crisissituaties ziet. Daarnaast beschrijft het crisisplan hoe het bestuur handelt indien een crisissituatie zich voordoet. Nadat in 2015 het crisisplan verder is aangescherpt naar aanleiding van het nieuwe financiële toetsingskader en ook de niet-financiële crises zijn opgenomen, wordt het crisisplan jaarlijks geactualiseerd.

Geen waardeoverdrachten vanwege te lage dekkingsgraad

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds de betreffende waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. Per eind september 2015 daalde de beleidsdekkingsgraad tot onder de 100% en heeft het fonds de waardeoverdrachten stop moeten zetten. De stand van zaken per 31 december 2020 is dat de beleidsdekkingsgraad nog onder de 100% is en dat waardeoverdrachten nog niet uitgevoerd kunnen worden. Er is sprake van een voorraad van circa 1.000 verzoeken tot waardeoverdracht per eind 2020. Deze worden in behandeling genomen nadat de beleidsdekkingsgraad 100% of meer bedraagt.

Waardeoverdrachten uit hoofde van de per 1 januari 2019 ingegane Wet waardeoverdracht klein pensioen zijn hiervan uitgezonderd. Deze waardeoverdrachten vinden ook plaats indien de dekkingsgraad onder de 100% ligt.

2.4 Wet- en regelgeving

De wet- en regelgeving waar pensioenfondsen mee te maken hebben, is voortdurend in ontwikkeling. Het bestuur en de sociale partners volgen de ontwikkelingen en bereiden zich voor op mogelijke veranderingen. Zij proberen op diverse manieren aandacht te vragen voor de gevolgen die veranderingen in wet- en regelgeving hebben voor het pensioenfonds. Zij brengen de specifieke kenmerken van het pensioenfonds onder de aandacht bij de beleidsmakers.

Pensioenakkoord

Het kabinet heeft samen met werknemers- en werkgeversorganisaties een pensioenakkoord gesloten over pensioenen en AOW. De belangrijkste afspraken gaan over:

- ◆ Minder snelle stijging van AOW leeftijd;
- ◆ Betere pensioenafspraken voor mensen met zware beroepen;
- ◆ Flexibeler en persoonlijker pensioenstelsel;
- ◆ Verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen.

De plannen voor een flexibeler en persoonlijker pensioenstelsel zijn in diverse werkgroepen uitgewerkt en opgenomen in de conceptwet Toekomst pensioenen. Hierin is beschreven dat er twee mogelijke pensioencontracten zijn in het nieuwe pensioenstelsel. Dit betreft Het Nieuwe Pensioencontract (NPC) en de Wet Verbeterde Premieregeling plus (WVP+). Beide contracten zijn premieovereenkomsten zonder doorsneepremiesystematiek.

In het eerste kwartaal van 2021 heeft een consultatie plaatsgevonden waarbij door veel partijen een reactie is gegeven op de conceptwet. Volgens de planning wordt de wet rondom de zomer 2021 vastgesteld, waarna onder andere pensioenfondsen hun pensioenregelingen en administratie aan moeten passen aan de nieuwe eisen. De beoogde ingangsdatum van de wet was 1 januari 2022. Dit is in 2021 uitgesteld tot 1 januari 2023. Pensioenfondsen hebben tot uiterlijk 1 januari 2027 om over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Eerst dient een besluit te worden genomen welk contract het beste bij het pensioenfonds past. Het vervolg betreft o.a. de keuze over invaren van bestaande pensioenen in de nieuwe regeling en de gevolgen van het afschaffen van de doorsneepremie. Het pensioenfonds heeft samen met sociale partners een werkgroep ingesteld om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel voor te bereiden.

Verhoging AOW- en pensioenleeftijd

De minder snelle stijging van de AOW-leeftijd, zoals afgesproken in het pensioenakkoord, betekent dat de leeftijd in 2020 en 2021 op 66 jaar en vier maanden blijft staan. In 2022 stijgt de leeftijd met drie maanden en in 2024 komt de leeftijd uit op 67 jaar. Daarna stijgt de AOW-leeftijd niet één jaar per jaar dat mensen langer leven, maar acht maanden.

De fiscale pensioenrichtleeftijd voor aanvullende pensioenen is in 2018 verhoogd naar 68 jaar. Dat is niet gewijzigd. Deze pensioenrichtleeftijd is een rekenleeftijd. Daarmee wordt de jaarlijkse maximaal toegestane fiscale pensioenopbouw berekend. Uiteraard blijft het mogelijk om eerder met pensioen te gaan.

Wet waardeoverdracht kleine pensioenen

Op 19 maart 2018 is de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen aangenomen. Met deze Wet vervalt het recht van het pensioenfonds om een klein pensioen twee jaar na uitdiensttreden af te kopen. Nieuw is het recht van het pensioenfonds op automatische waardeoverdracht. Het recht van een slaper om zijn kleine pensioen 2,5 jaar na uitdiensttreden af te kopen vervalt en het recht van het pensioenfonds om een klein pensioen op pensioendatum af te kopen geldt alleen nog na instemming van de deelnemer. Kleine pensioenen van minder dan EUR 2 kunnen komen te vervallen met deze Wet aan het pensioenfonds. Het bestuur heeft besloten om gebruik te maken van de nieuwe wettelijke mogelijkheid om kleine pensioenen over te dragen zonder voorafgaande instemming van de gewezen deelnemer. Ook heeft het bestuur besloten dat oude pensioenen kleiner dan EUR 2 komen te vervallen. In 2020 zijn 2.477 inkomende en 1.094 uitgaande waardeoverdrachten van kleine pensioenen uitgevoerd door het pensioenfonds.

IORP II-richtlijn

Op 13 januari 2017 trad de herziene IORP-richtlijn in werking. EU-lidstaten hebben twee jaar de tijd gekregen om de richtlijn om te zetten in nationale wetgeving. De richtlijn is in de Nederlandse wet- en regelgeving verwerkt. Pensioenfondsen moesten uiterlijk op 13 januari 2019 voldoen aan de nieuwe regels. De wijzigingen hebben betrekking op informatieverstrekking, governance, grensoverschrijdende collectieve waardeoverdracht en toezicht. De periode tot september 2020 stond in het teken van de verdere implementatie van deze wijzigingen. Als onderdeel van het naleven van de IORP II-richtlijn heeft het bestuur in januari 2019 sleutelfunctiehouders benoemd voor de risicobeheerfunctie, de interne auditfunctie en de actuariële functie (zie ook hoofdstuk 1.4.1).

2.5 Goed pensioenfondsbestuur

Het bestuur bestaat in 2020 uit twaalf bestuursleden, zes voorgedragen vanuit werkgeverszijde, vier voorgedragen vanuit werknemerszijde en twee vertegenwoordigers van pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit negen leden: één lid vertegenwoordigt de werkgevers, zes leden vertegenwoordigen de werknemers en twee leden vertegenwoordigen de pensioengerechtigden. Daarnaast is een raad van toezicht ingericht met drie onafhankelijke personen.

Code Pensioenfondsen

De Code is in 2018 herzien, zodat de normen nu zijn ingedeeld naar acht thema's. Inhoudelijk is de Code nagenoeg hetzelfde gebleven ten opzichte van 2014. De Code draait om de drie functies van 'goed pensioenfondsbestuur': besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen. De Code Pensioenfondsen bevat veel normen die gaan over gedrag en cultuur. Een beperkter aantal normen gaat over de manier van rapporteren over onderdelen uit de Code Pensioenfondsen.

Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het pas toe of leg uit-beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het bestuursverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Onderstaand is per thema een toelichting opgenomen bij de naleving door het fonds van de normen uit de Code en relevante ontwikkelingen in 2020. Hierbij wordt ook toegelicht op welke punten het fonds (nog) afwijkt van de Code.

Thema 1 – Vertrouwen waarmaken

Dit thema draait om de volgende stelling: Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement. Er zijn negen normen verbonden aan dit thema. Deze normen gaan onder meer over evenwichtige belangenafweging, de beleids- en verantwoordingscyclus, draagvlak voor de keuzes over verantwoord beleggen en risicobewustzijn.

Het fonds onderschrijft het belang van de normen die horen bij het thema Vertrouwen waarmaken en leeft deze ook na. In 2020:

- ◆ heeft het bestuur de in norm 3 genoemde missie en visie herijkt;
- ◆ een ALM-studie opgestart (indachtig norm 6);
- ◆ besloten een nader deelnemersonderzoek uit te voeren over het beleid voor verantwoord beleggen (norm 7). De resultaten van dit onderzoek worden voor de zomer van 2021 verwacht;
- ◆ de werking van het integrale risicomanagement verder verbeterd (norm 8);
- ◆ een continuïteitsplan opgesteld om de besturing van het pensioenfonds voort te kunnen zetten indien één of meerdere leden van het dagelijks bestuur uitvallen (norm 9).

Thema 2 – Verantwoordelijkheid nemen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling. Aan dit thema zijn vijf normen verbonden die draaien om de taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering, (evaluatie van) de uitbesteding en het beloningsbeleid van uitbestedingspartijen.

Het bestuur heeft oog voor deze normen en leeft deze na. In 2020 heeft het pensioenfonds extra aandacht besteed aan de kosten. Daarbij is ook besloten gebruik te maken van een kostenbenchmarkonderzoek. Meer informatie hierover is opgenomen in paragrafen 3.5 en 3.8.

Thema 3 – Integer handelen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het bestuur bevordert een cultuur van integriteit en compliance. Er zijn acht normen gekoppeld aan dit thema. Deze normen draaien om onderwerpen zoals (naleving van) de gedragscode, nevenfuncties, tegenstrijdige belangen en een klokkenluidersregeling. Het fonds herkent zich in deze normen en leeft deze na. Het bestuur beoordeelt ieder kwartaal de nevenfuncties van alle bestuursleden alsook de gedane meldingen in het kader van de gedragscode. In 2020 heeft het pensioenfonds een nieuwe compliance officer aangesteld, die belast is met de monitoring van de naleving van de gedragscode en andere compliance gerelateerde onderwerpen. Er zijn in 2020 geen overtredingen van de gedragscode geconstateerd.

Thema 4 – Kwaliteit nastreven

Dit thema draait om de volgende stelling: Het fonds stelt hoge kwaliteitseisen, voert daar beleid op en is een lerende organisatie. Aan dit thema zijn 8 normen opgehangen. Deze normen bevatten onder andere uitgangspunten voor het collectief, kritisch en onafhankelijk opereren van het bestuur en de leden van het bestuur, opleidingsmogelijkheden voor het bestuur en zelfevaluatie van bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan.

Het fonds hanteert deze normen als rode draad in het bestuurlijke proces, het geschiktheidsplan en de zelfevaluatie van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In 2020 heeft het bestuur het eigen functioneren geëvalueerd onder begeleiding van een externe deskundige. Tevens heeft het bestuur meerdere collectieve opleidingsdagen georganiseerd en hebben individuele bestuursleden externe opleidingen gevolgd passend bij hun aandachtsgebieden.

Thema 5 – Zorgvuldig benoemen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het fonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds. Dit thema behelst tien normen die de samenstelling, geschiktheid, diversiteit en procedurele aspecten van (her)benoeming van bestuurs-, raad van toezicht- en verantwoordingsorgaanleden.

Het fonds leeft deze normen grotendeels na. Op het gebied van diversiteit (norm 33) voldoet het fonds niet aan alle onderdelen. In het bestuur en de raad van toezicht zitten geen leden van jonger dan 40 jaar. Het verantwoordingsorgaan heeft één lid dat jonger is dan 40 jaar. In het verantwoordingsorgaan zitten geen vrouwelijke leden. In het bestuur zitten twee vrouwelijke leden en in de raad van toezicht zijn twee van de drie leden een vrouw. Het fonds houdt bij vacatures en herbenoemingen rekening met het vergroten van de diversiteit. Echter prevaleert geschiktheid boven diversiteit bij de beoordeling van kandidaten. Het fonds heeft een diversiteitsplan opgesteld.

De norm 34 m.b.t. tot de benoemingstermijn wordt niet geheel nageleefd door het fonds. Voor het bestuur geldt een standaard benoemingstermijn van zes jaar i.p.v. vier jaar. Ook is er geen maximum gesteld aan het aantal keer dat een bestuurslid kan worden herbenoemd. Het bestuur acht het wenselijk dat jaarlijks de termijn van één werknemers- en één werkgeverslid verstrijkt. Vanwege de omvang van het bestuur (twaalf personen) leidt dit tot een standaard benoemingstermijn van zes jaar. Indien de omvang van het bestuur op enig moment kleiner wordt, kan dit ertoe leiden dat de benoemingstermijn wordt aangepast naar vier jaar. Ook wil het bestuur niet op voorhand de zittingsduur beperken tot maximaal twaalf jaar. Uitgangspunt voor het bestuur is een verantwoorde mix van kennis en ervaring waarbij een ruime historische kennis van het fonds onder bestuursleden ook als zeer waardevol wordt gezien, alsmede kennis van de betrokken sectoren. In de praktijk is er, ondanks dat er geen maximale termijn is vastgelegd, in de ogen van het bestuur sprake van voldoende personele wisselingen in het bestuur. Van de twaalf bestuurders die op 1 januari 2021 zitting hebben in het fonds, zijn er drie langer dan twaalf jaar actief in het bestuur, één bestuurslid tussen acht en twaalf jaar, drie bestuursleden tussen

vier en acht jaar en vijf bestuursleden korter dan vier jaar. Het bestuur concludeert dat hiermee in belangrijke mate wel aan de norm wordt voldaan en er sprake is van een goede mix van lang en kort zittende bestuursleden. Indien een bestuurslid bij het verstrijken van de lopende zittingstermijn langer dan twaalf jaar bestuurslid is, maakt het bestuur een afweging of het betreffende bestuurslid voor herbenoeming in aanmerking komt. Indien het bestuur dit het geval acht, zal dit duidelijk gemotiveerd worden met het belang van het fonds als uitgangspunt.

Het bestuur heeft in 2020 besloten om de heren J.E. Klijn en G.J. Wichems te herbenoemen per 1 januari 2021 voor een nieuwe termijn. Daarbij is afgesproken dat de heer Wichems een maximale herbenoemingstermijn van vier jaar heeft i.p.v. zes jaar. De heer Klijn is reeds langer dan twaalf jaar bestuurder en de heer Wichems overschrijdt de grens van twaalf jaar in 2021. Het bestuur is echter van mening dat de kennis en ervaring van deze bestuurders zwaarder weegt dan de wens tot naleving van norm 34 van de Code. De hiervoor toegelichte diversiteit binnen het bestuur is daarbij een belangrijke afweging. Ook was het bestuur zich op het moment van herbenoeming bewust van het aanstaande aftreden van de heer Vesseur en de naar aanleiding daarvan in te vullen vacature. De raad van toezicht en De Nederlandsche Bank hebben ingestemd met de herbenoeming van beide bestuurders.

Thema 6 – Gepast belonen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het fonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie. Er zijn vijf normen gekoppeld aan dit thema. Het gaat daarbij om een beheerst, passend en duurzaam beloningsbeleid, waarbij terughoudend omgegaan wordt met prestatie-gerelateerde vergoedingen, te hoge beloningen voor intern toezicht worden vermeden en er geen transitie- of ontslagvergoedingen worden toegekend aan bestuursleden of leden van het intern toezicht.

Het fonds leeft alle normen horende bij dit thema na. Het beloningsbeleid is met ingang van 2020 herzien om aan te sluiten bij de nieuwe rollen en deskundigheidseisen, zoals voor sleutelfunctiehouders, en bij het actuele tijdsbeslag van bestuurders. Het beloningsbeleid is openbaar en terug te vinden op de website van het pensioenfonds.

Thema 7 – Toezicht houden en inspraak waarborgen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het fonds waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering. Er zijn twaalf normen verbonden aan dit thema. Deze normen beschrijven het intern toezicht, de wijze waarop de raad van toezicht zich als gesprekspartner van het bestuur opstelt, de wijze waarop het bestuur de aanbevelingen van het intern toezicht meeweegt in de besluitvorming, de wijze waarop het bestuur de dialoog voert met het verantwoordingsorgaan en de opdracht aan en evaluatie van de accountant en certificerend actuaris van het fonds.

Het bestuur leeft de normen horende bij dit thema na.

Thema 8 – Transparantie bevorderen

Dit thema draait om de volgende stelling: Het fonds streeft openheid na, communiceert over missie, strategie en risico's en legt verantwoording af over gevoerd beleid. Acht normen geven nadere invulling aan dit thema. Deze normen beschrijven dat het fonds transparant dient te zijn over o.a. de missie, visie en strategie, maatschappelijk verantwoord beleggen, de wijze van uitvoering. Ook zijn er normen betreffende communicatiebeleid en een adequate klachten- en geschillenregeling.

Het fonds voldoet aan de normen horende bij het thema transparantie bevorderen. In 2020 was er geen sprake van geschillen. Wel zijn er gedurende 2020 22 klachten ontvangen van werkgevers en werknemers. AZL ontvangt en behandelt deze klachten en rapporteert aan het fonds over de afhandeling en of dat binnen de door het fonds gestelde normen is gebeurd. Indien klachten hiertoe aanleiding geven, worden verbeteringen gerealiseerd in de uitvoering van de pensioenregeling.

Geschiktheid bestuurders

Het bestuur hecht er groot belang aan dat het pensioenfonds op deskundige wijze wordt bestuurd. Ook geeft het bestuur zich rekenschap van de eisen die de Pensioenwet, de Wet versterking bestuur pensioenfonds en de Beleidsregel geschiktheid 2012 stellen aan de geschiktheid van de bestuurders. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een geschiktheidsplan waarin de kaders van het toetsen en bevorderen van de collectieve- en individuele geschiktheid van de bestuursleden zijn geschetst. Het bestuur gaat in het geschiktheidsplan uit van de Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie. In 2020 hebben de bestuursleden specifieke pensioenopleidingen gevolgd op basis van het opleidingsplan. Daarnaast heeft het bestuur meerdere opleidingsbijeenkomsten georganiseerd in het kader van onderwerpen als IT, maatschappelijk verantwoord beleggen en het nieuwe pensioenstelsel. In 2020 waren bestuursleden ook geregeld aanwezig bij themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie, DNB en andere partijen zoals AZL en Sprengels & Verschuren.

Het bestuur hanteert een algemeen functieprofiel waar toekomstige kandidaten voor het bestuur aan moeten voldoen. Wanneer er binnen het bestuur een vacature ontstaat, wordt het algemene functieprofiel aangepast aan de eisen die gesteld worden aan de specifieke functie die vacant is. Ook de voorkeur vanuit het oogpunt van diversiteit wordt hierin opgenomen. Dit functieprofiel wordt, na goedkeuring door de raad van toezicht, aan de voordragende organisatie verstuurd. Zo zorgt het bestuur ervoor dat een pensioenfondsbestuurder vanaf de eerste dag aan alle geschiktheidseisen voldoet.

Zelfevaluatie

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat daarbij om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur te bewaken en /of te verbeteren. De meest recente zelfevaluatie heeft plaatsgevonden in oktober 2020. Voorafgaand aan de collectieve zelfevaluatie zijn individuele functioneringsgesprekken gevoerd tussen alle bestuursleden en de voorzitters van het pensioenfonds.

Het bestuur is risicobewust

Pensioenfondsbesturen moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving en controle hebben over alle risico's die zich voordoen. De Pensioenwet verplicht het bestuur tot het treffen van maatregelen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Deze verplichting gaat verder dan de gedragscode die het bestuur heeft. Het gaat om een risicobeleid waarbij alle risico's integraal in kaart worden gebracht. Het bestuur heeft het beleid voor integraal risicomanagement vastgelegd in een beleidsplan. In de risicoparagraaf (hoofdstuk 3.9) is meer informatie over dit onderwerp opgenomen.

Intern toezicht

De raad van toezicht fungeert als intern toezicht van het fonds. Dit intern toezichtorgaan heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. Het interne toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van normen in de Code Pensioenfonds. De raad van toezicht doet in hoofdstuk 5 verslag van zijn bevindingen.

Integriteitsbeleid

De Pensioenwet verplicht het bestuur een integriteitsbeleid te voeren. Het gaat om een risicobeleid, waarbij integriteitsrisico's en ook andere risico's in kaart worden gebracht. Het pensioenfonds voert periodiek een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit.

Gedragscode

Het doel van de gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen voor bestuursleden. Deze regels moeten belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in privé voorkomen. Daarnaast regelen zij hoe bestuursleden moeten omgaan met vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun

eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elk bestuurslid verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven. De compliance officer bewaakt de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen jaarlijks een vragenlijst te verstrekken en te rapporteren over de naleving.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Het pensioenfonds heeft een privacy officer. Ten aanzien van de naleving van de AVG heeft de privacy officer geconstateerd dat het privacyframework binnen VLEP aanwezig is. Dit betekent dat alle documenten, procedures en registers die er op grond van de AVG moeten zijn er ook zijn en inhoudelijk de juiste onderwerpen behandelen. Enkele documenten mogen geactualiseerd worden. In 2021 vindt er een externe audit op het privacy framework plaats. In 2020 zijn er vijf datalekken geregistreerd. Deze vijf datalekken hebben plaatsgevonden bij de pensioenadministrateur. Vier van deze datalekken zijn gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Incidenten- en klokkenluidersregeling

Het bestuur vindt het belangrijk dat degenen die financieel afhankelijk zijn van het fonds, zonder gevaar voor hun positie kunnen rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. Het bestuur heeft hiervoor een klokkenluidersregeling opgesteld. Bij de klokkenluidersregeling gaat het om het melden van onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard.

Er kan worden gerapporteerd door leden van het bestuur, van het verantwoordingsorgaan en van de raad van toezicht en door adviseurs van het fonds. De onregelmatigheid wordt gerapporteerd aan de voorzitter van het pensioenfonds.

Het fonds heeft daarnaast ook een incidentenregeling. Vanwege de samenhang heeft het fonds gekozen voor een gecombineerde incidenten- en klokkenluidersregeling. Deze is van kracht sinds 1 januari 2015.

Beloningsbeleid

Het bestuur wenst een beheerst en duurzaam beloningsbeleid te voeren, dat in overeenstemming is met de doelstelling van het fonds. Het bestuur heeft daarbij de aanbevelingen deskundig en competent pensioenfondsbestuur als referentiekader gehanteerd. De beloningsstructuur staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag. Het beloningsbeleid is in 2019 herzien. De wijzigingen zijn ingegaan per 1 januari 2020.

Het beloningsbeleid is op de website gepubliceerd.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het pensioenfonds geeft door middel van MVB blijk van zijn maatschappelijke betrokkenheid. Meer informatie over het beleid van het pensioenfonds op dit gebied kunt u lezen in paragraaf 3.7.

Transparantiedocument

Het bestuur heeft een transparantiedocument opgesteld waarin de gemaakte keuzes en het beleid voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd. Het transparantiedocument is voor het laatst herzien begin 2021 en staat op de website van het pensioenfonds.

Wet- en regelgeving

Het bestuur ziet doorlopend toe op de naleving van wet- en regelgeving door het fonds.

2.6 Communicatie

2.6.1 Communicatiebeleid

Het fonds besteedt veel aandacht aan goede en heldere communicatie over het beleid, ontwikkelingen op pensioengebied en de gevolgen voor individuele deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Het beleid is vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. Daarnaast werkt het fonds de jaarlijkse doelen uit in een communicatiejaarplan. Hierin staat welke specifieke communicatieactiviteiten voor de verschillende doelgroepen zijn gepland en op welke trends en ontwikkelingen het fonds dat jaar nader ingaat. Belangrijk onderdeel van het communicatiebeleid is dat er op een zo duidelijk mogelijke wijze wordt gecommuniceerd. Dit bereikt het fonds door de brieven op een eenvoudig taalniveau te schrijven zodat het voor iedereen begrijpelijk is.

Communicatiebeleidsplan 2019 - 2021

In 2018 heeft de communicatiecommissie het beleidsplan voor 2019 - 2021 uitgewerkt. Het bestuur heeft het beleidsplan, met positief advies van het verantwoordingsorgaan, vastgesteld op 27 november 2018. In het boekjaar 2019 was dit beleidsplan de leidraad voor de communicatie door het fonds.

Het communicatiebeleid richt zich op twee thema's: proactief richting werkgevers en deelnemers met inzicht.

Proactief richting werkgevers

Doelstellingen bij dit thema zijn:

- ◆ Werkgevers weten welke gegevens op welk moment moeten worden aangeleverd aan VLEP;
- ◆ Wij kennen de informatiebehoefte van onze werkgevers en zorgen ervoor dat onze communicatie zoveel mogelijk aansluit bij die behoefte;
- ◆ Wij zorgen voor een goede basisinformatievoorziening over pensioen voor werkgevers.

Deelnemers met inzicht

Doelstellingen bij dit thema zijn:

- ◆ de communicatie van VLEP is duidelijk, begrijpelijk en relevant;
- ◆ deelnemers weten dat ze pensioen opbouwen bij VLEP;
- ◆ voor deelnemers is het eenvoudig en laagdrempelig om zich één keer per jaar in hun pensioensituatie te verdiepen;
- ◆ VLEP is eerlijk in haar communicatie en het menselijke gezicht achter VLEP wordt benadrukt.

2.6.2 Communicatie in 2020

De communicatie richtte zich in 2020 op de volgende speerpunten:

- ◆ de financiële situatie van VLEP en de maatregelen die mogelijk genomen moeten worden;
- ◆ wettelijke wijzigingen en voorbereidingen, zoals IORP II, de wet 'waardeoverdrachten kleine pensioenen', en e-herkenning.

2.7 Toezichthouder AFM, AP en DNB

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten. Hieronder valt het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid en het vaststellen van spelregels over de wijze waarop pensioencommunicatie dient plaats te vinden.

In 2020 is er contact geweest met AFM in verband met een onderzoek van de toezichthouder over de informatieverstrekking door pensioenfondsen die gebruik hebben gemaakt van de vrijstellingsregeling van de Minister om gebruik te maken van een hersteltermijn

van twaalf jaar (zie ook 2.3 Herstelplan) en een onderzoek over de communicatie door het pensioenfonds naar aanleiding van de verlaging van het opbouwpercentage in 2020. Tevens heeft het pensioenfonds bij AFM een melding gedaan in verband met een te late aanlevering van gegevens aan het Nationale Pensioenregister (mijnpensioenoverzicht.nl) als gevolg van een technisch probleem bij de uitvoeringsorganisatie.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

De AP houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving. Pensioenfondsen verwerken vertrouwelijke persoonsgegevens en dienen hier conform de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op verantwoorde wijze mee om te gaan. Pensioenfondsen dienen datalekken te melden aan de AP, indien deze zich onverhoopt voordoen.

Het fonds heeft in 2020 vier meldingen gedaan aan de AP. Dit betreft incidenten waarbij er correspondentie is verstuurd naar een onjuist adres of een verkeerde bijlage bij een brief is gevoegd. Er zijn geen boetes of andere maatregelen opgelegd door de AP.

De Nederlandsche Bank (DNB)

DNB is als toezichthouder belast met het prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële soliditeit van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het fonds legt structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en de jaarstukken aan DNB voor. Tevens legt het pensioenfonds jaarlijks uiterlijk 30 juni het bestuursverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor. Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds aan DNB over haar financiële positie inclusief de dekkingsgraad. Tevens rapporteert het pensioenfonds DNB in maart over de uitkomsten van de evaluatie van het herstelplan over voorgaand boekjaar en in juni de resultaten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets. Indien er sprake is van nieuwe uitbestedingen of gebruik van Cloud toepassingen meldt het pensioenfonds deze aan DNB. Tot slot worden benoemingen van bestuursleden en de raad van toezicht vooraf ter toetsing aan DNB voorgelegd.

Er zijn geen dwangsommen of boetes opgelegd door DNB aan het pensioenfonds. Ook heeft DNB geen aanwijzingen gegeven, geen bewindvoerder aangesteld of bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming. Van DNB heeft het fonds in 2020 voorts verschillende brieven ontvangen inzake op dat moment actuele thema's voor pensioenfondsen. In juni 2020 heeft het jaarlijkse relatiegesprek met de toezichthouder plaatsgevonden. Het pensioenfonds heeft in 2020 op verzoek van DNB meegewerkt aan een onderzoek naar datakwaliteit bij de pensioenadministratie. Dit onderzoek is in het tweede kwartaal van 2021 afgerond. Daarnaast is het fonds geselecteerd om aan nog een aantal terugkerende onderzoeken deel te nemen. Deze onderzoeken betreffen Nederlandse woninghypotheken, rentebenchmarks en niet financiële risico's.

3 Bestuursverslag - Financieel beleid

3.1 Inleiding

Het fonds wil aan zijn in paragraaf 1.2.2 omschreven doelstelling voldoen. Het is dus belangrijk dat het voldoende geld heeft en ontvangt, zodat er genoeg middelen zijn om (toekomstige) uitkeringen te kunnen betalen. Het bestuur gebruikt hiervoor de beleidsinstrumenten premiebeleid, toeslagenbeleid, beleggingsbeleid en de pensioenregeling.

In dit hoofdstuk komen de eerste drie instrumenten aan de orde. Na het premie- en toeslagenbeleid geeft het bestuur inzicht in de voorzieningen en reserves. Na de actuariële analyse volgt een uitleg over het beleggingsbeleid en vervolgens de risicoparagraaf. De pensioenregeling komt aan bod in hoofdstuk 4.

3.2 Financieel toetsingskader

De bedoeling van het financieel toetsingskader (FTK), dat in 2015 is ingevoerd, is dat het beleid van pensioenfondsen stabiel wordt, dat grotere schokken kunnen worden opgevangen en dat vooraf duidelijk is welk beleid er precies gevoerd wordt, juist in crisissituaties. Een stabiel beleid wordt bereikt door de volgende regels:

- ◆ besluiten worden gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden;
- ◆ als er moet worden gekort, mag de korting over een aantal jaren (maximaal tien) worden gespreid;
- ◆ als er kan worden geïndexeerd, wordt zoveel toeslag toegekend, dat de jaren erna naar verwachting ook (gedeeltelijk) kan worden geïndexeerd;
- ◆ de rekenrente (UFR) voor het langlopende deel van de verplichtingen is gestabiliseerd.

Risicohouding

De risicohouding is:

- ◆ de mate waarin een fonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het fonds, bereid is risico's te lopen en
- ◆ de mate waarin het fonds risico's loopt, gegeven de kenmerken van het fonds.

De risicohouding van het fonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Risicohouding korte termijn

Bij de uitvoering van het feitelijke beleggingsbeleid worden bandbreedtes gehanteerd rondom het strategisch beleid. Deze bandbreedtes zijn vertaald naar een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen. De toegestane bandbreedte voor het vereist eigen vermogen is vastgesteld op 18% tot 24%. In 2019 is het vereist eigen vermogen onder deze bandbreedte gekomen en gebleven. De gedaalde rente is hiervan de oorzaak. Het fonds is zich terdege bewust van de overschrijding van de bandbreedte. Om verschillende redenen zijn er geen maatregelen genomen. Ten eerste is het niet toegestaan om het risicoprofiel te verhogen ten tijde van een crisissituatie. Ook is het zo dat het bestuur zich niet blind staart op het VEV als risicomaatstaf en zich realiseert dat het VEV een modelmatige benadering is. In werkelijkheid wordt het renterisico hoger geacht dan het VEV model bij de huidige lage rentes berekent. De overschrijding van het VEV en reactie van het bestuur daarop is gedeeld en besproken met de sociale partners.

Risicohouding lange termijn

Voor de risicohouding op lange termijn heeft het bestuur ondergrenzen vastgesteld. Ondergrenzen zijn vastgesteld ten aanzien van:

- ◆ Het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen => ondergrens van 90%.
- ◆ Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds => ondergrens van 85%.
- ◆ Het pensioenresultaat dat kan worden bereikt vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds in een slechtweerscenario => maximaal toegestane afwijking ten aanzien van de gekozen ondergrens 40%.

De ondergrenzen voor het pensioenresultaat zijn vastgesteld in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan. De raad van toezicht is geïnformeerd over het proces en heeft hierbij zijn oordeel gegeven.

Haalbaarheidstoets

Bij het FTK hoort ook een haalbaarheidstoets. Deze toets meet in hoeverre het pensioenfonds in staat is om op lange termijn waardevaste pensioenen uit te keren, uitgaande van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid. Dit is het pensioenresultaat. Het pensioenfonds heeft in overleg met de sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan bepaald wat de ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets zijn. Deze normen passen bij de wensen van de achterban.

Aanvangshaalbaarheidstoets

Met de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 zijn de pensioenresultaten op het aanvangsmoment bepaald:

- ◆ De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit een dekkingsgraad die gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad bedraagt 97%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%.
- ◆ Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt 89%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 85%.
- ◆ Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt in slecht weer (5% percentiel) 58%. De afwijking van de ondergrens (89%) bedraagt daarmee 35% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%.

Bij eventueel toekomstig uit te voeren aanvangshaalbaarheidstoetsen zullen deze ondergrenzen opnieuw worden vastgesteld in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan. Indien uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat de ondergrenzen worden overschreden informeert het bestuur de sociale partners en het verantwoordingsorgaan en treedt met hen in overleg om tot passende maatregelen te komen.

Haalbaarheidstoets 2020

In 2020 heeft het fonds de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Met deze jaarlijkse haalbaarheidstoets is getoetst of de uitkomsten in 2020 nog binnen de gestelde grenzen vallen:

1. Het pensioenresultaat voor het mediaan scenario is gelijk aan 88% (2019: 79%);
2. De afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario is gelijk aan 32% (2019: 32%).

De resultaten uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2020 zijn een verbetering ten opzichte van 2019 en een verslechtering ten opzichte van de aanvangshaalbaarheidstoets. De uitkomsten overschrijden de vastgestelde grens voor het pensioenresultaat niet. Belangrijkste reden voor de betere resultaten ten opzichte van 2019 is de gewijzigde scenario'set van DNB. Sociale partners zijn geïnformeerd over de resultaten. Er zijn naar aanleiding van de resultaten van de haalbaarheidstoets geen wijzigingen in het beleid doorgevoerd.

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid. Een toekomstbestendig indexatiebeleid houdt in:

1. Er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De reële dekkingsgraad ultimo 2020 bedraagt 69,2%.

3.3 Premie

Het pensioenfonds financiert de pensioenregeling (ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen) met een doorsneepremie. Als pensioengrondslag gold in 2020 het pensioengevend loon met een maximum van EUR 68.807,- verminderd met een franchise (in 2020 een bedrag van EUR 12.985,-).

De premie voor de basisregeling is in 2020 vastgesteld op 19,65% (2019: 21,76%) (bij een gemiddeld opbouwpercentage van 1,50%). Elke sector heeft de oplossing voor de financiering van de regeling gezocht in een eigen opbouwpercentage. Naast de basisregeling, int het pensioenfonds tot en met 2020 ook premie ten behoeve van de financiering van de overgangsmaatregelen die zijn opgenomen in artikel 53 van het pensioenreglement 2014. De hoogte van de premie alsook de verdeling van de premie tussen de basisregeling en de overgangsregeling wordt door de sociale partners van de verschillende sectoren vastgesteld.

De feitelijke (doorsnee) premie is bepaald als de voor inkoop van nieuwe aanspraken benodigde actuariële koopsom op fondsgrondslagen en het op basis van het gehanteerde beleggingsbeleid verwachte rendement en een opslag voor uitvoeringskosten.

Onderstaand de premiepercentages per sector.

Sector	Premie 2020 basisregeling	Premie 2020 overgangsregeling	Premie totaal 2020	Opbouw- percentage 2020
Vleeswaren	21,03%	3,42%	24,45%	1,56%
Gemaksvoeding	20,51%	2,48%	22,99%	1,52%
Versvlees	18,92%	8,16%	27,08%	1,38%
Pluimveevlees	18,74%	5,56%	24,30%	1,37%

Sector	Premie 2019 basisregeling	Premie 2019 overgangsregeling	Premie totaal 2019	Opbouw- percentage 2019
Vleeswaren	21,44%	3,01%	24,45%	1,59%
Gemaksvoeding	22,85%	0,14%	22,99%	1,70%
Versvlees	21,72%	5,36%	27,08%	1,61%
Pluimveevlees	21,03%	3,27%	24,30%	1,55%

Premiedekkingsgraad

Het fonds heeft er met het oog op premiestabiliteit voor gekozen om de feitelijke premie af te leiden van de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement. Inherent aan deze methodiek is dat de premiedekkingsgraad schommelingen vertoont gedurende de periode dat het verwacht rendement vaststaat (periode van vijf jaar). De premiedekkingsgraad is in 2020 69,3% (2019: 83,2%). Het bestuur houdt de ontwikkeling van de rente en daarmee samenhangende premiedekkingsgraad nauwlettend in de gaten. Als de premiedekkingsgraad lager is dan dekkingsgraad betekent dit dat de premie een negatieve bijdrage levert aan de dekkingsgraad. Het bestuur vindt dat een lage premiedekkingsgraad onwenselijk is.

Omdat de lopende pensioenuitkeringen vooralsnog ontzien worden door het gebruik maken van de langere hersteltermijn acht het bestuur het nastreven van een premiedekkingsgraad van 95% vanaf 2021 voorlopig niet evenwichtig. Bij een pas op de plaats ten aanzien van de hersteltermijnen past ook een pas op de plaats ten aanzien van de premie en de pensioenopbouw. Om die reden heeft het bestuur het beleid om een premiedekkingsgraad van 95% te hanteren vanaf 2021 losgelaten. Door de herijking van het verwacht rendement voor een nieuwe periode van vijf jaar en de daaruit voortvloeiende verlaging van de opbouwpercentages is de premiedekkingsgraad met ingang van 2021 gestegen tot circa 90%, wat ongeveer gelijk is aan de actuele dekkingsgraad. Het bestuur acht dit tenminste voor het komende jaar als evenwichtig. Het bestuur blijft de premiedekkingsgraad nadrukkelijk monitoren waarbij een evenwichtige belangenafweging de leidraad vormt.

Tabel kostendekkende premie

	2020	2019
Zuiver kostendekkende premie	188.687	164.443
Gedempte kostendekkende premie	104.336	107.259
Feitelijke premie	113.889	116.548
De zuiver kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	156.944	135.411
Opslag in stand houden vereist vermogen	26.680	24.780
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
	188.687	164.443
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	59.891	61.745
Opslag in stand houden vereist vermogen	10.181	11.299
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	29.201	29.963
	104.336	107.259

De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

	2020	2019
Actuarieel benodigd	59.891	61.745
Opslag in stand houden vereist vermogen	10.181	11.299
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	29.201	29.963
Premiemarge	9.553	9.289
	113.889	116.548

3.4 Toeslag

Het fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van het fonds toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. Het pensioenfonds verleent alleen een toeslag indien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari van het boekjaar van het pensioenfonds zich boven de 110% bevindt. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de toeslagambitie. De toeslagambitie is gelijk aan het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid, over de periode van oktober tot en met september.

De eventueel uit het vrije vermogen toe te kennen toeslag wordt aan de hand van indexatieregels onder het FTK (toekomstbestendig) bepaald.

Het toeslagbeleid kent eveneens een inhaaltoeslag, deze luidt als volgt:

Het bestuur kan besluiten om extra verhogingen toe te kennen indien de actuele financiële positie van het fonds dit toelaat. De dekkingsgraad waarboven dit mogelijk is, is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening en is de grens waarbij maximale toeslag verleend mag worden. Het verschil tussen het feitelijk aanwezige eigen vermogen (afgemeten aan de beleidsdekkingsgraad) en het vermogen behorende bij de bovengrens dekkingsgraad kan voor een vijfde deel worden aangewend voor inhaaltoeslagen. Er geldt een maximumtermijn van tien jaar waarbinnen teruggekeken wordt naar de gemiste toeslagen.

Er zijn in 2020 geen toeslagen verleend.

3.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten.

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2020: EUR 6.099.000 (2019: EUR 5.131.000). Omgerekend is dit EUR 145 (2019: EUR 127) per actieve deelnemer en gepensioneerde. Het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden is in 2020 gestegen naar 41.922 (2019: 40.481). In paragraaf 7.6 van de jaarrekening worden deze kosten nader gespecificeerd. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven bij de kosten en de berekening van de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde.

In dit jaarverslag heeft het bestuur een toerekening van kosten aan pensioenbeheer en vermogensbeheer gemaakt. Dit heeft gevolgen voor de kosten per deelnemer, zoals weergegeven in deze paragraaf. De berekeningswijze is gelijk aan vorig jaar.

Hieronder volgt een toelichting bij de kosten uitvoering pensioenbeheer.

De administratiekosten betreffen kosten die worden gemaakt voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioen-gerechtigden. Deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht om de aanspraken juist te administreren en de deelnemers volledig te informeren. Denk hierbij aan de pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten, afkoop, helpdesk, communicatie met deelnemers/gepensioneerden. Daarnaast zijn er kosten die betrekking hebben op de activiteiten die voortvloeien uit de contacten met de werkgever. Het gaat om kosten voor de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, de aanmaak van premienota's en de premie-incasso, helpdesk werkgever, communicatie met werkgever. Hierbij horen ook de kosten voor het aansluiten van nieuwe werkgevers. In vergelijking met vorig jaar zijn de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde gestegen.

De stijging van de kosten per actieve deelnemer en gepensioneerde in 2020 ten opzichte van 2019 is grotendeels toe te schrijven de stijging van de administratiekosten. De administratiekosten zijn met name gestegen door het oplossen van openstaande bevindingen naar aanleiding van de transitie van Syntrus Achmea Pensioenbeheer naar AZL in 2018, het verwerken van mutaties met terugwerkende kracht, het plaatsen van UPO's op het deelnemersportaal, waardeoverdrachten van kleine pensioen en assurancewerkzaamheden.

Toerekening aan kosten vermogensbeheer

Het bestuur hanteert onderstaande verdeling voor het toerekenen van kosten aan het vermogensbeheer (ongewijzigd ten opzichte van 2019).

Kostensoort	Toegewezen aan vermogensbeheer (%)
Administratiekosten:	
Governance:	
◆ Vergoedingen bestuur en raad van toezicht	50%
◆ Kosten voor bestuursondersteuning	25%
Controlekosten:	
◆ Kosten accountant voor controle jaarwerk	50%
◆ Kosten certificerend actuaaris	50%
Advieskosten:	
◆ Kosten fiscaal advies	50%
Overige kosten:	
◆ Kosten voor toezicht DNB en AFM	50%
◆ Contributie Pensioenfederatie	50%
◆ Kosten notaris t.b.v. beleggingsdocumentatie	100%

Het effect op de kosten pensioenbeheer 2020 is als één totaalbedrag in aftrek genomen in de jaarrekening in de toelichting op de staat van baten en lasten.

	Pensioenbeheer 2020		Pensioenbeheer 2019	
Administratiekosten	EUR	4.619.000	EUR	3.717.000
Governance	EUR	1.254.000	EUR	1.201.000
Controlekosten	EUR	164.000	EUR	125.000
Advieskosten	EUR	430.000	EUR	429.000
Overige kosten	EUR	345.000	EUR	273.000
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	EUR	-713.000	EUR	-614.000
Totaal		EUR 6.099.000		EUR 5.131.000

Kostenbenchmark

Het bestuur heeft een kostenbenchmarkonderzoek uit laten voeren op basis van de kosten tot en met 2019. Hieruit blijkt dat de pensioenbeheerkosten in de periode 2017-2019 lager zijn dan fondsen uit de peer group bestaande uit 29 pensioenfondsen met tussen de 20.000 en 60.000 deelnemers en gepensioneerden. De gemiddelde kosten bedroegen EUR 142 ten opzichte van EUR 162 in de peer group. Uit het onderzoek blijkt ook dat er sprake is van een dalende trend in de pensioenbeheerkosten in de periode 2017-2019.

Oordeel bestuur

De totale kosten die het fonds maakt voor de uitvoering van het pensioenbeheer, een bedrag van ongeveer EUR 6.099 duizend, zijn besteed aan de uitvoering van de pensioenregeling en de overige werkzaamheden die ten behoeve daarvan worden uitgevoerd. Het bestuur realiseert zich dat dit bedrag veel geld is.

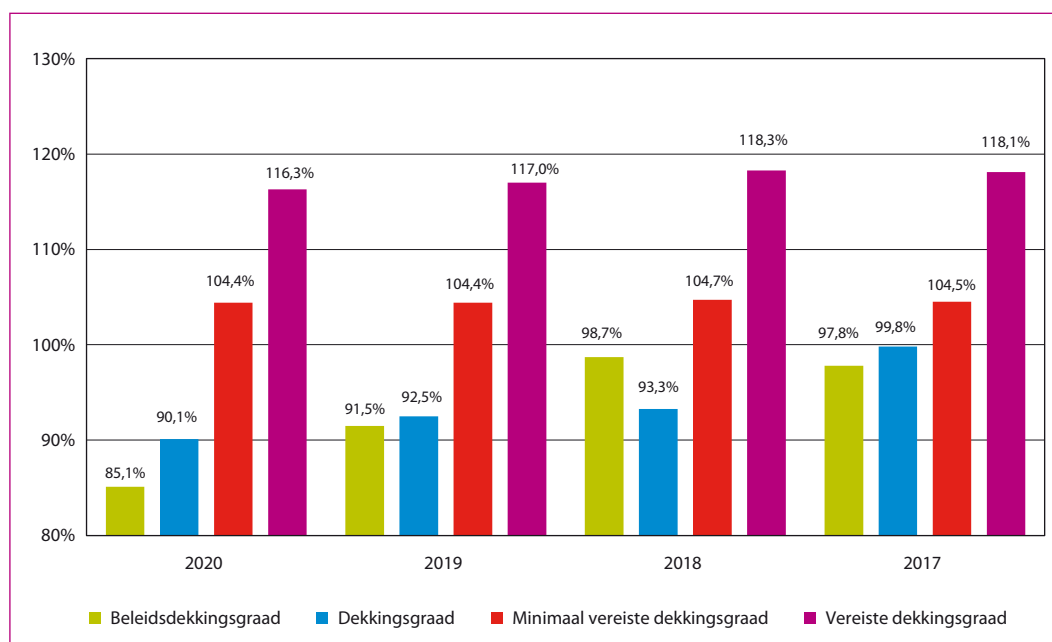
De uitvoering van de pensioenregeling van het fonds is complex vanwege vier aangesloten sectoren die ieder een verschillend premie- en opbouwpercentage hebben. Daarnaast maakt het pensioenfonds veel kosten voor het handhaven van de verplichtstelling en in het verlengde daarvan het uitvoeren van looncontroles. Het bestuur is kostenbewust en waar mogelijk worden besparingen gerealiseerd of uitgaven beperkt. Het bestuur constateert echter tegelijkertijd dat de kosten blijven stijgen als gevolg van governance en toezicht. In 2020 lagen de kosten iets boven het gemiddelde niveau van de voorgaande drie jaar, wat bevestigt dat de kostendruk hoog is. Het bestuur ziet EUR 140 per actieve deelnemer en gepensioneerde ook voor 2021 als het verwachte kostenniveau.

3.6 Samenvatting actuairueel rapport

De managementsamenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} liet over het boekjaar een daling zien van 92,5% ultimo 2019 naar 90,1% ultimo 2020. De beleidsdekkingsgraad van het fonds daalde in 2020 van 91,5% naar 85,1%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2020 is daarmee lager dan zowel de vereiste dekkingsgraad van 116,3% als de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%. Hierdoor is er sprake van een tekort. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad zien.

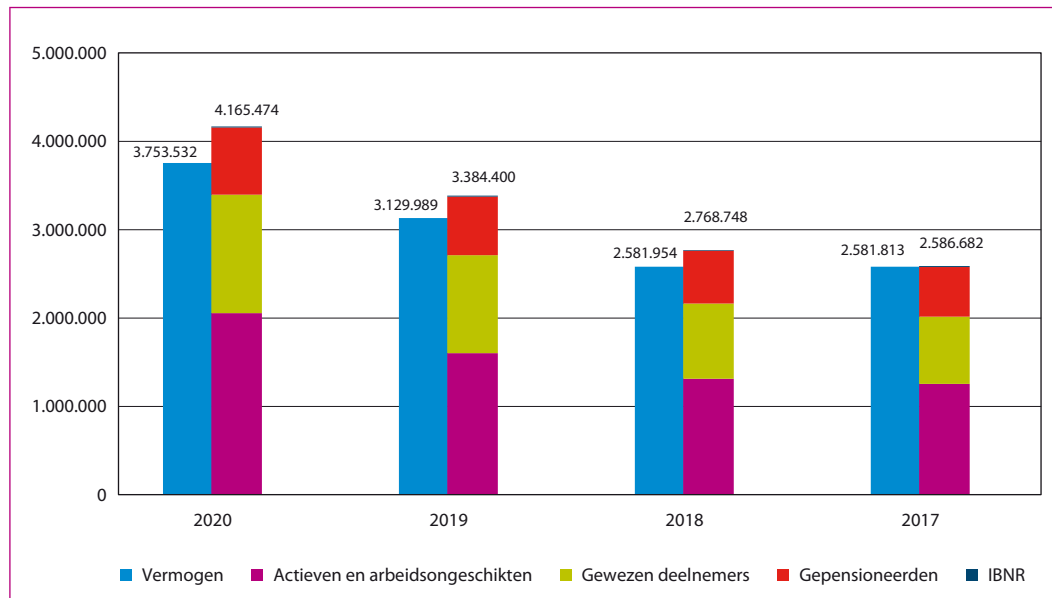

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2020. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methode die vanaf 1 januari 2021 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

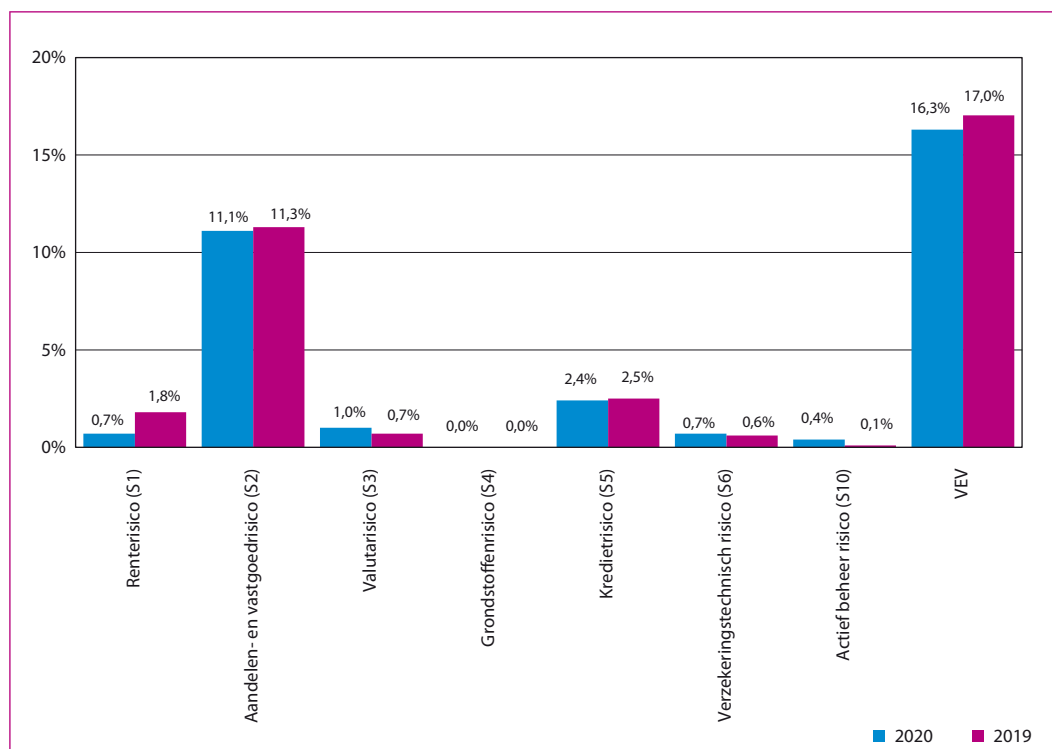
De volgende grafiek geeft het vermogen en de technische voorzieningen (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) ultimo jaar weer.

(Minimaal) vereiste financiële positie

De minimaal vereiste dekkinggraad bedraagt 104,4% ultimo 2020 (ultimo 2019: 104,4%). De vereiste dekkinggraad wordt enerzijds vastgesteld op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille (de feitelijke vereiste dekkinggraad genoemd) en anderzijds op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille (de strategisch vereiste dekkinggraad genoemd). Ultimo 2020 bedraagt de feitelijke vereiste dekkinggraad 116,1% en de strategisch vereiste dekkinggraad 116,3%.

De volgende grafiek toont de verdeling over de verschillende risicocomponenten van de strategisch vereiste dekkingsgraad ultimo 2020. Ter referentie zijn tevens de cijfers ultimo 2019 opgenomen.

Herstelplan

Het fonds heeft in 2020 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de verlengde hersteltermijn van 12 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2020 een beleidsdekkingsgraad van 93,3% terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 85,1% lager is.

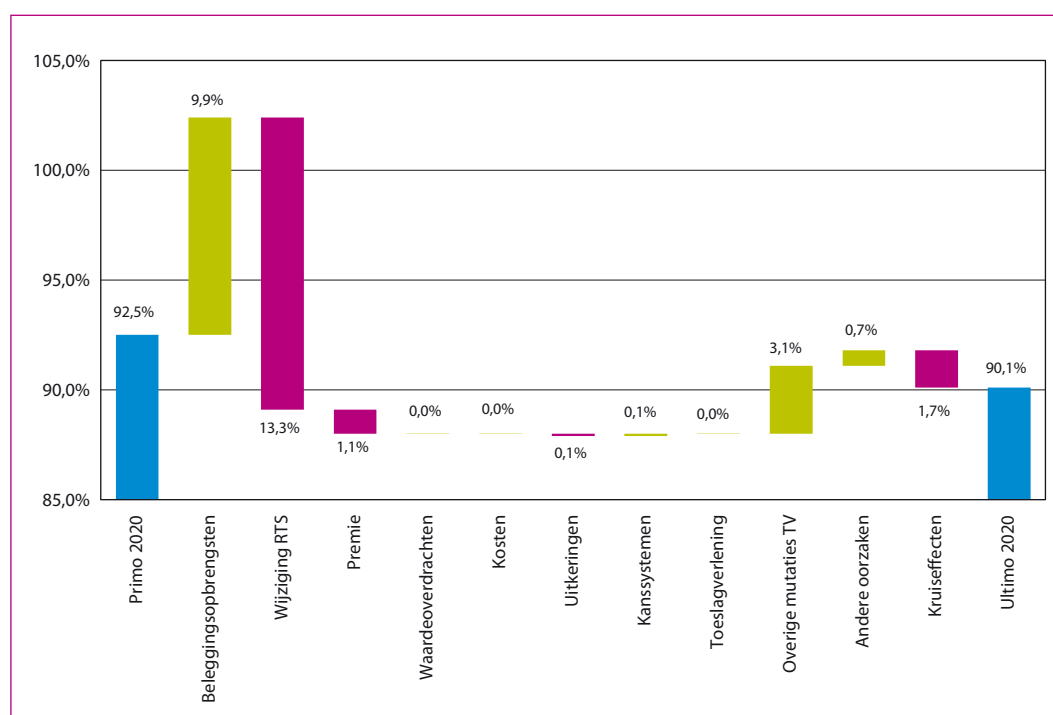
Het fonds heeft in het eerste kwartaal van 2021 het herstelplan geactualiseerd en daarbij wederom gebruik gemaakt van de door de minister geboden mogelijkheid om de hersteltermijn te verlengen naar 12 jaar. Gebruikmakend van deze verlengde hersteltermijn herstelt het fonds naar verwachting tijdig tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad, mits er gedurende de gehele hersteltermijn geen toeslagen worden verleend. Bij dit herstelplan hoort een kritische dekkingsgraad van 87,6%. Dat betekent dat bij een actuele dekkingsgraad van 87,6% tijdig herstel nog net mogelijk is, mits er gedurende de gehele hersteltermijn geen toeslagen worden verleend.

Voor het fonds geldt daarnaast de situatie dat de beleidsdekkingsgraad zich voor het zesde opeenvolgende meetmoment onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt. Er geldt de regel dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan zes achtereenvolgende meetmomenten lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad mag zijn. Dit betekent dat de beleidsdekkingsgraad of de dekkingsgraad uiterlijk op 31 december 2020 hoger dan of gelijk moet zijn aan de minimaal vereiste dekkingsgraad ad 104,4%. Het fonds heeft dit niet gerealiseerd, maar maakt gebruik van de door de minister geboden vrijstelling om het zesde en laatste meetmoment één jaar uit te stellen. Voorwaarde voor deze vrijstelling is dat de dekkingsgraad minimaal gelijk is aan 90%. Voor uw fonds is dit het geval en dient de beleidsdekkingsgraad of de dekkingsgraad uiterlijk op 31 december 2021 hoger dan of gelijk te zijn

aan de minimaal vereiste dekkinggraad ad 104,4%. Op basis van de actualisatie van het herstelplan wordt dit naar verwachting niet gerealiseerd.

Analyse van het resultaat

De daling van de dekkinggraad van 2,4%-punt in 2020 volgt uit het negatieve resultaat van € 157.531.000,- in het boekjaar. In 2019 was er een negatief resultaat van € 67.617.000,-. De invloed van het resultaat op de dekkinggraad is in de volgende grafiek (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾. Het effect op de dekkinggraad van de finale VPL-inkoop is hierin verantwoord onder "andere oorzaken". Het effect van de overgang op de nieuwe AG-prognosetafel en de gewijzigde ervaringssterfte is verantwoord onder "overige mutaties technische voorzieningen".

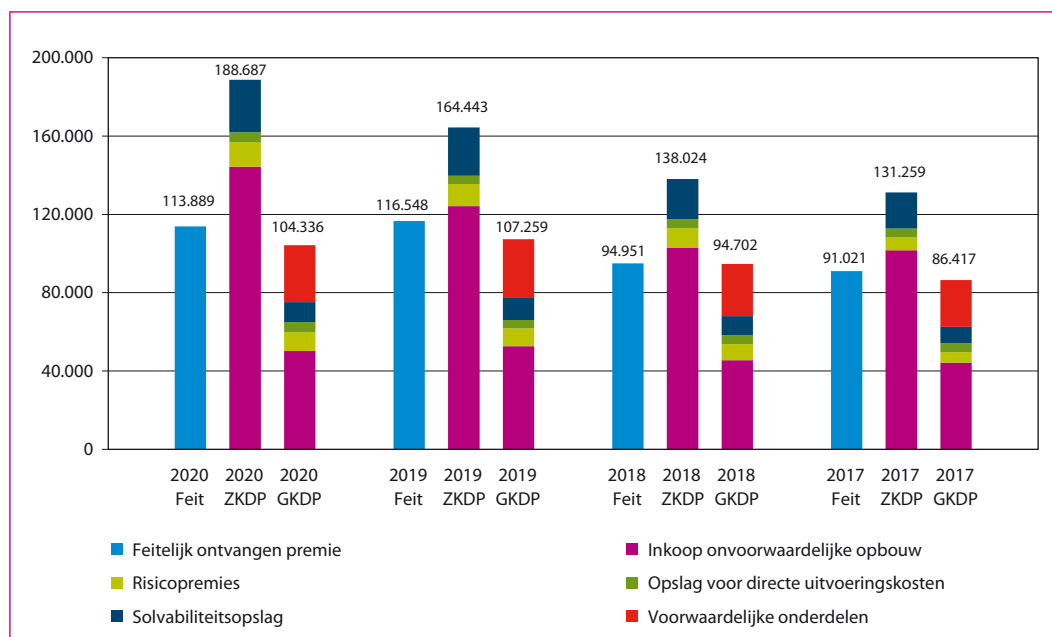

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2020 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van gedempte kostendeekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendeekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement bedraagt € 104.336.000,-. De feitelijke premie is met € 113.889.000,- toereikend.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruis effecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruis effecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven (bedragen in de grafiek x € 1.000,-). Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component “opslag voorwaardelijke onderdelen” in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

Om inzicht te geven in het effect van de opbouw op de financiële positie van het fonds, tonen we in de volgende tabel de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad. Als de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad heeft dit een negatief effect op de financiële positie van het fonds. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2020 een negatief effect gehad op de financiële positie van het fonds van circa 1,0%-punt ¹⁾.

	2020	2019	2018	2017
Dekkingsgraad primo boekjaar	92,5%	93,3%	99,8%	94,4%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	69,3%	82,9%	80,0%	79,8%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-1,0%	-0,5%	-0,8%	-0,6%

1) De hier getoonde impact van de opbouw op de dekkingsgraad wijkt mogelijk licht af van het effect van de premie conform het dekkingsgraadverloop in de paragrafen 1.4 en 2.1. Dat komt doordat in het verloop in genoemde paragrafen aangesloten is bij de resultatenanalyse conform de DNB-staat J605. In deze resultatenanalyse wordt ondermeer het resultaat op toekomstige kosten verantwoord onder kosten, terwijl hier wordt uitgegaan van de definitie van de premiedekkingsgraad, waar de opslag voor toekomstige kosten onderdeel van uitmaakt.

3.7 Beleggingen

3.7.1 Beleggingsovertuigingen (investment beliefs)

De investment beliefs zijn in feite de regels of criteria, waaraan pensioenfonds VLEP belang hecht bij de inrichting en uitvoering van haar beleggingsbeleid. Met de vaststelling van investment beliefs wordt invulling gegeven aan het voeren van een transparant, evenwichtig en verantwoord beleggingsbeleid.

Het fonds heeft in 2016 de beleggingsovertuigingen herijkt en als volgt bepaald:

Het pensioenfonds is een lange termijn belegger

De verplichtingen vormen de basis voor het beleggingsbeleid en de uitkeringen die pensioenfonds VLEP moet doen (de verplichtingen) liggen (ver) in de toekomst. Het pensioenfonds wil kunnen profiteren van lange termijn mogelijkheden en niet te veel sturen op de korte termijn. Het fonds realiseert zich echter dat een lange termijn belegger op korte termijn risico's kan lopen en dat korte termijn risico's voor haar deelnemers nadelige impact kunnen hebben in de vorm van gemiste toeslagverlening of korting van pensioenen.

Asset allocatie is de belangrijkste keuze

De financiële ontwikkeling van het fonds wordt vooral gedreven door de asset allocatie ("80% van het rendement wordt verklaard door asset allocatie, 20% door de invulling"). Onder asset allocatie verstaat het fonds in welke beleggingscategorieën wordt belegd, inclusief de looptijd van de vastrentende categorieën (renterisico) en de valuta van de categorieën (valutarisico).

Risico vereist een extra rendement

Het pensioenfonds is bereid om beleggingsrisico te accepteren, indien dat wenselijk is om een acceptabele pensioenhoogte te realiseren. Daarbij is het fonds alleen bereid om beleggingsrisico's te accepteren indien daar naar verwachting een additioneel rendement tegenover staat.

Diversificatie is van belang

Diversificatie zorgt voor spreiding en voorkomt concentratierisico's. Niet alle eieren in één mandje. Het fonds is zich bewust van de beperkingen van diversificatie: in extreme marktomstandigheden kunnen diversificatievoordelen wegvallen.

Doen wat we begrijpen

Het fonds belegt alleen in categorieën en strategieën die het begrijpt. Dit betekent evenwel niet dat het fonds per definitie alleen maar in aandelen en vastrentende waarden belegt. Onder begrijpen verstaat het fonds dat het de karakteristieken van de belegging kan uitleggen aan de achterban. Het fonds wil een uitlegbaar beleggingsbeleid voeren waarbij het ook als het misgaat kan uitleggen waarom destijds bepaalde beleggingsbeslissingen zijn genomen.

Een professionele en kostenbewuste organisatie is noodzakelijk

Het fonds wil een klantgericht pensioenfonds zijn, gericht op de deelnemers. Het belang voor de deelnemers is groot en daarom streeft het fonds naar een professionele organisatie. Daarbij is het fonds kostenbewust. De kosten bepalen immers mede de pensioenhoogte. Door de lange horizon kan het fonds profiteren van "rente op rente" maar heeft het last van "kosten op kosten". De verwachte opbrengsten zijn vaak onzeker, maar de kosten niet.

Maatschappelijk verantwoord beleggen voegt op lange termijn waarde toe

De verantwoordelijkheid van het fonds gaat verder dan een goede risico-rendementsafweging. Het fonds is zich bewust van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen.

3.7.2 ALM-studie

Het bestuur is in 2020 gestart met een nieuwe ALM-studie. De vorige ALM is in 2018 afgerond. De eerste resultaten zijn in november 2020 besproken in de bestuursvergadering.

Een van de belangrijkste conclusies is dat er de komende vijf jaar geen sprake van herstel zal zijn. Het overrendement dat de portefeuille naar verwachting genereert zal volledig nodig zijn om de startdekkingsgraad van circa 90% op peil te houden. Dit wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de overgang naar de nieuwe UFR-systematiek waardoor de dekkingsgraad in vier jaar tijd met circa 10% daalt. Omdat het fonds de eerste jaren niet herstelt, blijft de kans op korten zeer groot.

In de ALM-studie is een aantal varianten van de strategische portefeuille onderzocht. Het viel daarbij op dat de verschillen tussen de uitkomsten beperkt zijn. Een ander strategisch beleggingsbeleid leidt niet tot fundamenteel andere conclusies over de herstel mogelijkheden van het fonds. Per saldo bieden de uitkomsten onvoldoende aanknopingspunten om de renteafdekking aan te passen of verder te onderzoeken. Er zijn in het beleggingsplan 2021 geen wijzigingen aangebracht in de strategische normportefeuille naar aanleiding van de ALM-studie.

In het eerste kwartaal van 2021 is in een vervolgstudie onderzocht welke mogelijkheden er zijn binnen de strategische beleggingsportefeuille door varianten met niet-beursgenoteerd Nederlands woning vastgoed en high yield te onderzoeken. Naar aanleiding hiervan is een aantal gewenste wijzigingen in de portefeuille gedefinieerd. Dit betreft het toevoegen van niet-beursgenoteerd vastgoed en emerging market debt (hard currency) en een uitbreiding van de allocatie naar high yield ten laste van LDI en aandelen ontwikkelde markten. De portefeuille krijgt door meer diversificatie een betere risicorendementsverhouding bij een gelijkblijvend vereist eigen vermogen. De fiduciair vermogensbeheerder verwerkt de uitkomsten van de vervolgstudie in een plan van aanpak voor de implementatie in de portefeuille van het pensioenfonds.

Naast deze besluiten is ook een robuustheidstoets uitgevoerd op het huidige strategische beleggingsbeleid om een eerste beeld te schetsen of het beleggingsbeleid van het pensioenfonds voorgesorteerd is op het nieuwe pensioencontract. Op basis van de robuustheidstoets, gebaseerd op de gemiddelde life cycle in de markt, is geconcludeerd dat VLEP in het nieuwe stelsel mogelijk risicovoller zou kunnen/willen beleggen. Het bestuur heeft geconcludeerd dat de hiervoor genoemde aanpassingen deze toekomstige ontwikkelingen niet in de weg zitten.

3.7.3 Investment cases

In 2018 is het fonds gestart met het vastleggen van investment cases per beleggingscategorie. Een investment case van een beleggingscategorie is een beknopte weergave van de uitkomsten van de analyse, rationale en conclusies om in een categorie te investeren. De investment case bevordert de vastlegging van besluitvorming en de evaluatie hiervan binnen de beleggingscyclus.

De investment case bestaat uit drie onderdelen:

1. Toets of de categorie potentieel investeerbaar is voor het fonds en indien ja;
2. Vastlegging van de wijze waarop het bestuur de categorie zou willen invullen;
3. (Relatieve) aantrekkelijkheid van de beleggingscategorie (input voor de jaarlijkse beleggingsplancyclus).

In 2020 zijn aan de investment cases van de categorieën waar het pensioenfonds al in belegt ook een aantal nieuwe categorieën toegevoegd. Daarvan is de categorie niet-beursgenoteerd vastgoed als investeerbaar beoordeeld. Vervolgens is deze categorie meegenomen in de ALM-studie.

3.7.4 Terugblik economie en financiële markten

Het jaar 2020 was, ook voor de financiële markten, een buitengewoon jaar. De belangrijkste reden hiervoor is het coronavirus (COVID-19) dat wereldwijd een grote impact heeft gehad op ons dagelijks leven, het functioneren van onze maatschappij en onze economieën en op de financiële markten.

In de laatste maanden van 2019 was er wel al enige notie van een nieuw, onbekend en zeer besmettelijk virus dat zich in China openbaarde, maar dit werd toch vooral als een lokaal probleem gezien en nog niet als een wereldwijde bedreiging. Vanaf januari 2020 verspreidde het coronavirus zich razendsnel over de wereld en moest de verspreiding via ingrijpende maatregelen worden ingedamd om het aantal slachtoffers te beperken en de zorgsystemen niet te laten bezwijken. Het gevolg was dat de economieën voor een groot deel tot stilstand kwamen en thuiswerken de norm werd. Financiële markten reageerden negatief op deze enorme crisis. Een ongekend snel en fors ingrijpen van centrale banken (met renteverlagingen en nieuwe obligatie opkoopprogramma's) en overheden (via programma's die ervoor zorgden dat bedrijven wiens economische activiteit was stilgevallen financieel ondersteund werden) bracht verlichting. De buitengewone stimuleringsmaatregelen in combinatie met het terugschalen van de lockdowns in de zomer en de snelle ontwikkeling van vaccins, zorgde ervoor dat met name de aandelenmarkten razendsnel herstelden van de enorme verliezen die geleden waren.

Het coronavirus verdween echter niet. Vanaf december werden echter ook de eerste positieve resultaten van testen met vaccins bekend en konden de eerste landen al beginnen met vaccineren. Daarmee is er licht aan het einde van de coronavirustunnel.

In de tweede helft van 2020 kwam er naast het coronavirus ook steeds meer aandacht voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Deze verkiezingen leidden tot een overwinning van Joe Biden hetgeen positief ontvangen werd door de financiële markten. Verwacht wordt dat Biden forse en langdurige overheidsinvesteringen zal opstarten.

Aandelenmarkten kenden een turbulent jaar. Na een (relatief) rustige start van het jaar, tuimelden koersen in korte tijd na het instellen van de lockdowns. Het herstel dat volgde was echter spectaculair. Voor het gehele jaar was het rendement 6% (MSCI World Index in euro).

De verschillen tussen landen maar met name sectoren waren echter groot. De Amerikaanse aandelenmarkt, gedreven door een grote technologiesector, behaalde over 2020 een rendement van bijna 9% (S&P 500 index in euro). Het rendement voor Europese aandelen bleef daarbij achter en kwam uit op een rendement van -3% (MSCI Europe Index in euro). Opkomende markten zaten daar tussenin en behaalden een rendement van 8,5% (MSCI Emerging Markets Index in euro).

Rentemarkten vertoonden tot april een min of meer gelijk verloop met aandelen, met een sterke daling van de rente in maart en een snel daaropvolgende stijging van de rente. Daarna bewoog de rente echter zijwaarts, terwijl aandelen bleven doorstijgen. De duidelijke indicatie van centrale banken dat de rente voor lange tijd laag gehouden zou worden, maakte dat de rente gedurende de rest van het jaar op zeer lage niveaus bleef. Dit gold met name voor de rentes in de EU-landen. De rente in de VS liet naar het einde van het jaar een licht stijgende trend zien, vooral nadat Joe Biden de Amerikaanse presidentsverkiezingen had gewonnen en markten (als gevolg van een verwachting voor vergaande overheidsinvesteringen) hogere inflatie gingen inprijzen.

De Duitse 10-jaarsrente startte het jaar op -0,2% en eindigde 2020 op een zeer laag niveau van -0,6%. De Amerikaanse 10-jaarsrente begon het jaar op een hoger niveau van 1,9% en liet een per saldo sterkere daling zien tot 0,9%.

3.7.5 Gevoerd Beleggingsbeleid 2020

Het fiduciair beheer van de beleggingsportefeuille is per 1 januari 2020 door BMO Global Asset Management van Robeco Institutional Asset Management overgenomen. Deze overgang heeft echter niet geleid tot grote wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Het beheer van de renteafdekking (met obligaties en interest rate swaps) vond bij Robeco plaats in een fondsstructuur specifiek voor

het pensioenfonds. BMO heeft een gelijksoortig maatwerkfonds opgezet en de obligaties en interest rate swaps uit het Robeco maatwerkfonds zijn tegen minimale kosten overgedragen. In oktober 2020 is het Robeco Euro SDG Credits Fonds verkocht en worden de bedrijfsobligaties binnen het BMO Maatwerkfonds beheerd via een buy-and-maintain strategie. Daarnaast is gedurende het jaar de valuta-afdekking voor de Amerikaanse dollar vanwege de hoge kosten van afdekken teruggebracht van 100% naar 75%. De Japanse yen en het Britse pond worden nog wel als voorheen voor 100% naar de euro afgedekt.

3.7.6 Rendement 2020

Het door het pensioenfonds behaalde rendement in 2020 bedraagt 9,93% (benchmark 9,81%). Ondanks de slechte start van het jaar waarin de financiële markten zware klappen kregen, is het behaalde resultaat in 2020 goed. De vastrentende waardenportefeuille (LDI, bedrijfsobligaties en woninghypotheken) behaalde een rendement van 11,68% en de zakelijke waardenportefeuille (aandelen, high yield en emerging market debt) een rendement van 7,68% in 2020.

3.7.7 Z-score

De z-score wordt ieder jaar vastgesteld en geeft in een getal weer hoe het fonds heeft gepresteerd ten opzichte van de gehanteerde normportefeuille. De formule voor de z-score is als volgt.

$$z\text{-score} = \frac{(R_f - k_j) - (R_n - 0,15\%)}{E_j}$$

Om de z-score te berekenen, wordt het feitelijke rendement van het fonds (R_f) gecorrigeerd voor de beleggingskosten (k_j). Het rendement van de normportefeuille (R_n) wordt, nadat het is gecorrigeerd voor de normbeleggingskosten van 0,15%, in mindering gebracht op het feitelijke fondsrendement. Vervolgens wordt een correctie voor het genomen risico gemaakt. Dit gebeurt door het verschil te delen door een getal voor rendementsspreiding (E_j). Het getal voor de rendementsspreiding is gebaseerd op het percentage zakelijke waarden en het percentage vastrentende waarden dat is vastgelegd in de normportefeuille.

Wanneer de z-score van een bedrijfstakpensioenfonds over een periode van vijf jaar onder de vastgestelde norm (0,00) uitkomt, staat het aangesloten bedrijven onder bepaalde voorwaarden vrij een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds in hun branche. De belangrijkste voorwaarde is een ten minste gelijkwaardige pensioenregeling. Voorts kunnen kosten door de stichting aan de uittredende werkgever in rekening worden gebracht in verband met verzekeringstechnisch nadeel en de behandeling van het vrijstellingsverzoek.

Tabel z-scores

Jaar	z-score
2016	0,12
2017	0,46
2018	-0,21
2019	0,43
2020	0,15

Performancetoets 2016 – 2020: 1,70

$$\text{De formule voor de performance toets} = \frac{z(j-5) + z(j-4) + z(j-3) + z(j-2) + z(j-1)}{\sqrt{5}} + 1.28 \geq 0$$

Voor het bepalen van de performancetoets worden de z-scores over een periode van 5 jaar opgeteld en gedeeld door de wortel van vijf. De performancetoets dient bij een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds hoger uit te komen dan -1,28. Omdat het communicatietechnisch duidelijker is dat de uitkomst van de performancetoets nul of hoger moet zijn, is besloten om bij de uitkomst van de performancetoets 1,28 op te tellen. Bij een negatief resultaat van de performancetoets ($p\text{-toets} < 0$) vervalt de verplichtstelling en mogen ondernemingen ervoor kiezen om hun pensioenregeling elders onder te brengen.

3.7.8 Vooruitzichten

In het begin van 2021 is er goed nieuws met betrekking tot vaccineren tegen het COVID virus. Vaccinaties in Europa en Noord-Amerika beginnen op stoom te geraken, met name in het VK en de VS. De verwachting van het pensioenfonds is echter dat tegen het einde van dit jaar de economische activiteit van vóór COVID weer is bereikt. Maar dat betekent niet dat het leven weer normaal wordt. De wereld moet met COVID en zijn varianten leren leven, net als met de griep, behalve dat COVID een veel ernstigere ziekte is.

De vraag is wat dit betekent voor markten. In een wereld van pandemieën, negatieve rentetarieven en wilde aandelenkoersen bewegingen van Tesla en GameStop, lijkt het er soms op dat fundamentals er niet meer toe doen. Maar wanneer we kijken naar de koersontwikkeling van de Europese, Japanse, Chinese en Amerikaanse aandelenmarkten over het afgelopen jaar, zien we dat deze goed te verklaren zijn uit de winstontwikkeling in deze regio's.

De economische groei valt voor 2020 negatief uit. De economie van de EU is met ruim 7% gekrompen en die van de VS met 3,5% in 2020. De verwachting voor 2021 is echter dat in navolging van de economie van China (dat snel herstelde van de coronacrisis en in 2020 met 2% groeide), de economieën van de EU en de VS met ruim 4-5% groeien. Met name in de tweede helft van 2021 wordt een fors herstel verwacht van de dienstensector als de lockdowns achter de rug zijn en consumenten hun 'uitgestelde vraag' gaan inhalen. Dit is goed nieuws, maar de grote vraag is hier of zo'n enorme ommekeer in de economie tot inflatie leidt.

Er is nu al een wereldwijde prijsdruk voor grondstoffen en uit Amerikaanse data blijkt ook een toenemende prijsdruk. De zorg is of dat dit doorwerkt in een meer algemene stijging van de inflatie. Het pensioenfonds gaat uit van het scenario dat dit niet het geval zal zijn, omdat er nog steeds ruimte voor de economie is om verder te groeien zonder oververhit te raken. Het pensioenfonds verwacht niet dat de inflatie structureel zal oplopen, maar als beleggers nerveus worden over (potentieel) hogere renteniveaus, zal dit een negatieve invloed hebben op de kapitaalmarkten.

3.7.9 Financiële markten

In onderstaande tabel worden de verwachte rendementen zoals opgesteld door BMO vergeleken met de uitgangspunten zoals gebruikt in de ALM (2020):

Categorie	ALM 2020 (15 jaar)	BMO 2020	Vershil	BMO 2020 (15 jaar)
Staatsobligaties	-0,2%	-0,9%	-0,7%	-0,3%
Bedrijfsobligaties	0,7%	0,2%	-0,5%	0,7%
Hypotheke	0,8%	1,4%	0,6%	1,7%
High Yield	2,5%	1,6%	-0,9%	2,3%
EMD LC	2,0%	1,9%	-0,1%	2,3%
Aandelen ontwikkeld	3,5%	3,6%	+0,1%	4,2%
Aandelen opkomend	4,0%	5,3%	+1,3%	6,5%

Bron: ALM 2020 VLEP en BMO

Over de hele linie liggen de door BMO verwachte 5-jaarsrendementen voor de obligatiecategorieën lager dan de uitgangspunten zoals gebruikt in de ALM 2020. Dit geeft echter geen directe aanleiding voor wijzigingen in de Strategische Normportefeuille. De door BMO verwachte rendementen op een 15-jaars horizon komen nog altijd goed overeen met de uitgangspunten van de ALM 2020, die ook een 15-jaars horizon hanteert.

3.7.10 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Eén van de beleggingsovertuigingen van het fonds is dat maatschappelijk verantwoord beleggen op lange termijn waarde toevoegt. Het fonds heeft in 2018 een nieuw ESG-beleid vastgesteld om hier nadere invulling aan te geven. Verantwoord beleggen is een beleggingsbenadering die nadrukkelijk rekening houdt met milieu, sociale en governance-overwegingen (ESG-factoren). Het fonds belegt en beheert de pensioenpremies tegen verantwoorde risico's en op een maatschappelijk verantwoorde wijze.

De visie van het fonds is dat verantwoord beleggen bijdraagt aan de langetermijndoelstelling en onderdeel is van de toegewezen taak door verantwoordelijkheid te nemen als kapitaalverschaffer.

Met beleggingen verdienen pensioenfondsen geld. Vanzelfsprekend hebben pensioenfondsen daarbij ook verantwoordelijkheden: People, Planet en Profit moeten in harmonie zijn.

Algemene uitgangspunten

VLEP heeft de volgende uitgangspunten voor verantwoord beleggen gedefinieerd:

Beleid

- ◆ Het fonds gelooft dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG-maatstaven op de lange termijn betere resultaten behalen dan bedrijven die dat niet doen.
- ◆ Verantwoord beleggen maakt integraal onderdeel uit van het beleggingsbeleid van het fonds. Bij beleggingsbeleid beslissingen is de ESG-impact onderdeel van de besluitvorming. Het fonds verwacht dat de fiduciair vermogensbeheerder de ESG-impact meeneemt bij de advisering.
- ◆ Verantwoord beleggen mag leiden tot iets hogere kosten (bijv. enkele basispunten), maar mag geen impact hebben op het risicorendementsprofiel van de portefeuille.
- ◆ Binnen het ESG-raamwerk is er geen specifieke voorkeur voor focus op een van de E, S of G factoren.

Uitvoering

- ◆ Het fonds voert een uitsluitingenbeleid en een engagement beleid waarover verantwoording wordt gegeven.
 - ◇ Het fonds heeft een voorkeur voor de toepassing van uitsluitingenbeleid boven engagement bij bedrijven die slecht scoren op ESG.
 - ◇ Het fonds neemt het engagement beleid van de beheerder mee in het selectieproces.
 - ◇ Het fonds volgt uit praktische overwegingen het engagement beleid van de vermogensbeheerder.
- ◆ Conform de wettelijke eisen belegt het fonds in geen geval, direct of indirect via fondsen, in ondernemingen die clustermunitie produceren, verkopen of distribueren.
- ◆ Het fonds vermijdt te beleggen in bedrijven die zich (na een periode van engagement) schuldig maken aan ernstige en structurele schending van UN Global Compact Principles.
- ◆ Het fonds vermijdt te beleggen in bedrijven die controversiële wapens produceren, onderhouden of verhandelen.
- ◆ Het fonds is zich bewust van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen en ziet het als zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid om bijvoorbeeld zijn stemrecht uit te oefenen.
- ◆ Het fonds heeft ook aandacht voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt ESG- beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum, het kostenniveau en het rendement en risico.

- ◆ Het fonds maakt in de uitvoering van het ESG-beleid gebruik van oplossingen die zich hebben bewezen en die toegankelijk zijn via vermogensbeheerders.

Monitoring

- ◆ Het fonds streeft naar objectivering (meetbaar maken) van het ESG-beleid.
- ◆ Het fonds is van mening dat verantwoord beleggen een leerproces is en nog niet volgroeid, noch bij het eigen fonds nog in de markt vanwege een gebrek aan beschikbaarheid van goede data.
- ◆ Het fonds meet periodiek het financiële effect (in risico-rendement-kosten) van het uitsluitingenbeleid.

Evaluatie

- ◆ Het fonds legt over zijn ESG-beleggingsbeleid verantwoording af aan zijn stakeholders.

Maatschappelijk verantwoord beleggen in 2020

In 2020 heeft het fonds het beleid, de uitvoering en de monitoring van maatschappelijk verantwoord beleggen getoetst aan de bepalingen van het IMVB convenant. Tevens heeft het fonds voor de eerste keer de vragenlijst van de monitoringcommissie ingevuld. Naar aanleiding hiervan is vastgesteld dat er stappen gezet moeten worden op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen om beter te voldoen aan het IMVB convenant. Het fonds is daarom verder gegaan met het implementeren van het ESG beleid en daarnaast gestart met het verder verbeteren van het ESG beleid. In 2021 wordt een deelnemersonderzoek uitgevoerd naar de voorkeuren op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. De resultaten daarvan vormen de basis voor de uitwerking van het nieuwe beleid.

De portefeuille van het fonds is in 2020 geanalyseerd op basis van 5 risicoperspectieven: ESG score, CO2-intensiteit, waterstress, energietransitie en screening van specifieke ondernemingen. Hieruit blijkt o.a. dat het fonds relatief goed scoort op de onderdelen governance en sociaal, maar achterblijft bij de benchmark op het gebied van klimaat.

Het fonds maakt tevens gebruik van de Responsible Engagement Overlay (REO) dienstverlening van BMO.

3.7.11 Beleggen in Nederland

Een onderwerp in de maatschappelijke en politieke discussie over het beleggingsbeleid van pensioenfondsen is de mate waarin pensioenfondsen in Nederland beleggen. Het fonds belegt op verschillende manier in Nederland. Van het totale belegd vermogen is 30,32% in Nederland belegd per eind 2020.

3.8 Kosten vermogensbeheer

De Pensioenfederatie aanbevelingen uitvoeringskosten gepubliceerd ten behoeve van informatieverstrekking door pensioenfondsen. In dit jaarverslag zijn deze aanbevelingen gevolgd.

3.8.1 Totale kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer over 2020 bedragen EUR 9.876 duizend (2019: 10.016 duizend). Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten van vermogensbeheer 0,28% (2019: 0,31%). Daarnaast zijn de geschatte transactiekosten EUR 2.209 duizend (2019: 1.915 duizend) wat neerkomt op 0,06% (2019: 0,06%) van het gemiddeld belegd vermogen. De totale vermogensbeheerkosten in 2020 bedragen EUR 12.085 (2019: EUR 11.931), wat neerkomt op 0,33% van het gemiddeld belegd vermogen (2019: 0,37%).

De kosten van vermogensbeheer zijn in 2020 met EUR 140 duizend licht gedaald in vergelijking met in 2019 (-0,89%). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de gedaalde beheerkosten voor aandelen en vastrentende waarden (-10,2% resp. -36,2%). Daar

staat een stijging van de overige kosten tegenover (+61,8%). Een gewijzigde toedeling van kosten aan aandelen, vastrentende waarden en overige kosten is de oorzaak voor deze verschillen. Omdat het belegd vermogen in 2020 is gestegen, zijn de kosten van vermogensbeheer in 2020 uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen toch aanmerkelijk lager dan in 2019.

De transactiekosten zijn in 2020 EUR 294 duizend hoger dan in 2019. Dit werd met name veroorzaakt door herbalancerings in 2020 vanwege de hoge volatiliteit en de transactiekosten rondom de transitie van de portefeuille met bedrijfsobligaties. Vanwege de stijging van het belegd vermogen in 2020 zijn de transactiekosten uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen gelijk gebleven ten opzichte van 2019 (0,06%).

De kosten van de uitvoering van het vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de volgende kostencomponenten en beleggingscategorieën.

(x EUR 1.000, afgeronde bedragen):

Kosten per beleggingscategorie	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Kosten excl. transactie- kosten	Transactie- kosten	Totaal 2020	Totaal 2019
Vastgoed	-	-	-	-	-	1
Aandelen	3.422	-	3.422	1.126	4.548	4.752
Vastrentende waarden	2.719	-	2.719	1.073	3.792	5.201
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	6.141	-	6.141	2.199	8.340	9.954
Kosten overlay beleggingen	689	-	689	10	699	37
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	6.830	-	6.830	2.209	9.039	9.991
Overige vermogensbeheerkosten						
Kosten vermogensbeheer						
pensioenfondsen en bestuursbureau	713	-	713	-	713	785
Kosten fiduciair beheer	956	-	956	-	956	648
Bewaarloon	386	-	386	-	386	431
Advieskosten vermogensbeheer	71	-	71	-	71	76
Overige kosten	920	-	920	-	920	0
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.046	-	3.046	-	3.046	1.940
Totaal kosten vermogensbeheer	9.876	-	9.876	2.209	12.085	11.931
Totale kosten vermogensbeheer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen:			0,28%	0,06%	0,34%	0,37%

3.8.2 Toelichting kosten vermogensbeheer

Beheerkosten

Beheerkosten betreffen de beheervergoedingen (manager fees) en overige kosten die ten laste komen van de (fonds)belegging, zoals het bewaarloon, accountantskosten etc.

Performance gerelateerde kosten

Er bevinden zich in de portefeuille van VLEP geen beleggingen waarvoor performance gerelateerde kosten in rekening worden gebracht.

Transactiekosten

Hieronder worden de transactiekosten verantwoord die samenhangen met allocatiewijzigingen en transactiekosten die binnen de mandaten en fondsen zijn gemaakt als onderdeel van de gevolgde strategie. Het betreft hier voor een groot gedeelte schattingen, welke zijn gebaseerd op informatie van de managers en externe partijen. Op basis daarvan zijn per fonds gemiddelde transactiekosten geschat, afhankelijk van de soort belegging en de gevolgde strategie.

Kosten overlay

De kosten overlay betreffen de geschatte transactiekosten van de valutaoverlay.

Overige vermogensbeheerkosten

Onder de overige vermogensbeheerkosten zijn opgenomen:

- ◆ Kosten vermogensbeheer pensioenfonds: dit zijn de kosten van de beleggingscommissie in het boekjaar;
- ◆ Kosten fiduciair beheer: dit zijn de kosten voor het fiduciair beheer in het boekjaar;
- ◆ Bewaarloon: hieronder vallen de kosten van de custodian van het fonds in het boekjaar. Onder bewaarloon zijn ook de kosten opgenomen die de custodian in rekening brengt voor de beleggingsadministratie en (FTK) rapportages;
- ◆ Kosten advies vermogensbeheer: dit zijn de kosten die het fonds maakt om advies in te winnen inzake alle aan vermogensbeheer gerelateerde onderwerpen.

3.8.3 Aansluiting met jaarrekening

In de volgende tabel is de aansluiting tussen de jaarrekening en de presentatie volgens de aanbevelingen weergegeven:

	Beheerkosten	Performance gerelateerde vergoedingen	Transactie- kosten	Totaal
Directe kosten, opgenomen in de jaarrekening onder beleggingskosten	572	-	-	572
Indirecte kosten, onderdeel van de directe beleggingsopbrengsten	9.304	-	2.209	11.513
Totale kosten vermogensbeheer	9.876	-	2.209	12.085

3.8.4 Benchmark kosten vermogensbeheer

Het uitgevoerde benchmarkonderzoek betreft ook de kosten voor het vermogensbeheer. Uit het onderzoek blijkt dat de gemiddelde vermogensbeheerkosten (2017-2019) lager zijn dan de peergroup bestaande uit 72 pensioenfondsen met een pensioenvermogen tussen EUR 1.000 miljoen en EUR 7.000 miljoen. De gemiddelde vermogensbeheerkosten bedragen 0,32% ten opzichte van 0,37% in de peergroup. Ook de transactiekosten zijn met gemiddeld 0,07% lager dan de peergroup (0,09%). Het langjarig rendement (2013-2019) ligt iets hoger dan het gemiddelde bij licht lagere kosten.

3.8.5 Oordeel bestuur

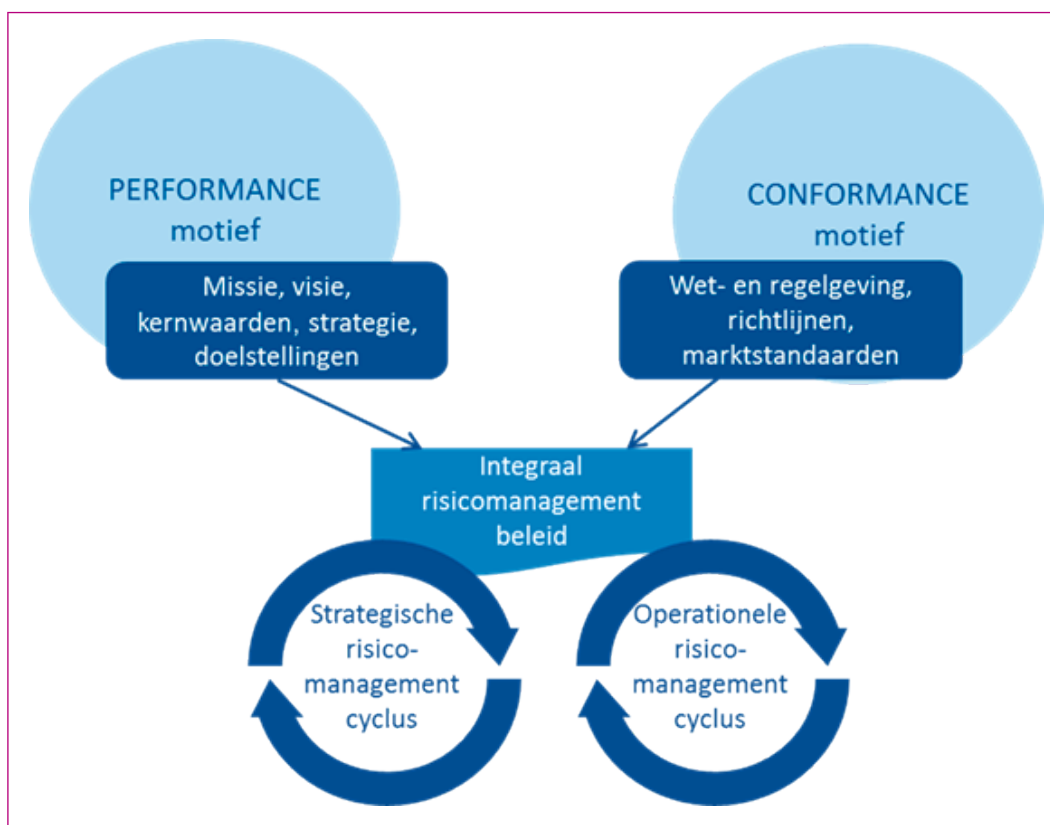
De totale, deels geschatte, kosten die het fonds maakt, een bedrag van ongeveer EUR 12.085 duizend (2019 EUR 11.931 duizend), zijn noodzakelijk voor het goede beheer van het vermogen van het pensioenfonds. Het bestuur realiseert zich dat dit bedrag veel geld is. Het bestuur is echter van mening dat de kosten voor de uitvoering van het vermogensbeheer in 2020 passend zijn bij het strategische beleggingsbeleid en de inrichting van de portefeuille. De kosten in 2020 uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn bovendien lager dan de gemiddelde kosten in de periode 2017-2019. Het bestuur is kostenbewust en waar mogelijk worden besparingen gerealiseerd of uitgaven beperkt. Het bestuur kijkt daarbij naar de kosten in relatie tot het verwachte rendement en het risico. Hogere kosten zijn verantwoord indien het leidt tot een hoger verwacht rendement of lager risico. Het benchmarkonderzoek en de kostendaling in 2020 bevestigen dat het fonds in control is van de kosten vermogensbeheer.

3.9 Risicoparagraaf

De afgelopen jaren heeft het fonds veel aandacht geschonken aan risicomanagement. Het fonds heeft het herziene integraal risicomanagementbeleid in december 2017 vastgesteld en sindsdien doorlopend geïnvesteerd in de verdere opzet en werking. Ook in 2020 heeft het fonds veel aandacht besteed aan het strategische en operationele risicomanagement en de inbedding ervan in de besturing van het fonds.

3.9.1 Integraal risicomanagement bij het fonds

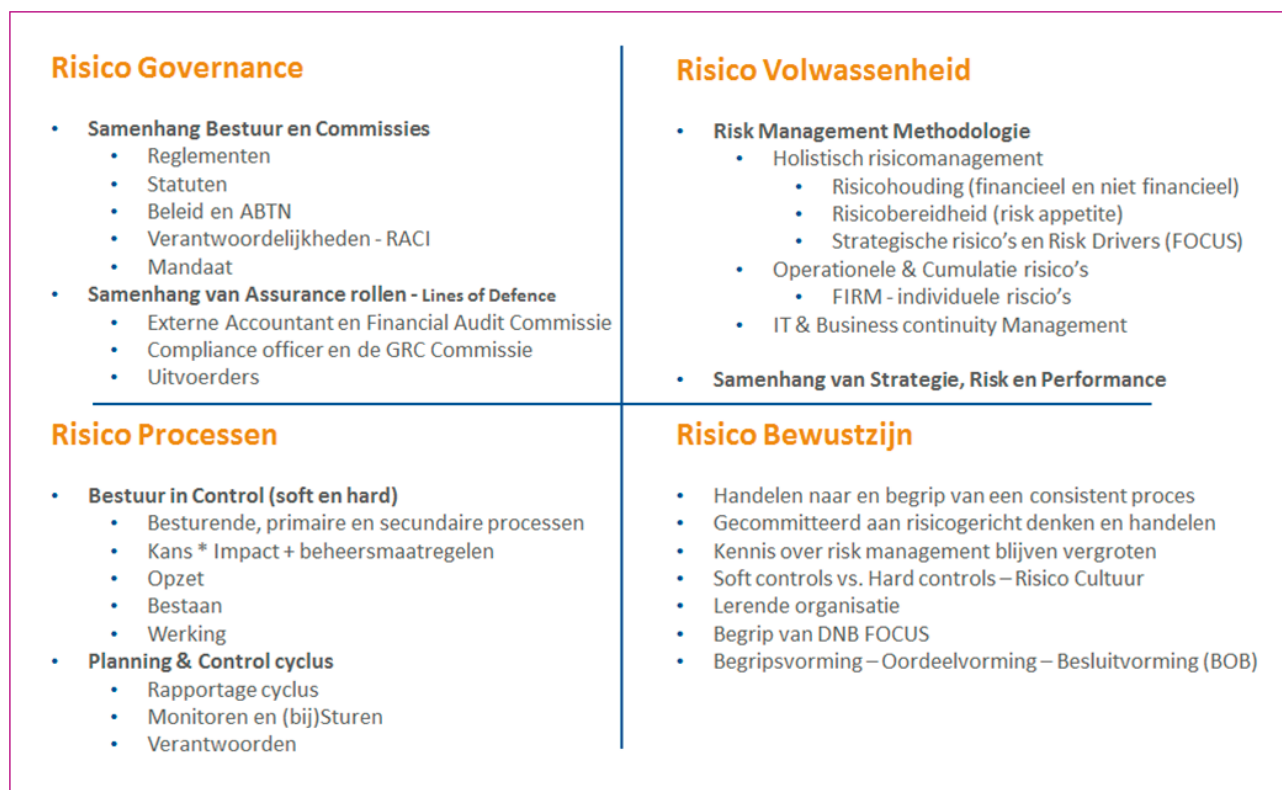
Het bestuur beschouwt integraal risicomanagement als een cyclisch proces dat een centrale rol speelt bij enerzijds het realiseren van de doelstellingen die volgen uit de missie, visie en strategie van het fonds en anderzijds de naleving van wet- en regelgeving. In de volgende figuur wordt dit weergegeven.

Integraal risicomanagement grijpt in op alle aspecten van de fondsorganisatie en bedrijfsvoering. Deze aspecten worden gegroepeerd in de volgende kernkwadranten:

- ◆ Risico governance,
- ◆ Risico volwassenheid,
- ◆ Risicoprocessen,
- ◆ Risicobewustzijn.

Deze vier kernkwadranten zijn in onderstaande figuur schematisch weergegeven, inclusief de belangrijkste onderwerpen die bij elk kwadrant horen.

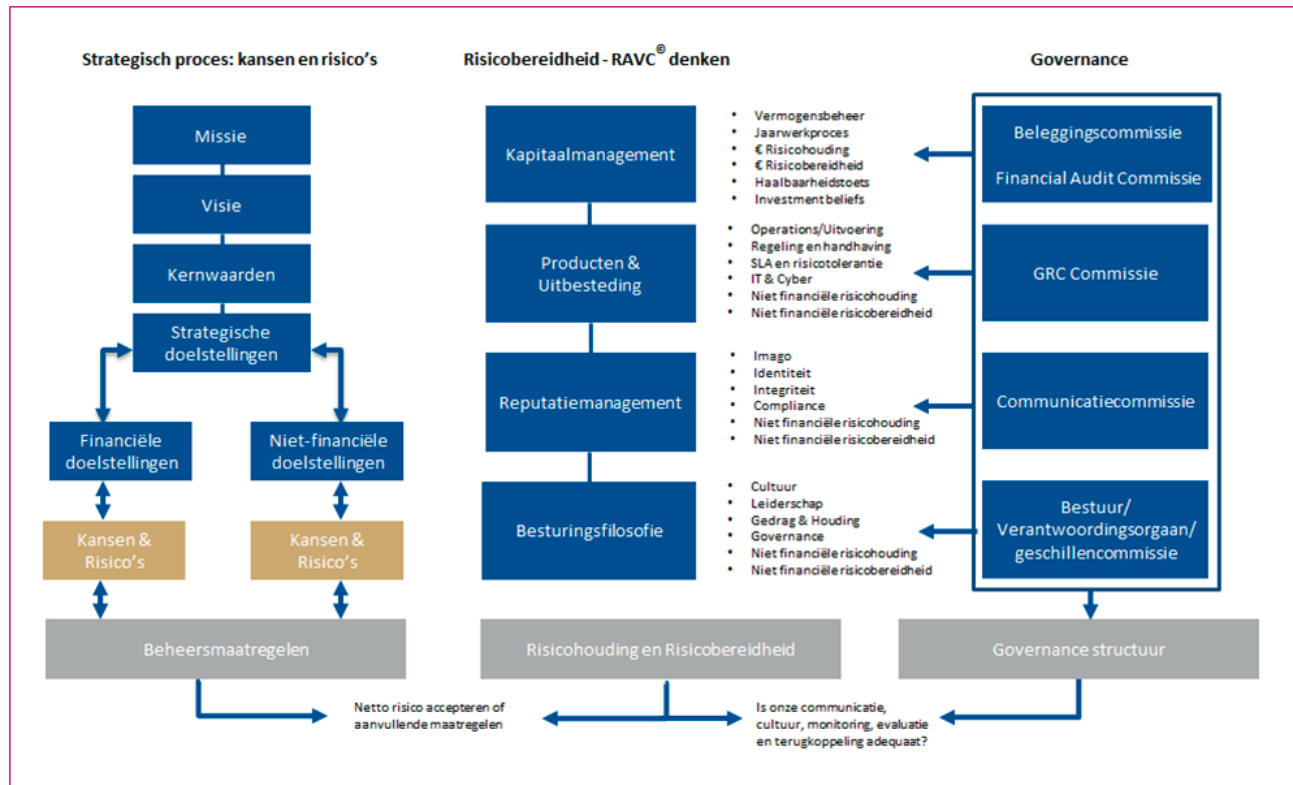
3.9.2 Methodologie en processtappen

Als methodologie voor het integraal risicomanagement hanteert het fonds het COSO Enterprise Risk Management (ERM) model en het Risk Appetite Value Chain (RAVC) model.

In het kort zien de processtappen in de ERM cyclus er als volgt uit:

1. Missie, visie, strategie, risicohouding. Hierbij staat de interne omgeving en de risicohouding centraal;
2. Doelstellingen en risicobereidheid. Hierbij staat het formuleren van doelstellingen en risicobereidheid en risicotolerantie centraal;
3. Identificeren en benoemen van risico's. Hier staat het identificeren en benoemen van gebeurtenissen centraal die een positieve of negatieve invloed hebben op het behalen van de doelstellingen;
4. Wegen van risico's. Hier staat de risicobeoordeling centraal middels het wegen van (bruto) risico's;
5. Beheersmaatregelen en netto risico. Hierbij staat het bepalen en benoemen van de reactie op risico's centraal;
6. Borgen van de beheersmaatregelen in de organisatie. Hier staan de beheersingsactiviteiten centraal, de controleomgeving van het fonds;
7. Informeren en communiceren over het proces. Hierbij staat de informatie en communicatie centraal;
8. Monitoren van het gehele proces en feedback naar de eerste processtap. Hierbij staat de bewaking centraal zodat een lerende organisatie ontstaat.

Er wordt –met het doorlopen van alle stappen van het risicomanagement– uiteindelijk ook een relatie gelegd tussen het strategisch proces, risicobereidheid en governance (zie onderstaande figuur).

3.9.3 Risicohouding en risicobereidheid

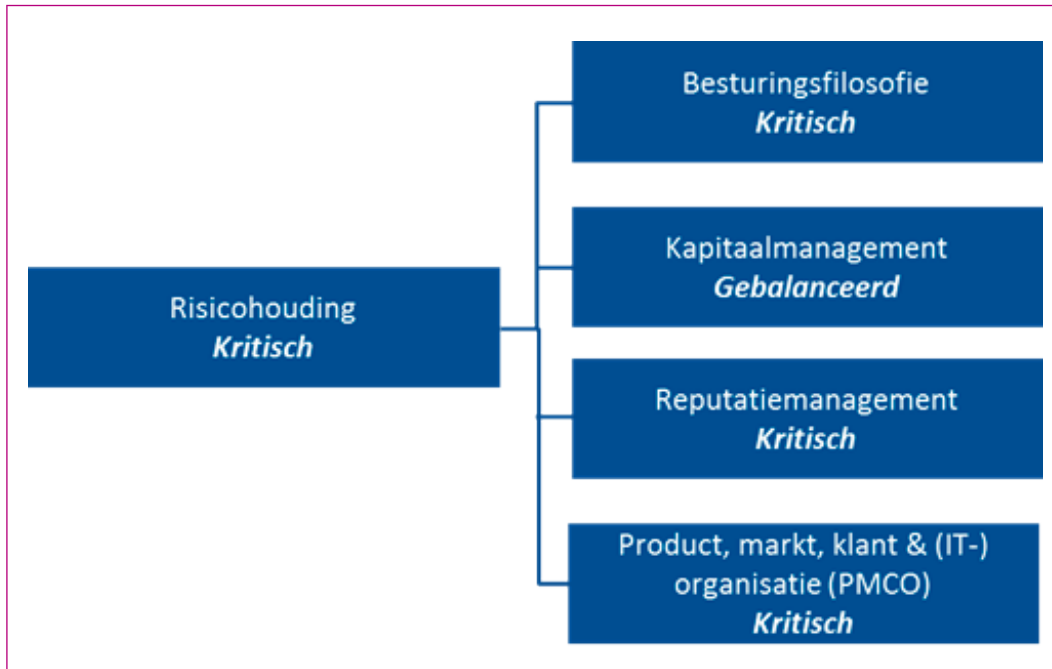
De risicohouding van het fonds is een reflectie van de diversiteit aan de bestuurstafel. De risicohouding is vastgelegd langs vier domeinen, te weten:

- ◆ Besturingsfilosofie: Gedrag, Leiderschap & Cultuur;
- ◆ Kapitaalmanagement: Solvabiliteit, Liquiditeit & Rentabiliteit;
- ◆ Reputatiemanagement: Imago, Identiteit & Integriteit;
- ◆ Product, Markt, Klant & (IT-)Organisatie: Producten & (IT-)Processen.

De risicohouding is vastgesteld op basis van een 5-puntsschaal:

- ◆ Nul (1): In dit geval is de risicohouding gekenmerkt door de wens dat er geen risico's worden genomen, op basis van de visie dat de gewenste "opbrengst" vereist dat een minimaal niveau blootstelling aan risico's aanvaardbaar is;
- ◆ Kritisch (2): Deze risicohouding is gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief laag te houden, op basis van de visie dat de gewenste "opbrengst" vereist dat een relatief laag niveau van blootstelling aan risico's aanvaardbaar is;
- ◆ Gebalanceerd (3): Deze risicohouding is gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's te balanceren, op basis van de visie dat de gewenste "opbrengst" vereist dat een gebalanceerd niveau van blootstelling aan risico's aanvaardbaar is;
- ◆ Opportun (4): Deze risicohouding is gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief hoog te houden, op basis van de visie dat de gewenste "opbrengst" vereist dat een relatief hoog niveau van blootstelling aan risico's aanvaardbaar is;
- ◆ Gemaximeerd (5): In dit geval is de risicohouding gekenmerkt door de wens dat de blootstelling aan risico's maximaal is, op basis van de visie dat de gewenste "opbrengst" vereist dat een maximaal hoog niveau van blootstelling aan risico's aanvaardbaar is.

Risicohouding

- ◆ Besturingsfilosofie: op cultuur, leiderschap en gedrag van het bestuur wil het bestuur weinig risico's nemen. Dit raakt aan alle doelstellingen van het fonds en moet in orde zijn.
- ◆ Kapitaalmanagement: beleggingsrisico lopen is noodzakelijk vanwege het streven naar koopkrachtbehoud van het pensioen.
- ◆ Reputatiemanagement: omdat het vertrouwen van deelnemers in het pensioenfonds cruciaal is, dient het bestuur de reputatie van het pensioenfonds zorgvuldig te bewaken. Het is belangrijk dat het fonds te allen tijde het beleid op bevredigende wijze kan uitleggen.
- ◆ Product, Markt, Klant & (IT-)Organisatie: op de uitvoering van de pensioenregeling, die door VLEP geheel is uitbesteed, wil het fonds weinig risico's nemen. De uitvoering dient zoveel mogelijk vlekkeloos te zijn.

Risicobereidheid

Het bestuur heeft de risicobereidheid (de financiële en niet-financiële overtuigingen) als volgt omschreven.

Besturingsfilosofie

1. Wij willen voldoende bestuurlijke kwaliteit; ook als team.
2. Wij willen in control zijn.
3. Wij willen dat we doordachte keuzes maken, in het belang van de deelnemer.
4. Wij willen dat het fonds integer handelt.

Kapitaalmanagement

1. Wij willen een sterke financiële huishouding om onze doelen te bereiken.
2. Wij willen goed onderbouwd beleid dat goed is uit te leggen.
3. Het pensioenfonds is een lange termijn belegger.
4. Asset allocatie is de belangrijkste keuze.

5. Risico vereist een extra rendement.
6. Diversificatie is van belang.
7. Doen wat we begrijpen.
8. Een professionele en kostenbewuste organisatie is noodzakelijk.
9. Maatschappelijk verantwoord beleggen voegt op lange termijn waarde toe.

Reputatiemanagement

1. Wij willen een goede reputatie door integer te handelen.
2. Wij willen een goede reputatie door geen verwijtbare fouten te maken.
3. Wij willen goed draagvlak.

Product, markt, klant & (IT-) organisatie (PMCO)

1. Wij willen dat we weinig administratieve fouten maken.
2. Wij willen dat deelnemersgroepen tevreden zijn.
3. Wij willen dat de IT goed functioneert.
4. Wij willen dat uitvoeringskosten in control zijn.
5. Wij willen dat er goede interne en externe communicatie is tussen uitvoeringsinstanties en adviseurs en bestuursleden, en onderling.

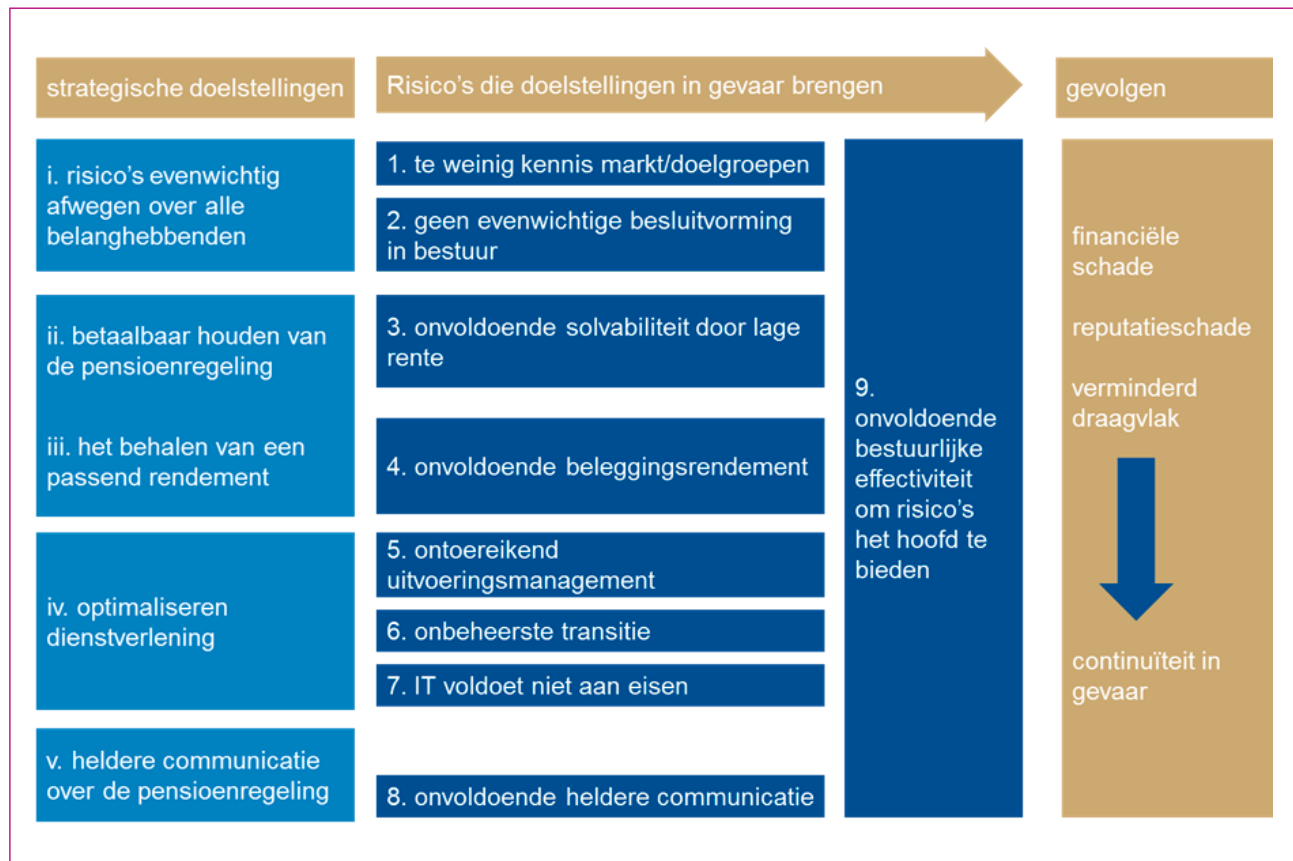
3.9.4 Strategische en operationele risico's

Het fonds heeft strategische en operationele risico's in kaart gebracht. Na het identificeren van de risico's is een inschatting gemaakt van de bijbehorende kans en impact die wordt verwacht indien er geen beheersmaatregelen worden ingezet. Deze kans maal impact geeft het bruto risico weer. Als het bruto risico de risicobereidheid overschrijdt of dreigt te overschrijden, is de inzet van beheersmaatregelen noodzakelijk. Beheersmaatregelen beogen de kans en/of impact te verlagen. Het netto risico is de uitkomst van de vermenigvuldiging van kans en impact rekening houdend met het effect van de beheersmaatregelen.

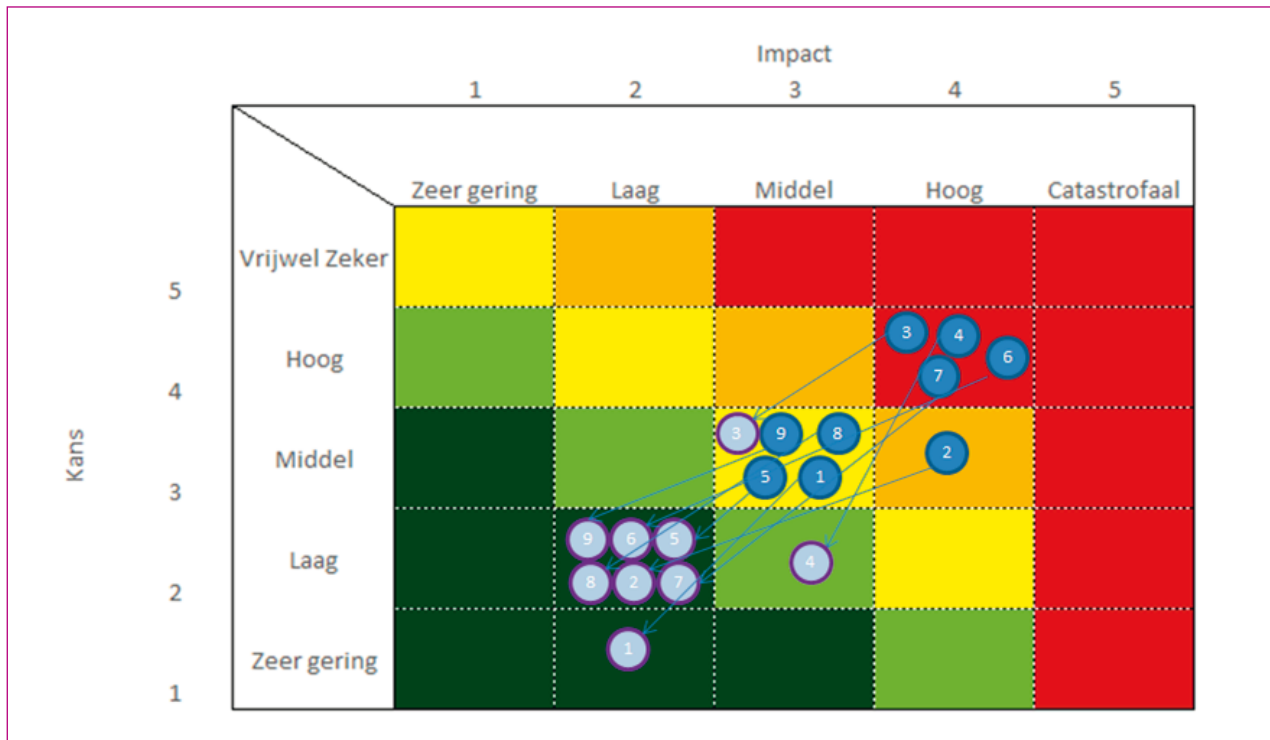
Het fonds hanteert een 5-puntsschaal voor strategische en operationele risico's.

Strategische risico's

Het fonds heeft 9 strategische risico's geïdentificeerd. Dit zijn de belangrijkste risico's die het behalen van de strategische doelstellingen in de weg staan. In de volgende figuur is de relatie tussen de strategische doelstellingen en de strategische risico's weergegeven.

In onderstaande heatmap zijn de bruto (donkerblauw) en netto (lichtblauw) scores van de strategische risico's weergegeven.

De grootste (bruto) strategische risico's zijn risico 3, 4, 6, en 7 (rode vlakken). Door middel van beheersmaatregelen worden deze risico's teruggebracht. Het risico op onvoldoende solvabiliteit door lage rente (3) wordt gemitigeerd met name door de gedeeltelijke afdekking van het renterisico en de periodieke uitvoering van een ALM studie. Het risico op onvoldoende beleggingsrendement (4) wordt ook door de ALM studie gemitigeerd. Daarnaast zijn ook het afdekkingsbeleid en de portefeuilleconstructie belangrijk. Het risico op een onbeheerste transitie (6) wordt vooral teruggedrongen door het instellen van een goede transitieorganisatie en het vastleggen van een eisenpakket en normenkader. Het strategische risico dat de IT niet aan de eisen voldoet (7) wordt beheerst doordat IT een belangrijk criterium is bij de selectie van een uitvoeringsorganisatie en IT een belangrijk onderdeel is in de monitoring en evaluatie van de uitvoeringsorganisaties.

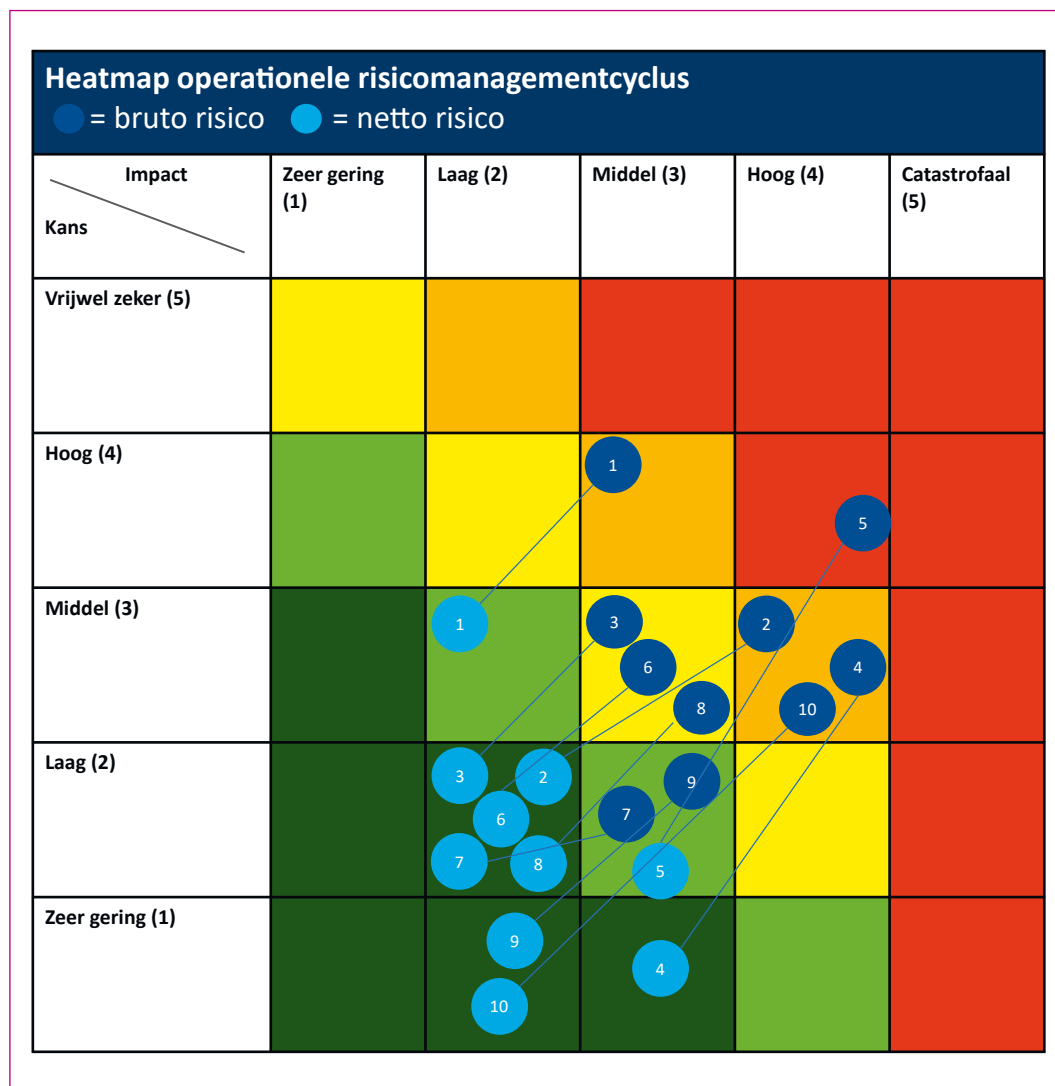
Operationele risico's

Voor operationele risico's hanteert het fonds de FIRM risicocategorieën. FIRM onderscheidt de volgende hoofdrisicocategorieën:

1. Matching-/renterisico;
2. Marktrisico;
3. Kredietrisico;
4. Verzekeringstechnisch risico;
5. Omgevingsrisico;
6. Operationeel risico;
7. Uitbestedingsrisico;
8. IT-risico;
9. Integriteitsrisico;
10. Juridisch risico.

De eerste vier categorieën zijn financieel van aard, de overige zijn niet-financieel. De hoofdcategorieën zijn verder onder te verdelen naar deelrisico's.

In onderstaande heatmap zijn de bruto en netto scores van de operationele risico's weergegeven.

De belangrijkste beheersmaatregelen voor de financiële operationele risico's zijn onderdeel van het beleggingsproces. Dit betreft o.a. de ALM-studie, de renteaftdekking, de valuta-aftdekking en de samenstelling van de strategische normportefeuille met de bijbehorende keuze voor benchmarks, waarbij onder meer aandacht is voor voldoende liquiditeit en spreiding van risico's.

Het fonds hanteert uiteenlopende beheersmaatregelen voor de niet-financiële operationele risico's. De belangrijkste maatregelen zijn de inrichting van de governance van het pensioenfonds, het communicatiebeleid, uitbestedings- en IT-beleid.

3.9.5 Terugblik 2020 en vooruitblik 2021

Uiteraard stond 2020 in belangrijke mate in het teken van het bestrijden van de COVID-19 crisis. In 2020 is in het perspectief van integraal risicomanagement verder onder andere aandacht geweest voor:

- ◆ Werken in de nieuwe governancestructuur waarin de risicomanagementcommissie een tweedelijns rol heeft;
- ◆ Het ondersteunen van risicomanagementactiviteiten eerstelijnscommissies;
- ◆ Faciliteren van het proces van eigenrisicobeoordeling (ERB).

In 2021 ligt de focus op:

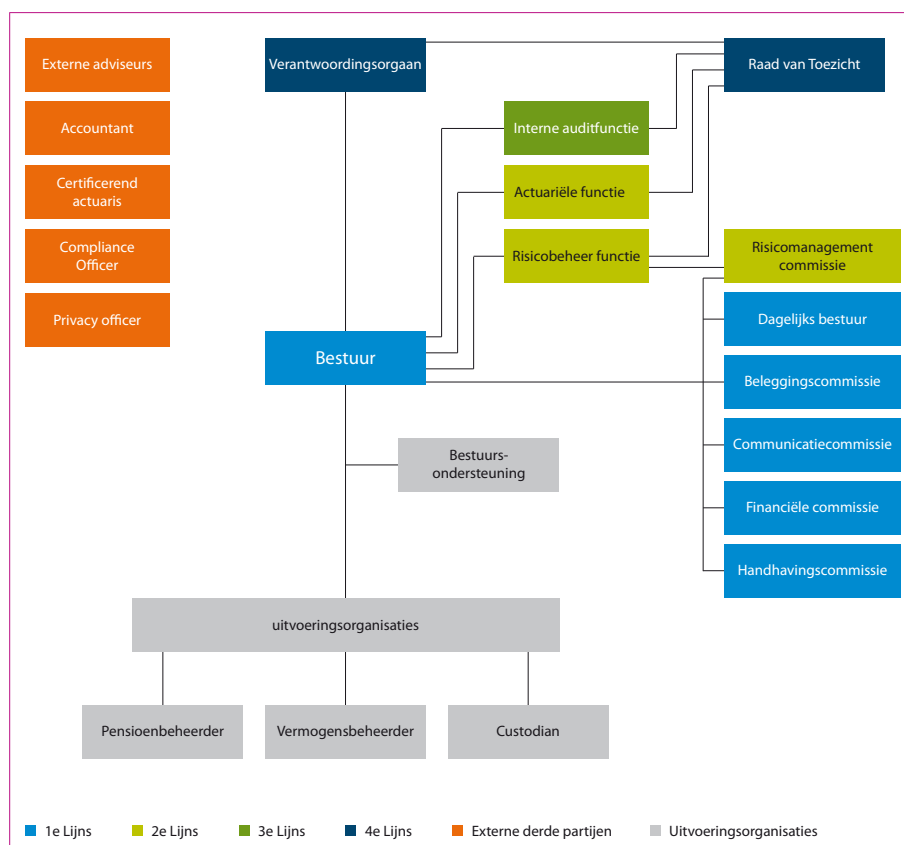
- ◆ Het afronden van de eigenrisicobeoordeling;
- ◆ Nadere uitwerking key risk indicators;
- ◆ Monitoring en beoordeling werking van beheersmaatregelen.

Daarnaast zijn de volgende algemene thema's ook vanuit risicomanagementperspectief relevant in 2021:

- ◆ Aanpak project nieuw pensioenstelsel;
- ◆ Ontwikkeling financiële positie;
- ◆ IT, informatiebeveiliging en datakwaliteit;
- ◆ Maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG- en klimaatrisico's).

3.9.6 Governance

In de volgende figuur is het organogram (per 1 januari 2021) van VLEP weergegeven. De rollen van de verschillende actoren zijn beschreven in de ABTN en in de verschillende reglementen. Gestreefd wordt naar een zuivere scheiding van de eerste, tweede en derde lijn tussen bestuur en bestuurscommissies in de geest van het 'three lines of defence' model.

De taken in het kader van risicomanagement zijn verdeeld over het bestuur, de commissies en externe partijen.

Bestuur

Binnen VLEP worden beleidsbeslissingen genomen door het bestuur, al dan niet voorbereid door separate commissies. Bij elke beleidsbeslissing, ongeacht welk gremium deze heeft voorbereid, zijn de regels van de IRM-methodiek van toepassing. Dit betekent dat een integrale afweging wordt gemaakt van de gevolgen van het wel/niet uitvoeren van het betreffende besluit langs de lijn van deze methodiek. De vraag is daarbij telkens: blijft het fonds binnen de vooraf gestelde risicobereidheid, indien het besluit wordt genomen?

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie is verantwoordelijk voor het vervullen van de risicobeheerfunctie. De voorzitter van de risicomanagementcommissie is de houder van de risicobeheerfunctie en daardoor eindverantwoordelijk voor de uitoefening van de taken die vallen onder de risicobeheerfunctie. De risicomanagementcommissie heeft een tweedelijnsrol bij de coördinatie en handhaving van het volgen van de gekozen IRM-methodiek en bewaakt het proces rondom de eigen risicobeoordeling.

De risicomanagementcommissie heeft daarnaast een adviserende rol op het gebied van integraal risicomanagement met name ten aanzien van het IRM-beleid en -proces en de niet-financiële risico's.

Beleggingscommissie

Een belangrijk onderdeel van het beleid van het fonds betreft het vermogensbeheer. Aan de beleggingscommissie zijn de volgende FIRM risico's toebedeeld:

- ◆ Matching risico,
- ◆ Marktrisico,
- ◆ Kredietrisico,
- ◆ Uitbestedingsrisico (fiduciair en custodian).

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie is als eerstelijnscommissie verantwoordelijk voor het:

- ◆ Omgevingsrisico

Dagelijks bestuur

Aan het dagelijks bestuur toebedeeld zijn het:

- ◆ Uitbestedingsrisico (pensioenadministratie en bestuursondersteuning),
- ◆ IT-risico,
- ◆ Verzekeringstechnisch risico,
- ◆ Juridisch risico,
- ◆ Integriteitsrisico,
- ◆ Operationeel risico.

Hiermee zijn de tien operationele hoofdrisico's (FIRM) verdeeld over de verschillende bestuurscommissies, waarbij de integrale beoordeling van de risico's overigens niet uit het oog wordt verloren.

Uitbestedingspartners

De uitbestedingspartners hebben hun eigen verantwoordelijkheid voor het risicomanagement binnen hun eigen organisaties. Het fonds beoordeelt het risicomanagement van de uitbestedingspartners bij het aangaan van de relatie en bij periodieke evaluaties op basis van een eigen normenkader.

Bij de voorbereiding van voorstellen aan het bestuur wordt de uitbestedingspartner geconsulteerd indien het voorstel raakt aan het werkterrein van de uitbestedingspartner.

3.10 Financiering VPL-overgangsregeling

Begin 2013 heeft het fonds besloten een bestemmingsreserve te vormen voor de financiering van de inkoop van de VPL-overgangsrechten. In het bestuursverslag over het boekjaar 2012 is de bestemmingsreserve voor de eerste maal opgenomen. In 2013 heeft het bestuur besloten om de VPL-gelden vanaf boekjaar 2013 te verantwoorden als "Schuld inzake VPL". 2020 is het laatste jaar waarin premie wordt geïnd ter financiering van de VPL-overgangsregeling.

3.10.1 Schuld inzake VPL

De door de sector betaalde premie voor de VPL-regeling en overige stortingen worden per sector toegevoegd aan de Schuld inzake VPL. Voor de inkoop van pensioen vanuit de Schuld inzake VPL wordt aangesloten bij de wijze van inkoop van de basisregeling. Voor het rendement wordt aangesloten bij het behaalde fondsrendement. De premie die het fonds int, is dusdanig vastgesteld (op basis van vooraf gemaakte aannames) dat er een voldoende grote bestemmingsreserve wordt gevormd. Eind 2020 worden alle nog niet onvoorwaardelijke toegekende VPL-overgangsrechten ingekocht.

Gedurende het derde kwartaal van 2020 was de Schuld inzake VPL dusdanig dat naar verwachting alle voorwaardelijke VPL-overgangsrechten ingekocht kunnen worden. Om die reden heeft het bestuur besloten om het rente- en aandelenrisico af te dekken tot aan het moment van de definitieve inkoop per 31 december 2020. De VPL-overgangsrechten zijn ingekocht op basis van de hoofdregel van DNB ¹⁾.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de Schuld inzake VPL in 2020 weergegeven. Voor het resterende saldo wordt in overleg met sociale partners in de tweede helft van 2021 een bestemming gezocht.

(Bedragen x EUR 1.000)

Verloop langlopende schuld (uit hoofde van VPL)	2020	2019
Stand per 1 januari	205.129	163.158
Premies	32.814	17.952
Overige stortingen	3.016	2.077
Toekenningen (aanspraken)	-234.551	-8.921
Uitvoeringskosten	-10	-10
Rendement	6.227	30.873
Stand per 31 december	12.625	205.129

¹⁾ <https://www.dnb.nl/voor-de-sector/open-boek-toezicht-sectoren/pensioenfondsen/prudentieel-toezicht/eigen-vermogen/bestemmingsdepots/vpl-dekkingsgraad-en-financiering-vpl-inhaalpensioen/>

3.11 Toekomstparagraaf

3.11.1 Aanpassing rentetermijnstructuur

De technische voorzieningen per 31 december 2020 zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. Naar verwachting is dit effect zo'n 7 procentpunt (negatief) voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

3.11.2 Project nieuw pensioenstelsel

In samenwerking met de sociale partners is het pensioenfonds gestart met het project dat moet leiden tot de overgang naar één van de nieuwe contractsvormen van het nieuwe pensioenstelsel. Het pensioenfonds streeft naar een overgangsdatum die ruim voor de (verwachte) wettelijke einddatum van 1 januari 2027 ligt. Eerste stap in het besluitvormingsproces is een keuze voor het voorkeurscontract. Gekozen kan worden uit het nieuwe pensioencontract (NPC) en de wet verbeterde premieregeling plus (WVP+). Beide contracten zijn premieovereenkomsten.

De wetgeving (Wet Toekomst Pensioenen) wordt pas in 2022 verwacht nadat er in het eerste kwartaal van 2021 een consultatieronde is geweest.

3.11.3 Financiële positie bij vaststelling jaarverslag

De financiële positie van het pensioenfonds is sinds eind 2020 verder verbeterd. Per 31 mei 2021 bedraagt de dekkingsgraad 96,7%. Het bestuur is verheugd met deze aanzienlijke verbetering van de financiële positie, ten opzichte van de 90,1% per eind 2020. Tegelijkertijd realiseert het bestuur dat het herstel nog niet voldoende is en de situatie ook weer kan verslechteren. Wel geeft de huidige situatie meer vertrouwen in een goede overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

De Minister van sociale zaken en werkgelegenheid heeft in december 2020 laten weten dat de vrijstelling van de wettelijke eis ten aanzien van de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,4%) in de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel niet geldt. In plaats daarvan geldt een minimaal dekkingsgraad van 90% en een richtdekkingsgraad van minimaal 95% waar pensioenfondsen naartoe moeten groeien voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

4 Bestuursverslag - Uitvoering van de pensioenregeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling van het fonds. Daarnaast komen de wijzigingen in reglementen die in 2020 zijn doorgevoerd aan de orde.

4.2 De pensioenregeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een zogenaamde middelloonregeling. De pensioenuitkering is gebaseerd op het salaris dat gemiddeld verdiend wordt. De pensioenuitkering betreft een levenslange uitkering en gaat in op de eerste van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 20 jaar wordt.

Pensioenleeftijd

De normale pensioenleeftijd is 68 jaar; het is mogelijk de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen tot op zijn vroegst 58 jaar. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is mogelijk tot maximaal 70 jaar.

Pensioengrondslag

Als pensioengrondslag geldt het pensioengevend loon verminderd met de franchise. De franchise bedroeg in 2020 EUR 12.985 (2019: EUR 12.785). Het maximum pensioengevend salaris in 2020 bedroeg EUR 68.807 (2019: EUR 67.749).

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

De premie voor de basisregeling per sector is afhankelijk van de hoogte van de premie het opbouwpercentage en als volgt vastgesteld:

Sector	Opbouw- percentage 2020
Vleeswaren	1,56%
Gemaksvoeding	1,52%
Versvlees	1,38%
Pluimveevlees	1,37%

VPL-overgangsregeling

De deelnemers, geboren na 31 december 1949, krijgen een extra ouderdomspensioen op de pensioendatum of ultimo 2020 als zij onafgebroken tot deze datum deelnemer van het fonds VLEP zijn geweest en voldoen aan de voorwaarden in het reglement, waaronder de voorwaarde dat er op 1 januari 2006 sprake was van deelnemerschap. Het extra ouderdomspensioen is afhankelijk van het geboortjaar en het salaris per ultimo 2005 en de gewogen parttimefactor van 1 januari 2006 tot pensioendatum of, indien eerder, 31 december 2020.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het te behalen ouderdomspensioen. Op het voor 2014 opgebouwde levenslang partnerpensioen blijft het pensioenreglement 2006 van toepassing.

Tijdelijk partnerpensioen

Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 30% van het te behalen ouderdomspensioen. Het tijdelijk partnerpensioen loopt door tot de AOW-leeftijd van de nabestaande.

Wezenpensioen

Het halfwezenpensioen bedraagt 14% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Herschikken

Op de pensioendatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn (opgebouwde) partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te ruilen in een hoger ouderdomspensioen of andersom. Daarnaast heeft de (gewezen) deelnemer het recht een deel van het ouderdomspensioen te gebruiken om het ouderdomspensioen eerder in te laten gaan dan op de pensioendatum. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is mogelijk tot maximaal 70 jaar. Tot slot heeft de (gewezen) deelnemer bij wie het ouderdomspensioen ingaat op de pensioendatum het recht de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren.

Premie

Naast de basisregeling wordt er met ingang van 2012 ook premie geheven voor de financiering van de overgangsmaatregelen. De premiepercentages die hierbij horen verschillen per sector.

Sector	Premie 2020	Premie 2020	Premie totaal 2020
	basisregeling	overgangsregeling	
Vleeswaren	21,03%	3,42%	24,45%
Gemaksvoeding	20,51%	2,48%	22,99%
Versvlees	18,92%	8,16%	27,08%
Pluimveevlees	18,74%	5,56%	24,30%

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

4.3 Wijzigingen statuten en reglementen

De statuten en reglementen van het fonds zijn in 2020 aangepast.

4.3.1 Statuten

In 2020 zijn er geen wijzigingen in de statuten door de notaris bekrachtigd. Wel is er een aantal voorgenomen aanscherpen dat in 2021 aan de notaris wordt voorgelegd ter bekrachtiging. Dit betreft de o.a. de statutaire vastlegging van de rol van de sleutelfunctiehouders alsmede enkele bepaling die ten doel hebben de continuïteit in de besturing van het fonds te borgen.

4.3.2 Pensioenreglement

Het pensioenreglement is in 2020 gewijzigd. De wijzigingen waren zowel inhoudelijk als redactioneel. De inhoudelijke wijzigingen met gevolgen voor de deelnemers zijn in een nieuwsbrief aan de actieve deelnemers van het fonds meegedeeld.

De wijzigingen betroffen:

- ◆ Aanscherping definitie directeur-grotaandeelhouder;
- ◆ Update kerncijfers en flexibiliserings- en afkoopfactoren;
- ◆ Aanpassingen als gevolg van de IORP II richtlijn (inzake informatieverstrekking).

4.3.3 Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is in 2020 gewijzigd. De wijziging betreft de herziene klachten- en geschillenregeling.

4.3.4 Verplichtstelling

De verplichtstelling is niet gewijzigd in 2020.

4.4 Slotopmerkingen

Hierna is het verslag opgenomen van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Na deze rapportages volgt de jaarrekening waarin de financiële gegevens over het boekjaar 2020 staan vermeld.

Tot slot danken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van de stichting.

Vastgesteld te Woerden, 24 juni 2021.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvvoeding en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

5 Verslag van de raad van toezicht

5.1 Inleiding

De raad van toezicht (hierna de raad) richt zich op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De raad ziet in ieder geval toe op de risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad vormt zich ook een oordeel over het functioneren van het bestuur. Voor 2020 heeft de raad een toezichtplan 2020 opgesteld met daarin beschreven haar visie op toezichthouden, het toezichtkader en de toezichtthema's met een uitgewerkt normenkader. De werkwijze van de raad is gebaseerd op de Code Pensioenfonds en op de VITP-Toezichtcode.

In deze samenvatting wordt, anders dan vorig jaar, ingezoomd op de meest materiële zaken. Daarbij is de materialiteit bepaald door de grootste impact op de risicobeheersing en/of op de strategie van het fonds. Op grond van deze scope komen de volgende onderwerpen in beeld, die in de navolgende hoofdstukken aan de orde zullen komen:

- ◆ Strategie;
- ◆ Governance;
- ◆ Uitbesteding;
- ◆ Risicobeheersing / IT en datakwaliteit;
- ◆ Communicatie in relatie tot wensen en behoeften deelnemers inzake MVB.

5.2 Strategie

Het bestuur heeft een actuele missie en visie en op basis daarvan concreet geformuleerde strategische doelstellingen uitgewerkt naar speerpunten voor 2021. In het jaarverslag 2020 heeft het bestuur nog geen verantwoording opgenomen van de realisatie van de doelstellingen voor 2020. De raad beveelt aan de SMART formulering van de doelstellingen te verscherpen zodat er een nog betere verantwoording mogelijk wordt.

Het bestuur heeft de relevante toekomstthema's in beeld en werkt ieder jaar de meeste opportune thema's uit. In die zin is er voldoende aandacht voor de toekomst. Een scenario dat het gewenste pad niet lukt, is er echter nog niet.

De raad beveelt aan om een SMART toekomstplan uit te werken en daarbij te beschrijven wat de opties zijn als blijkt dat dit toekomstplan niet kan worden gerealiseerd.

Daarnaast beveelt de raad aan het jaarlijkse moment van samenkomen van bestuur met raad van toezicht en verantwoordingsorgaan te gebruiken voor het bespreken van de doelstellingen voor het nieuwe jaar.

5.3 Governance

Op het punt van diversiteitsverbetering na, heeft het bestuur haar governance op een voldoende niveau ingericht. De raad complimenteert het bestuur voor de wijze waarop het crisisteam aantoonbaar heeft gemaakt wat er tijdens de crisis is gedaan en besloten. Daarbij is het goed om ook te zien dat de Risicomanagementcommissie (RMC) een evaluatie heeft uitgevoerd op de risicobeheersing bij de Covid-pandemie, onder meer met behulp van een risicoanalyse die periodiek met het bestuur werd besproken. De raad roept op het vastgestelde diversiteitsplan prioriteit te geven en aan de hand van het rooster van aftreden en na heroverweging van bestuursmodel en bestuursomvang in 2021 in uitvoering te brengen. De raad beveelt aan het diversiteitsplan ook toe te passen op het verantwoordingsorgaan.

De raad beveelt aan de diversiteitsambitie ook met voordragende partijen te bespreken en te zoeken naar mogelijkheden om jongere en vrouwelijke kandidaten voor fondsgremia beschikbaar te krijgen.

In 2020 heeft de SFH IA zijn start gemaakt en een eerste auditplan neergelegd. De raad beveelt aan om met de SFH IA te bespreken hoe hij onafhankelijk en zelfstandig regie kan voeren over zijn werkzaamheden.

Eind 2020 heeft een uitgebreide externe bestuursevaluatie plaatsgevonden waarbij het bestuur een aantal verbeterpunten heeft vastgesteld. De raad beveelt aan voor een volgende ronde om in de evaluatieprocedure een onderscheid te maken in individueel -, commissie- en bestuursniveau.

5.4 Uitbesteding

De raad is van oordeel dat het bestuur de uitbesteding goed op orde heeft en er voldoende prioriteit aan geeft. Met name ten aanzien van AZL zijn belangrijke en goede stappen gezet.

De raad oordeelt positief over de houding en daadkracht van het bestuur om het project Bevindingen voortvarend en zorgvuldig tot een einde te brengen. Tevens onderschrijft de raad de hoge aandacht van het bestuur voor de ontwikkelingen binnen AZL ten aanzien van de technische systemen voor de uitvoerbaarheid van (de nog op handen zijnde uitwerking van) het nieuwe pensioenakkoord.

De raad geeft het bestuur in overweging het project Bevindingen intern (formeel) te evalueren.

5.5 Risicobeheersing / IT en datakwaliteit

Integraal risicomanagement

De raad is van oordeel dat het bestuur het risicomanagement goed op orde heeft. In 2020 is veel aandacht besteed aan de werking van de Risicomanagementcommissie (RMC) en het doorwerken van het risicomanagement in de 1e lijn. Het onderdeel ESG komt nog beperkt aan de orde binnen de RMC. De raad beveelt aan het onderwerp ESG binnen de RMC zwaarder aan te zetten en te betrekken in de periodieke rapportages.

De raad onderschrijft de houding van het bestuur om het aantal leden binnen de RMC te heroverwegen, alsmede de in 2021 voorgenomen evaluatie van het risicomanagement.

IT en datakwaliteit

Het bestuur heeft in 2020 grote verbeteringen doorgevoerd ten aanzien van het aandachtsgebied IT- en datakwaliteit. Beleidskaders zijn op orde gebracht en sluiten beter aan bij de strategie van het fonds. Voor de verdere implementatie –die doorloopt tot in 2021– werkt het bestuur op basis van gestructureerde verbeterplannen en werkprogramma's.

De raad constateert dat aandacht is besteed aan de noodzaak tot vereenvoudiging van de regeling en het hanteren van een eenduidig loonbegrip. Dit draagt bij aan een eenvoudiger transitie en een betere datakwaliteit.

De raad onderschrijft het IT-verbeterplan en de 'roadmap datakwaliteit' en beveelt het bestuur aan de realisatie daarvan nauwlettend te volgen en daarbij ook gebruik te maken van de 2e-lijns monitoring door de SFH Risicobeheer.

5.6 Communicatiebeleid

De communicatiecommissie heeft de belangrijke zaken goed in de gaten en is bezig met de juiste dingen. Met name op het gebied van MVB, niet alleen het deelnemersonderzoek, maar ook de verantwoording over het beleid en de resultaten daarvan, zullen naar het oordeel van de raad de grootste uitdagingen liggen.

Gezien de uitdagingen op het gebied van het bereiken van deelnemers inzake MVB meent de raad dat het wellicht goed is om te kijken naar partijen die hierbij goed kunnen ondersteunen, maar ook creatief kunnen denken. De raad beveelt aan vooral ook te kijken wat andere fondsen op dit vlak doen.

5.7 Naleving en toepassing Code Pensioenfondsen

Op basis van norm 47 van de Code moet het intern toezicht jaarlijks ingaan op de naleving en toepassing van de Code. In het jaarverslag 2019 is het bestuur uitgebreid ingegaan op de wijze waarop ze omgaat met de normen uit de Code. Gedurende het jaar 2020 heeft de Code geen expliciete aandacht van het bestuur gehad.

De raad is nagegaan of en zo ja hoe het bestuur haar voornemens inzake versterking van de naleving op normen die nog niet volledig werden toegepast heeft vorm gegeven.

Thema Vertrouwen waarmaken: Norm 7: het zorgen voor MVB beleid dat gestoeld is op draagvlak onder deelnemers. Het voornemen om het MVB-beleid in 2020 nader te formuleren is nog niet gerealiseerd. Het bestuur beseft dit en zal naar verwachting in 2021 stappen gaan zetten. Het huidige MVB beleid dateert van 2018. Het onderwerp deelnemersonderzoek MVB staat op de speerpuntenplanning van het bestuur in 2021.

Thema Verantwoordelijkheid nemen: de raad stelt vast dat het bestuur deze normen naleeft. Heel concreet is in 2020 veel aandacht uitgegaan naar het opgelost krijgen van bevindingen die bij de overgang van de oude naar de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie aan het licht kwamen.

Het voornemen om in 2019 het beloningsbeleid ten aanzien van uitbestedingspartijen te herzien is toen niet, doch ook in 2020 niet aan de orde geweest. Ook het uitbestedingsbeleid is niet herzien of gecontroleerd op afdoende invulling van norm 13.

Thema Integer handelen: de raad stelt vast dat deze normen door het bestuur worden nageleefd.

Thema Kwaliteit nastreven: met het gedegen uitvoeren van een bestuurlijke evaluatie in 2020 heeft het bestuur alle betrokken normen nageleefd.

Thema Zorgvuldig benoemen: de al langer bestaande afwijkingen op de normen 33 en 34 zijn in 2020 niet veranderd. Het fonds legt uit om welke redenen zij daarin afwijkt. De raad is van mening dat het diversiteitsplan dat nu op papier bestaat in 2020 weliswaar is meegenomen bij de herbenoeringen in het verantwoordingsorgaan, maar zonder verdere actie terzijde is geschoven toen er geen andere kandidaten werden voorgedragen. En om begrijpelijke redenen opzij is gelegd bij herbenoeringen in het bestuur. Het bestuur hanteert de stelling dat geschiktheid boven diversiteit gaat. Dat staat op gespannen voet met het diversiteitsplan. Een geschikt bestuur is naar de mening van de raad een divers bestuur.

Thema Gepast belonen en thema Toezichthouden en inspraak waarborgen worden op alle normen nageleefd.

Thema Transparantie bevorderen wordt volledig nageleefd. Het jaarverslag is in de ogen van de raad een mooi voorbeeld van hoe transparantie vorm kan krijgen.

5.8 Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening

De raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvlees en Pluimveevlees verklaart, conform het gestelde in artikel 3, lid 6 van het Reglement van de raad van toezicht, goedkeuring te verlenen aan het besluit tot vaststelling van het bestuursverslag 2020 en de jaarrekening 2020.

5.9 Functioneren van de raad van toezicht in 2020

De samenstelling van de raad is gedurende 2020 niet gewijzigd en bestaat uit: Marion Verheul (sinds juni 2015 lid), Han Zevenhuizen (sinds oktober 2019 lid) en Cathrin van der Werf (sinds oktober 2019 voorzitter). Alle leden van de raad zijn het gehele jaar actief geweest. De raad heeft haar werk op basis van het toezichtplan 2020 ingericht.

Gedurende het jaar volgt de raad de ontwikkelingen in het bestuur door het lezen van de documenten in het bestuursportaal, door overleg met de voorzitters, door het bijwonen van vergaderingen en door eigen intern overleg. Eind 2020 heeft de raad een zelfevaluatie gehouden gebaseerd op de volgende open vragen: Wat gaat goed? Wat kan beter? Welke ontwikkelingen streven we na? De raad heeft vastgesteld dat er sprake is van een goede samenwerking. Ondanks dat alles digitaal verloopt worden afspraken goed nagekomen. De raad weet met de aanwezige kennis, ervaring en competenties het hele spectrum van onderwerpen die spelen binnen een pensioenfondsbestuur af te dekken. Het toezichtplan biedt een goede structuur om jaarlijks alle relevante processen te kunnen beoordelen.

De voorzitter heeft tot nu toe een sturende rol, waarbij het wenselijk wordt gevonden dat ook de andere leden ieder op hun terrein meer sturing oppakken door het adresseren van ontwikkelingen en het delen van signalen. De overleggen van de raad met het bestuur kunnen meer gestructureerd worden vormgegeven, waarbij tevens de rol van de raad als adviseur voor het bestuur vorm kan krijgen. De raad staat stil bij ontwikkelingen die op het pensioenfonds afkomen en stelt zichzelf de vraag of zij voldoende kennis heeft om als toezichthouder over deze ontwikkelingen een mening te vormen. De individuele leden van de raad volgen zelfstandig via webinars, themasessies en dergelijke de wijzigingen in wet- en regelgeving opdat ze die als kader bij de oordeelsvorming kunnen betrekken. Belangrijke ontwikkelingen die de raad signaleert zijn Klimaatverandering en ESG-risico's, inzet IT-innovaties in relatie tot de strategie en de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

5.10 Vooruitblik intern toezicht 2021

Vanuit de reguliere opdracht van de raad om toezicht te houden op de algemene gang van zaken, de evenwichtige belangenafweging en een adequate risicobeheersing zijn de navolgende thema's en onderwerpen een vast onderdeel van de aanpak:

- ◆ Opvolging aanbevelingen van (externe en interne) toezichthouders, accountant, certifierend actuaaris, sleutelfunctiehouder Internal audit, Compliance Officer en Verantwoordingsorgaan;
- ◆ Integriteit;
- ◆ Strategie van het fonds;
- ◆ Governance;
- ◆ Financiële opzet;
- ◆ Beleggingsbeleid inclusief ESG beleid;
- ◆ Risicobeheersing inclusief ESG risico's;
- ◆ Communicatiebeleid;
- ◆ Uitbestedingen;
- ◆ IT- en Informatiebeveiliging/Datakwaliteit.

Focusthema's

Daarnaast wenst de raad van toezicht in 2021 specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- ◆ Adequate voorbereiding tot overgang naar nieuw pensioencontract (strategie);
- ◆ Toekomst strategie voor het fonds inclusief een worst-case scenario (strategie);
- ◆ Onderzoek naar toekomstproof zijn van IT systeem voor pensioenadministratie (incl. kosten) (IT);
- ◆ Adequate analyse over best passende bestuursmodel en bestuursorganisatie (governance);
- ◆ Effectieve werking van de sleutelfuncties IRM en IA (governance);
- ◆ Korten (financiële opzet en communicatie);
- ◆ Vertaling van deelnemersvisie naar MVB/ESG beleid.

Woerden, 24 juni 2021

Namens de raad van toezicht van de Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvlees en Pluimveevlees

Mevrouw C.M. van der Werf-de Koning,
Voorzitter raad van toezicht

5.11 Reactie van het bestuur op het verslag van de raad van toezicht

Het bestuur is de raad van toezicht dankbaar voor de goede samenwerking en de actieve, constructieve en tegelijkertijd kritische bijdrage aan het pensioenfonds. Het bestuur ziet dit als een goede uitgangssituatie voor het gezamenlijk aanpakken van de uitdagingen waar het fonds de komende jaren voor staat. Het bestuur neemt de aanbevelingen van de raad dan ook ter harte.

Woerden, 24 juni 2021

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvlees en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

6 Verslag van het verantwoordingsorgaan

6.1 Het verantwoordingsorgaan in 2020

Het verantwoordingsorgaan van het fonds bestaat uit vertegenwoordigers van deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De verhouding tussen het aantal leden namens werknemers en pensioengerechtigden is een afspiegeling van hun vertegenwoordiging in het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan bestaat sinds 1 juli 2014 uit 9 leden: 6 leden namens werknemers, 2 leden namens pensioengerechtigden en 1 lid namens werkgevers.

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Namens	Benoemd tot	Organisatie
De heer G.W.P. Biemans	werkgevers	1 juli 2022	COV
De heer J.H.W. Wolters	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer J.A. van Heugten	werknemers	1 juli 2022	FNV
De heer F.J. van Koppenhagen	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer O.A.H. Mars	werknemers	1 juli 2024	FNV
De heer P. Peters	pensioengerechtigden	1 juli 2022	De Unie
De heer G.J. ter Schuur	werknemers	1 juli 2022	CNV Vakmensen
De heer S. Simion	werknemers	1 juli 2022	FNV
De heer P. van den Tillaart	pensioengerechtigden	1 juli 2024	CNV Vakmensen

In 2020 is er één wisseling geweest in de bezetting van het verantwoordingsorgaan. De heer F. van Diepen is afgetreden. De heer J.H.W. Wolters is toegetreden.

De heer Ter Schuur was gedurende het boekjaar voorzitter van het verantwoordingsorgaan. De heer Biemans fungeerde in 2020 als plaatsvervangend voorzitter.

Bij de beoordeling van het bestuur van het pensioenfonds heeft het verantwoordingsorgaan, als vertegenwoordiger van deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers, met name oog voor deze thema's:

- ◆ evenwichtige belangenbehartiging;
- ◆ marktconforme regeling en premiestelling;
- ◆ communicatie;
- ◆ kwaliteit van besturen en werkwijze van het fonds.

Daar waar nuttig of nodig wijst het verantwoordingsorgaan het bestuur op deze belangrijke thema's. Als het verantwoordingsorgaan door het bestuur om advies wordt gevraagd, probeert het verantwoordingsorgaan dit advies tijdens de gezamenlijke vergadering met het bestuur te geven. Indien dit niet mogelijk is, wordt er schriftelijk advies uitgebracht. Het bestuur heeft een advieskalender

opgesteld, zodat het verantwoordingsorgaan tijdig weet wanneer een advies gevraagd wordt. Dit komt de effectiviteit van de samenwerking ten goede.

De raad van toezicht verricht belangrijk werk als intern toezichtorgaan. Het oordeel van de raad weegt voor het verantwoordingsorgaan zwaar. Het verantwoordingsorgaan heeft regelmatig formeel en informeel overleg met de raad. Het verantwoordingsorgaan heeft in het boekjaar 2 maal met de raad van toezicht vergaderd. Na het jaar 2019 waarin de raad onverwacht met 2 vacatures kampte, heeft de raad in 2020 op volle kracht gefunctioneerd en in de ogen van het verantwoordingsorgaan een goede bijdrage geleverd aan de governance van het pensioenfonds.

De grootste zorg van het verantwoordingsorgaan gaat uit naar de financiële positie, die aan het begin van 2020 no altijd zeer zorgelijk was, ook al hoefde er dankzij de vrijstellingsregeling van Minister Koolmees niet gekort te worden. In het eerste kwartaal van 2020 werd de wereld op zijn kop gezet door de intrede van het Coronavirus. Deze pandemie had grote gevolgen voor zowel het pensioenfonds als voor de aangesloten werkgevers en hun werknemers. Ook het verantwoordingsorgaan heeft de gevolgen gevoeld bij de uitvoering van zijn taken.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds maakte aan het eind van het eerste kwartaal van 2020 duikvlucht tot 79% per eind maart. Tot opluchting van het verantwoordingsorgaan is de dekkingsgraad vanaf dat moment weer gestegen, dankzij opverende aandelenmarkten en een stijgende rente. Op het nippertje is de minimaal vereiste dekkingsgraad van 90% bereikt, waardoor de pensioen ook in 2021 niet worden verlaagd. De stijging van de dekkingsgraad heeft zich bovendien voortgezet in de eerste maanden van 2021.

De Coronapandemie heeft ook in de aangesloten sectoren ook veel impact gehad. Sommige afzetmarkten vielen nagenoeg weg terwijl anderen juist een grotere vraag kenden. Werk- en gezondheidsprotocollen zijn aangescherpt en in sommige gevallen zijn de werkzaamheden tijdelijk stilgelegd.

Het verantwoordingsorgaan heeft vanaf maart 2020 alle vergaderingen digitaal gevoerd. Dankzij de beschikbare technologie heeft het verantwoordingsorgaan, evenals het bestuur, alle werkzaamheden doorgang kunnen laten vinden. Terugkijkend constateert het verantwoordingsorgaan dat deze noodgedwongen omslag succesvol is verlopen. Hetzelfde geldt voor de bij de uitvoering van het pensioenfonds betrokken organisaties zoals AZL, BMO en Actor. Overal gingen de werkzaamheden onverminderd door terwijl de kantoren gesloten bleven.

Begin 2020 zijn de fiduciaire vermogensbeheer activiteiten van VLEP overgedragen van Robeco Institutional Asset Management naar BMO Global Asset Management. De transitie naar de nieuwe fiduciair beheerder is goed verlopen. Het verantwoordingsorgaan had in 2020 graag nader kennisgemaakt met de mensen die namens BMO voor VLEP werken. Deze ontmoeting is wegens de Coronabeperkingen uitgesteld tot het moment dit weer in levenden lijve mogelijk is.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar 5 maal vergaderd, 4 maal overleg gehad met het bestuur en 2 maal met de raad van toezicht. Daarnaast is er met name door de voorzitter een aantal malen informeel overleg geweest met (vertegenwoordigers van) deze organen. Ook heeft het verantwoordingsorgaan een gezamenlijke opleidingsdag gehad, onder begeleiding van een externe deskundige. Daarbij is onder aandacht besteed aan het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een evaluatie van het eigen functioneren gedaan en naar aanleiding daarvan de bestaande werkafspraken bekrachtigd en waar nodig aangescherpt. Tevens hebben enkele leden van het verantwoordingsorgaan een opleiding van SPO genoten om zich verder te bekwamen in hun rol. Leden van het verantwoordingsorgaan bezoeken ook met regelmaat bijeenkomsten van de Pensioenfederatie. In 2020 waren ook deze bijeenkomsten in digitale vorm.

6.2 Bevindingen oordeel en aanbevelingen

Het jaar 2020 stond in het teken van een ongekende pandemie. Iedereen in de wereld heeft de gevolgen daarvan gemerkt. Hoewel de dekkingsgraad gedaald is in 2020 ziet het verantwoordingsorgaan dat de financiële positie vanaf eind maart sterk verbeterd is. De zorgen zijn zeker niet voorbij, maar een korting van de pensioenen, die zo zeker leek, is dankzij de vrijstellingsregeling van Minister Koolmees vooralsnog niet nodig gebleken. De aangekondigde veranderingen in het Nederlandse pensioenstelsel bieden ook een nieuw perspectief op de toekomst.

Het verantwoordingsorgaan is er van overtuigd dat het bestuur, en alle andere betrokkenen, er alles aan doen om de waarde van het fonds zo veel als mogelijk in stand te houden. Desondanks kijkt het verantwoordingsorgaan samen met het bestuur voortdurend kritisch naar de ontwikkeling van de financiële positie.

Het verantwoordingsorgaan heeft gedurende het jaar 2020 een aantal maal advies uitgebracht aan het bestuur. Onderwerpen waarover advies is uitgebracht, zijn:

- ◆ het herstelplan 2020;
- ◆ het beleid inzake de premiedekkingsgraad;
- ◆ de actuariële grondslagen en uitgangspunten voor de premie voor 2021;
- ◆ het beloningsbeleid;
- ◆ het niet verlenen van toeslagen per 1 januari 2021; en
- ◆ het communicatiejaarplan 2020.

Het bestuur heeft in alle gevallen het advies van het verantwoordingsorgaan opgevolgd.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur in 2020:

- ◆ een degelijk en goed beleid heeft gevoerd;
- ◆ heeft gehandeld in overeenstemming met de statuten en reglementen;
- ◆ een goede uitvoering heeft gegeven aan de transitie naar de nieuwe fiduciair beheerder;
- ◆ een evenwichtige afweging heeft gemaakt inzake de premie en regeling;
- ◆ transparant communiceert over de financiële positie; en
- ◆ over het verslagjaar op degelijke wijze verantwoording aflegt in het jaarverslag.

Zoals uit het jaarverslag 2020 blijkt, blijft het fonds vol inzet aan de toekomst werken ondanks de moeilijke financiële positie.

Het verantwoordingsorgaan draagt hier graag een steentje aan bij. Als aandachtspunt voor de komende periode ziet het verantwoordingsorgaan de belangrijke eerste stappen die gezet moeten worden op weg naar het nieuwe pensioenstelsel. Het verantwoordingsorgaan merkt op dat er in de eerste maanden van 2021 al het nodige voorwerk is gedaan, wat hopelijk een voorbode is van een succesvol traject. Het verantwoordingsorgaan laat zich hierbij doorlopend op de hoogte te houden en geeft het bestuur gevraagd en ongevraagd ondersteuning. Daarbij is het verantwoordingsorgaan zich ervan bewust dat er de komende jaren complexe besluiten genomen moeten worden, waarbij het verantwoordingsorgaan ook een belangrijke formele rol te vervullen heeft. Door middel van opleiding en het bijwonen van diverse kennissessies bereidt het verantwoordingsorgaan zich hier zorgvuldig op voor. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur om het belang van de deelnemers centraal te stellen bij de keuzes die de komende periode gemaakt worden. Speciale aandacht daarbij gaat uit naar de uitlegbaarheid van de keuzes en de communicatie naar alle belanghebbenden.

Het verantwoordingsorgaan is blij met de stappen die het fonds zet op het gebied van het maatschappelijk verantwoord beleggen beleid. Het gestarte deelnemersonderzoek biedt een goed uitgangspunt om dit beleid verder uit te werken. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur de aanbeveling om het verantwoordingsorgaan hierbij als klankbord te gebruiken goed heeft opgevolgd.

Tot slot vraagt het verantwoordingsorgaan bijzondere aandacht voor de financiële positie en de ontwikkelingen daarin gedurende de overbruggingsperiode naar het nieuwe pensioencontract. Indien gebruik wordt gemaakt het transitie-FTK is het van belang dat het bestuur de gevolgen hiervan op evenwichtige wijze afweegt en de te maken keuzes helder communiceert.

Het verantwoordingsorgaan is het bestuur, met name de voorzitters, en de pensioenuitvoeringsorganisatie erkentelijk voor de geleverde inspanningen ten bate van het pensioenfonds. De samenwerking is constructief en transparant. Op deze basis zet het verantwoordingsorgaan de werkzaamheden graag voort.

Woerden, 24 juni 2021,

Namens het verantwoordingsorgaan van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

De heer G.J. ter Schuur
Voorzitter verantwoordingsorgaan

6.3 Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur is het verantwoordingsorgaan dankbaar voor de positieve en actieve bijdrage gedurende en na afloop van het verslagjaar. Naar aanleiding van het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur geen verdere opmerkingen. Het bestuur hoopt ook in het lopende verslagjaar het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan waar te maken en de goede samenwerking met het verantwoordingsorgaan voort te kunnen zetten. De aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan hebben daarbij de aandacht van het bestuur.

Woerden, 24 juni 2021

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

7 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees statutair gevestigd te 's-Gravenhage de jaarrekening over boekjaar 2020 eindigend op 31 december 2020. In hoofdstuk 8 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de accountant van het pensioenfonds. De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

7.1 Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2020	2019
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Vastgoedbeleggingen	92	123
Aandelen	1.351.164	1.216.780
Vastrentende waarden	2.337.715	2.033.100
Derivaten	17.597	16.448
Overige beleggingen	504	39.824
	3.707.072	3.306.275
Vorderingen en overlopende activa [2]	40.402	35.460
Liquide middelen [3]	27.098	9.353
Totaal activa	3.774.572	3.351.088

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2020	2019
Stichtingskapitaal en reserves [4]		
Beleidsreserve	-411.942	-254.411
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	4.165.474	3.384.400
Langlopende schuld (uit hoofde van VPL) [6]	12.625	205.129
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7]	8.415	15.970
Totaal passiva	3.774.572	3.351.088

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

7.2 Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2020	2019
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [8]		
Directe beleggingsopbrengsten	15.700	-9.109 ¹⁾
Indirecte beleggingsopbrengsten	310.403	478.777
Directe kosten van vermogensbeheer	-572	-861
	325.531	468.807
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9]	348.440	125.469
Saldo van overdrachten van rechten [10]	1.740	1.288
Pensioenuitkeringen [11]	-46.266	-40.730
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [12]		
Pensioenopbouw	-140.857	-121.571
Toevoeging voorziening kosten	-3.381	-2.675
Indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	11.346	6.742
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	46.153	40.863
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.036	879
Wijzigen marktrente	-568.431	-551.122
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.268	-1.377
Mutaties uit hoofde van sterfte	741	1.984
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	-7.956	-12.251
Reguliere mutaties	-2.560	-88
Wijziging actuariële grondslagen	109.493	31.885
Inkoop uit VPL	-225.390 ²⁾	-8.921
	-781.074	-615.652

1) De negatieve directe beleggingsopbrengst wordt veroorzaakt door de toerekening van rendement aan de VPL-schuld.

2) Bedrag wijkt af van de inkoopsum / vrijval als gevolg van opslag i.v.m. minimaal vereist eigen vermogen.

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2020	2019
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [13]	-6.099	-5.131
Overige baten en lasten [14]	197	-1.668
Saldo van baten en lasten	-157.531	-67.617
Bestemming van het saldo		
Beleidsreserve	-157.531	-67.617
	-157.531	-67.617

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

7.3 Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2020	2019
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	155.260	113.267
Overgenomen pensioenverplichtingen	4.679	1.540
Overige	85	382
	160.024	115.189
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-46.171	-40.697
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.948	-238
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-5.953	-5.649
	-55.072	-46.584
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	104.952	68.605
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	3.678.724	975.693
Directe beleggingsopbrengsten	14.486	54.124
	3.693.210	1.029.817
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-3.779.846	-1.099.391
Kosten van vermogensbeheer	-571	-861
	-3.780.417	-1.100.252
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-87.207	70.435
Mutatie liquide middelen	17.745	-1.830
Saldo liquide middelen 1 januari ¹⁾	9.353	11.183
Saldo liquide middelen 31 december ¹⁾	27.098	9.353

1) Inclusief saldo depotbanken.

7.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Het doel van de Stichting Bpf voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41150818, statutair gevestigd te 's Gravenhage (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op 31 december 2020. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is. Het bestuur heeft op 24 juni 2021 de jaarrekening opgemaakt.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteitsveronderstellingen.

Schattingwijzigingen 2020

Prognosetafel

In 2020 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2020, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2020 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 102.257 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2020 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Ervaringssterfte

Ook is ultimo 2020 besloten de ervaringssterfte aan te passen. Dit is in 2020 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 7.236 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2020 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Het totaal van deze schattingswijzigingen heeft geresulteerd in een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds van 109.493 als gevolg van deze schattingswijzigingen en is per saldo als baat in het resultaat van 2020 verwerkt.

Algemene grondslagen

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van

de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post “nog af te wikkelen transacties”. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een financieel actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentevorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Dit betreft schattingen en veronderstellingen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d. worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van ter beurze genoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCFmodel). Bij de reële waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom.

De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCFmodel zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, dan wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit direct opvraagbare banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekeningcourantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader voorgeschreven berekeningsmethodiek en het surplusvermogen.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is bedoeld om risico's op te vangen en is een vrije reserve (overige reserve). Dit betreft onder andere operationele risico's, inflatierisico en actuariële risico's. Het jaarresultaat wordt toegevoegd danwel onttrokken aan deze reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

Prognosetafel AG2020 (startjaar 2021), waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een factor om het verschil tussen de ervaringssterfte van het fonds en de algehele sterfte in de generatietafel tot uitdrukking te brengen. De door het fonds gehanteerde ervaringssterfte is gebaseerd op de populatie van het fonds, jaarlijks gemonitord en is in 2019 herzien.

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt uitgegaan van leeftijdsafhankelijke partnerfrequenties gebaseerd op de eigen fondswaarnemingen. Na de pensionering neemt de reservering af met de verwachte sterftekansen van de partner.

Leeftijdsverschil man-vrouw

De leeftijd van de vrouwelijke respectievelijk mannelijke partner van de deelnemer is 3 jaar lager respectievelijk hoger gesteld dan die van de deelnemer.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 3,5% van de lasten van het nog niet ingegaan pensioen. Bij de vaststelling van de lasten ter zake van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor de dekking van toekomstige kosten wordt de netto voorziening verhoogd met 2,4% (2019: 2,4%).

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor (gewezen) deelnemers is 90% van de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

IBNR

Deze bedraagt 0,9% van de som van de pensioengrondslagen van vorig jaar en van het huidige boekjaar.

Onvindbaren

Voor pensioen dat nog niet is ingegaan (ouderdomspensioen vanaf pensioeningangsdatum en partnerpensioen van reeds overleden deelnemers) omdat de deelnemer/partner onvindbaar is of niet reageert, wordt de reservering vanaf de beoogde ingangsdatum de eerste vier jaar volledig in stand gehouden. Na deze vier jaar valt de reservering vrij ten gunste van het fonds.

Prepensioen

Prepensioenrechten die door middel van een collectieve waardeoverdracht zijn overgenomen van Stichting Prepensionering Vleeswaren- en Gemaksvleesindustrie (PPVGI). Deze prepensioenrechten zijn opgebouwd op grond van het voormalige reglement van PPVGI.

Langlopende schuld (uit hoofde van VPL)

De VPL overgangsregelingen zijn door CAO partijen vastgesteld en opgenomen in het pensioenreglement. De overgangsregelingen worden uitgevoerd door het fonds. De langlopende schuld uit hoofde van VPL betreft de gefactureerde premie VPL. Hieraan worden de beleggingsresultaten toegevoegd, de inkoopsom van de extra pensioenaanspraken wordt onttrokken aan deze schuld. De verwerking van de VPL regeling vindt op de hiervoor beschreven wijze plaats teneinde vermenging van pensioenvermogen met VPL-gelden tegen te gaan.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en minus de langlopende schulden uit hoofde van VPL te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Reële beleidsdekkingsgraad

In de reële beleidsdekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële beleidsdekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid. Een toekomstbestendig indexatiebeleid houdt in dat er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% en is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Beleidsdekkingsgraad

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Directe kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, en dergelijke.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Indexeringen en overige toeslagen

De toeslagen betreffen verhogingen van lopende uitkeringen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Jaarlijks wordt 2,4% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,4% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op aanpassing van de ervaringssterfte, wijziging partnerfrequentie en de verhoging van de kostenvoorziening. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Sterfte

Prognosetafel AG2020 (startjaar 2021) met toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte.

Arbeidsongeschiktheid

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de technische voorziening gebaseerd op de te bereiken pensioenaanspraken, waarbij voor de toekomstig op te bouwen premievrijgestelde aanspraken sprake is van 95% reservering (5% revalidatiekans).

Overige mutaties

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

De inkoop van de onvoorwaardelijke aanspraken vanuit de VPL-regeling vindt plaats op basis van de grondslagen voor de premie van de basisregeling, in 2020 zonder hantering van een solvabiliteitsopslag vanwege het feit dat de dekkingsgraad lager dan 100% was.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen (een geschatte gewogen gemiddelde koers van de verslagperiode/de koers op de datum dat de transacties hebben plaatsgevonden).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie hoofdstuk 7.6 Toelichting op de staat van baten en lasten voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

7.5 Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2019	Aankopen	Verkopen	Gerealiseerde en niet gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2020
Vastgoedbeleggingen					
Vastgoed beleggingsfondsen	123	92	-111	-12	92
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	1.216.780	1.397.770	-1.337.374	73.988	1.351.164
Vastrentende waarden					
Staatsobligaties	134.937	91.483	-70.450	-13.566	142.404
Bedrijfsobligaties	20.604	7.688	-10.017	-2.177	16.098
Vastrentende beleggingsfondsen	1.876.760	2.140.042	-2.043.752	206.163	2.179.213
Inflation linked bonds	799	0	-965	166	0
	2.033.100	2.239.213	-2.125.184	190.586	2.337.715
Derivaten					
Valutaderivaten	11.183	84.683	-127.640	45.880	14.106
Rentederivaten	1.576	1.776	-2.953	536	935
Creditdefaultwaps	37	133	-126	-10	34
	12.796	86.592	-130.719	46.406	15.075
Overige beleggingen					
Alternatieve investeringen	39.824	56.231	-95.592	41	504
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	3.302.623	3.779.898	-3.688.980	311.009	3.704.550
Derivaten met een negatieve waarde (passiva zijde)					
Derivaten	3.652				2.522
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds passiva zijde	3.652				2.522
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	3.306.275	3.779.898	-3.688.980	311.009	3.707.072

Er zijn geen directe beleggingen in gelieerde ondernemingen. Er is geen sprake van ontvangen of verstrekte zekerheden.

Van het totaal van de beleggingen is een bedrag van 12.625 verantwoord onder de VPL-regeling (2019: 205.129). Dit saldo wordt niet separaat belegd en maakt onderdeel uit van de totale beleggingen.

Methodiek bepaling marktwaarde

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden niet toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed.

Voor de belangrijkste uitgangspunten bij de waardering van het indirect vastgoed wordt verwezen naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling en de toelichting op de balans bij de post vastgoed.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en overige beleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages. ¹⁾

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2020
31 december 2020					
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	92	92
Aandelen	0	0	0	1.351.164	1.351.164
Vastrentende waarden	158.503	0	0	2.179.212	2.337.715
Derivaten	0	0	15.075	0	15.075
Overige beleggingen	504	0	0	0	504
Totaal belegd vermogen	159.007	0	15.075	3.530.468	3.704.550

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2019
31 december 2019					
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	123	123
Aandelen	0	0	0	1.216.780	1.216.780
Vastrentende waarden	156.341	0	0	1.876.759	2.033.100
Derivaten	0	0	12.796	0	12.796
Overige beleggingen	39.824	0	0	0	39.824
Totaal belegd vermogen	196.165	0	12.796	3.093.662	3.302.623

1) De in dit jaarverslag opgenomen marktwaarde van "Niveau 4 beleggingen" is in overeenstemming met door accountants gecontroleerde jaarrekeningen en rapportages van de beleggingsfondsen.

[2] Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen op aangesloten ondernemingen ¹⁾

Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds

Vorderingen inzake beleggingen

◆ Lopende intrest

◆ Te vorderen dividendbelasting

◆ Collateral

Subtotaal

Totaal vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

[3] Liquide middelen

Depotbanken

ING Bank N.V.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Pensioenfonds VLEP heeft een kredietfaciliteit bij ING van € 2,5 miljoen die ultimo boekjaar niet benut is.

Totaal activa

	2020	2019
Vorderingen op aangesloten ondernemingen ¹⁾	34.189	31.286
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	27	21
Vorderingen inzake beleggingen		
◆ Lopende intrest	4.476	2.765
◆ Te vorderen dividendbelasting	833	503
◆ Collateral	877	885
Subtotaal	6.186	4.153
Totaal vorderingen en overlopende activa	40.402	35.460
Liquide middelen		
Depotbanken	6.117	5.052
ING Bank N.V.	20.981	4.301
	27.098	9.353
Totaal activa	3.774.572	3.351.088

¹⁾ Er is rekening gehouden met het debiteurenrisico.

98

dekkingsgraad bevindt. Er geldt de regel dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan zes achtereenvolgende meetmomenten lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad mag zijn. Dit betekent dat de beleidsdekkingsgraad uiterlijk op 31 december 2020 hoger dan of gelijk had moeten zijn dan de minimaal vereiste dekkingsgraad ad 104,4%.

Technische voorzieningen

[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stand per 1 januari

Het verloop van de voorziening is als volgt:

Pensioenopbouw

Toevoeging voorziening kosten

Indexering en overige toeslagen

Rentetoevoeging

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Wijzigen markttrente

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Mutaties uit hoofde van sterfte

Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid

Reguliere mutaties

Wijziging actuariële grondslagen

Inkoop uit VPL

Stand per 31 december

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd

Actieve deelnemers

Gewezen deelnemers

Pensioengerechtigden

IBNR

Totaal technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	3.384.400	2.768.748
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Pensioenopbouw	140.857	121.571
Toevoeging voorziening kosten	3.381	2.675
Indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	-11.346	-6.742
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-46.153	-40.863
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-1.036	-879
Wijzigen markttrente	568.431	551.122
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.268	1.377
Mutaties uit hoofde van sterfte	-746	-1.984
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	7.956	12.251
Reguliere mutaties	2.560	88
Wijziging actuariële grondslagen	-109.493	-31.885
Inkoop uit VPL	225.390	8.921
Stand per 31 december	4.165.474	3.384.400
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd		
Actieve deelnemers	2.053.798	1.602.695
Gewezen deelnemers	1.343.313	1.108.019
Pensioengerechtigden	758.572	664.383
IBNR	9.791	9.303
	4.165.474	3.384.400
Totaal technische voorzieningen	4.165.474	3.384.400

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

[6] Langlopende schuld (uit hoofde van VPL)

	2020	2019
Stand per 1 januari	205.129	163.158
Premies	32.814	17.952
Overige stortingen	3.016	2.077
Toekenningen (aanspraken)	-234.551	-8.921
Uitvoeringskosten	-10	-10
Rendement	6.227	30.873

Stand per 31 december

12.625

205.129

De VPL-overgangsregelingen zijn door cao-partijen vastgesteld en opgenomen in het pensioenreglement. De overgangsregelingen worden uitgevoerd door het fonds. De beleggingen m.b.t. de VPLovergangsregelingen maken onderdeel uit van de beleggingen voor risico pensioenfondsen. Voor het resterende saldo wordt in overleg met sociale partners in de tweede helft van 2021 een bestemming gezocht. De specificatie van de langlopende schuld inzake VPL per sector is als volgt:

	Versvlees	Vleeswaren	Gemaks-voeding	Pluimvee	Totaal
Stand per 1 januari 2020	93.264	38.387	36.848	36.630	205.129
Premies	19.426	4.000	3.027	6.361	32.814
Overige stortingen	0	0	0	3.016	3.016
Toekenningen (aanspraken)	-110.979	-40.374	-37.507	-45.691	-234.551
Uitvoeringskosten	0	0	0	-10	-10
Rendement	2.866	1.123	1.075	1.163	6.227
Stand per 31 december 2020	4.577	3.136	3.443	1.469	12.625

	Versvlees	Vleeswaren	Gemaks-voeding	Pluimvee	Totaal
Stand per 1 januari 2019	72.623	31.058	32.399	27.078	163.158
Premies	10.991	3.318	154	3.489	17.952
Overige stortingen	0	0	0	2.077	2.077
Toekenningen (aanspraken)	-4.256	-1.810	-1.510	-1.345	-8.921
Uitvoeringskosten	0	0	0	-10	-10
Rendement	13.906	5.821	5.805	5.341	30.873
Stand per 31 december 2019	93.264	38.387	36.848	36.630	205.129

	2020	2019
[7] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Negatieve derivaten	2.522	3.652
Nog af te wikkelen beleggingstransacties	145	92
Collateral	1.389	10.221
Schulden aan aangesloten ondernemingen	2.350	225
Belastingen en sociale premies	935	837
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	1.067	930
Schulden aan deelnemers van het pensioenfonds	4	1
Overlopende passiva	3	12
	8.415	15.970
De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal passiva	3.774.572	3.351.088

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen:

Contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met AZL N.V. voor de pensioenuitvoering. De overeenkomst loopt tot en met 31 december 2022. Over boekjaar 2020 is hiervoor in totaal 4.721 betaald.

Verder heeft het fonds overeenkomsten van vermogensbeheer gesloten met BMO Asset Management Netherlands B.V. met een onbepaalde looptijd. Daarnaast is er een overeenkomst voor de administratie- en custodiandienvierlening met Northern Trust. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat uit variabele componenten die afhankelijk zijn van het belegd vermogen. Aan BMO Asset Management Netherlands B.V. is over 2020 790 betaald en aan Northern Trust 386.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Er zijn geen investerings- of stortingsverplichtingen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 jaar in plaats vanaf looptijd 20 jaar. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het effect op de dekkingsgraden zal dus de komende jaren geleidelijk optreden. Ondanks dat de nieuwe UFR-methode formeel gezien nog niet van kracht is per einde 2020, zijn de effecten van de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-parameters opgenomen in de volgende tabel.

	Huidig 100% UFR	2021 75% UFR 25% nUFR	Vanaf 2024 100% nUFR
Technische voorziening	4.165.474	4.242.258	4.505.835
Dekkingsgraad	90,1%	88,5%	83,3%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	116,3%	116,1%	115,5%

Overige gebeurtenissen na balansdatum

Verder hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

7.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

In de kosten is in 2020 een bedrag ad 433 (2019: 410) aan bestuursvergoedingen opgenomen. De Raad van Toezicht heeft over boekjaar 2020 een vergoeding ontvangen van 52 (2019: 33).

Personeel

Gedurende het boekjaar 2020 even als in 2019 had het fonds geen personeelsleden in dienst.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen ons, de bij ons aangesloten ondernemingen en de werknemers daarvan.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Voor de beloning van onze bestuurders verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten. We hebben geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Er zijn op hen ook geen vorderingen.

Overige transacties met verbonden partijen

We hebben een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers. Er zijn, anders dan reguliere premiebetalingen, geen overige transacties met verbonden partijen.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Baten en lasten	2020	2019
[8] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen	3.587	2.468
Vastrentende waarden	17.791	17.900
Derivaten	229	98
Liquide middelen	-142	1.017
Rebates	0	79
Rente aangesloten ondernemingen	465	203
Rendementstoerekening VPL	-6.227	-30.873
Overige	-3	-1
Totaal directe beleggingsopbrengsten	15.700	-9.109

	2020	2019
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde en niet gerealiseerde koersverschillen</i>		
Vastgoedbeleggingen	-12	-18
Aandelen	73.988	251.627
Vastrentende waarden	190.586	253.877
Derivaten	46.406	-28.024
Overige beleggingen	41	814
Valutaverschillen	-606	501
	310.403	478.777
In de indirecte beleggingsopbrengsten zijn de indirecte kosten opgenomen die via de beleggingsfondsen rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn verdisconteerd in de koersen van de betreffende beleggingsfondsen.		
Directe kosten van vermogensbeheer		
◆ Vastgoedbeleggingen	313	0
◆ Fiduciair kosten	-63	-171
◆ Toerekening vanuit uitvoeringskosten	-713	-614
◆ Beleggingsadviseur	-47	-76
◆ Overige kosten	-62	0
Totaal directe kosten vermogensbeheer	-572	-861
De directe kosten vermogensbeheer omvatten de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis betaalt alsmede de daaraan toegerekende interne kosten.		
De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten.		
De transactiekosten zijn verrekend in de aan- en verkoopprijzen en bedragen over het verslagjaar 2.209 (2019: 1.915). Verder zijn er in de koersen verdisconteerde indirecte kosten vermogensbeheer van 9.304 (2019: 9.155).		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	325.531	468.807
[9] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	113.889	116.548
Inkoopsommen toekenning VPL aanspraken	234.551	8.921
	348.440	125.469

	2020	2019
De totale bijdrage van werkgevers en werknemers aan de basisregeling bedraagt per sector het volgende percentage van de loonsom:		
Feitelijke premies Gemaksvoeding	22,99%	22,99%
Feitelijke premies Versvlees	27,08%	27,08%
Feitelijke premies Pluimvee	24,30%	24,30%
Feitelijke premies Vleeswaren	24,45%	24,45%
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
Zuiver kostendekkende premie	188.687	164.443
Gedempte kostendekkende premie	104.336	107.259
Feitelijke premie	113.889	116.548
De zuiver kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	156.944	135.411
Opslag in stand houden vereist vermogen	26.680	24.780
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
	188.687	164.443
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	59.891	61.745
Opslag in stand houden vereist vermogen	10.181	11.299
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	29.201	29.963
	104.336	107.259
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	59.891	61.745
Opslag in stand houden vereist vermogen	10.181	11.299
Opslag voor uitvoeringskosten	5.063	4.252
Voorwaardelijke onderdelen	29.201	29.963
Premiemarge	9.553	9.289
	113.889	116.548

	2020	2019
[10] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	4.688	1.527
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.948	-239
	1.740	1.288
[11] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-34.637	-31.396
Partnerpensioen	-8.530	-8.095
Wezenpensioen	-210	-205
Prepensioen	0	-130
Afkoopsommen	-2.889	-904
	-46.266	-40.730
[12] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-140.857	-121.571
Toevoeging voorziening kosten	-3.381	-2.675
Indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	11.346	6.742
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	46.153	40.863
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.036	879
Wijzigen marktrente	-568.431	-551.122
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.268	-1.377
Mutaties uit hoofde van sterfte	741	1.984
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	-7.956	-12.251
Reguliere mutaties	-2.560	-88
Wijziging actuariële grondslagen	109.493	31.885
Inkoop uit VPL	-225.390	-8.921
	-781.074	-615.652

	2020	2019
[13] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie kosten	-4.619	-3.717
Governance kosten	-1.254	-1.201
Controlekosten ¹⁾	-164	-125
Advieskosten ¹⁾	-430	-429
Overige kosten	-345	-273
	-6.812	-5.745
Toerekening uitvoeringskosten aan vermogensbeheer	713	614
	-6.099	-5.131
[14] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	112	-1.876
Door het fonds in rekening gebrachte boetes bij aangesloten ondernemingen	85	131
Doorbelasting invorderingskosten en proceskosten ²⁾	0	251
Overige	0	-174
	197	-1.668
Saldo van baten en lasten	-157.531	-67.617

1) De accountantskosten voor de wettelijke controle van de jaarrekening 2020 bedragen 92 (2019: 90). De accountantskosten m.b.t. andere controle-opdrachten bedragen 30. De accountantskosten m.b.t. fiscaal advies ad 55 en andere niet controlediensten ad 7 maken onderdeel uit van de advieskosten.

2) Dit betreft een vergoeding van de tegenpartij voor eerder gemaakte invorderingskosten en proceskosten bij een gerechtelijke procedure.

Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten 2020 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

	2020	2019
Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten		
Beleggingsopbrengsten	-231.553	-75.574
Premies	-48.118	-23.115
Waardeoverdrachten	473	-88
Kosten	0	0
Uitkeringen	-113	133
Sterfte	8.437	8.368
Arbeidsongeschiktheid	-2.946	-7.470
Reguliere mutaties	-2.560	-88
Toeslagverlening	0	0
Overige mutaties	109.493	31.885
Andere oorzaken	195	-1.668
Inkoop VPL	9.161	0
	-157.531	-67.617

Toelichting actuariële analyse

Hieronder worden enkele bijzondere mutaties toegelicht.

Reguliere mutaties

Het resultaat op mutaties bestaat uit resultaten uit pensionering die worden veroorzaakt door de wijziging van de reservering voor latent partnerpensioen (van onbepaald naar bepaald partnersysteem) en door het vervallen van de wezenopslag na pensionering. Tevens bestaat dit uit het resultaat op flexibilisering dat wordt veroorzaakt door vervroeging/uitstel en door uitruil tussen pensioenvormen. Verder zijn hierin verwerkt de vrijval voorziening niet opgevraagd pensioen na vier jaar (67), correctie conversie en overige mutaties.

Overige mutaties

Het resultaat uit overige mutaties bestaat uit de grondslagwijzigingen. Het Actuarieel Genootschap heeft in september 2020 de prognosetafel AG2020 gepubliceerd. Het fonds is per 30 september 2020 overgegaan op deze nieuwe prognosetafel. Hierdoor is de technische voorziening met 102.257 afgenomen (-2,5%). Daarnaast heeft het fonds de ervaringssterfte aangepast. Hierdoor is de technische voorziening met 7.236 afgenomen (-0,2%).

Inkoop VPL

Het positieve resultaat op de VPL-inkoop wordt veroorzaakt doordat bij de finale VPL-inkoop per ultimo 2020 rekening is gehouden met een solvabiliteitsopslag ter grootte van het minimaal vereist eigen vermogen van 4,4% (conform hoofdregel). Bij de reguliere VPL-inkopen in 2020 is conform het fondsbeleid geen solvabiliteitsopslag meegenomen omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2020 lager is dan 100%.

7.7 Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert.

De verschillende standaardrisicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2020 van 116,3% en 2019 van 117,0%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2020		2019	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	59.514	0,7	107.499	1,8
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	512.580	11,1	419.180	11,3
Valutarisico (S3)	166.510	1,0	119.108	0,7
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	156.930	2,4	128.139	2,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	135.534	0,7	110.084	0,6
Actief beheer risico (S10)	103.260	0,4	41.411	0,1
Correlatie- en diversificatie-effect	-456.110		-348.802	
Vereist eigen vermogen risico fonds	678.218	16,3	576.619	17,0
Dekkingsgraad		90,1		92,5
Beleidsdekkingsgraad		85,1		91,5
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,4		104,4
Strategisch vereiste dekkingsgraad		116,3		117,0

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2020 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 85,1%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2019 van 91,5%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 6,4%-punt.

Reclassificatie beleggingen ten behoeve van risicoparagraaf

Bij toepassing van het Look Through-principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden deze componenten toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

	Stand ultimo 2020 conform balans	Liquide middelen	Over- lopende intrest	Te vorderen dividend- belasting voor risico fonds	Collateral en overige vorderingen m.b.t. beleggingen	Toepassing Look Through	Stand ultimo 2020 na Look Through
Onroerende zaken	92	0	0	0	0	28.174	28.266
Zakelijke waarden	1.351.164	0	0	0	0	-44.894	1.306.270
Vastrentende waarden	2.337.715	0	0	0	0	5.022	2.342.737
Derivaten	15.075	0	0	0	0	1.088	16.163
Overige beleggingen	504	6.117	4.476	833	-656	10.610	21.884
	3.704.550	6.117	4.476	833	-656	0	3.715.320

Renterisico

Het Pensioenfonds dekt strategisch 40% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 40% op basis van de swapcurve is eind 2020 equivalent met een renteafdekking van 0,7% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 6,3% eind 2020.

Hoogte buffer

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 56.025 (0,6%) en voor het strategisch renterisico 59.514 (0,7%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoedaandelen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen en vastgoedcategorieën getoond.

Verdeling Aandelen en Vastgoed per categorie:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	28.266	2,1	28.332	2,3
Ontwikkelde markten (Mature markets)	1.118.848	83,9	1.022.735	84,4
Opkomende markten (Emerging markets)	186.952	14,0	160.776	13,3
Beleggingsfondsen	470	0,0	488	0,0
	1.334.536	100,0	1.212.331	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 530.984 (11,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 512.580 (11,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luidt. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Indien de afdekking van het risico hoger dan 100% is loopt het fonds juist risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Strategisch streeft het fonds naar een afdekking van 75% van de Amerikaanse dollar en een afdekking van 100% van de Britse pond en de Japanse yen. Andere buitenlandse valuta worden niet afgedekt. Eind 2020 zou dit betekenen dat strategisch 50,4% van de niet-euro belangen wordt afgedekt.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta:</i>				
Euro	2.359.929	63,5	2.132.320	64,6
Amerikaanse dollar	699.574	18,8	586.601	17,7
Britse pound sterling	75.068	2,0	95.557	2,9
Japanse yen	106.528	2,9	101.839	3,1
Overige valuta	474.221	12,8	385.890	11,7
	3.715.320	100,0	3.301.607	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2020:

	aankooptransacties	verkooptransacties
Euro	689.688	-1.975
Amerikaanse dollar	62.922	-559.569
Britse ponden	2.012	-87.413
Japanse yen	0	-111.128
Israelische shekel	0	-109
Overige valuta	83.621	-63.843
	838.243	-824.138

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 150.225 (0,8%) en voor het strategisch valutarisico 166.510 (1,0%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese staatsobligatie met een AAA-rating wordt in het standaardmodel als kredietrisicovrij beschouwd. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	308.315	13,2	892.652	44,7
AA	215.990	9,2	88.965	4,5
A	36.922	1,6	155.377	7,8
BBB	65.755	2,8	253.889	12,7
Lager dan BBB	147.376	6,3	153.115	7,7
Geen rating ¹⁾	1.568.379	66,9	450.911	22,6
	2.342.737	100,0	1.994.909	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 5 jaar ²⁾	2.209.623	94,3	1.165.334	58,4
Resterende looptijd > 5 jaar, < 10 jaar	86.290	3,7	410.671	20,6
Resterende looptijd >= 10 jaar	46.824	2,0	418.904	21,0
	2.342.737	100,0	1.994.909	100,0

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naarmate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 123.531 (1,8%) en voor het strategisch kredietrisico van 156.930 (2,4%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 135.534 (0,7%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 135.534 (0,7%).

1) Geen slechtere rating, maar niet gerate. Dit betreft structured credit.

2) Beleggingsfondsen waarvoor geen doorkijk beschikbaar is, zijn ingedeeld in de categorie "resterende looptijd < 5 jaar".

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Onroerende zaken

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	28.266	100,0	28.332	100,0
	28.266	100,0	28.332	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa	3.976	14,1	3.670	13,0
Noord-Amerika	13.606	48,1	13.873	48,9
Midden en Zuid-Amerika	83	0,3	0	0,0
Azië	2.477	8,8	0	0,0
Afrika	61	0,2	673	2,4
Oceanië	7.988	28,3	10.116	35,7
Midden-Oosten	75	0,2	0	0,0
	28.266	100,0	28.332	100,0

Aandelen

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen per regio:</i>				
Europa	379.817	29,1	373.644	31,6
Afrika	6.096	0,5	0	0,0
Noord-Amerika	600.956	45,9	510.278	43,1
Midden- en Zuid-Amerika	17.173	1,3	699	0,1
Midden-Oosten	7.246	0,6	412	0,0
Azië	148.542	11,4	12.405	1,0
Oceanië	146.440	11,2	138.888	11,7
Overig	0	0,0	147.673	12,5
	1.306.270	100,0	1.183.999	100,0

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen per sector:</i>				
Financiële instellingen	198.575	15,2	335.674	28,4
Informatietechnologie	193.238	14,8	109.105	9,2
Industriële ondernemingen	136.060	10,4	116.199	9,8
Cyclische consumentengoederen	140.801	10,8	0	0,0
Niet-cyclische consumentengoederen	292.620	22,4	370.037	31,3
Energie	42.088	3,2	49.956	4,2
Telecommunicatie	182.618	14,0	112.787	9,5
Materialen en basisindustrieën	73.991	5,7	55.496	4,7
Nutsbedrijven	37.451	2,9	32.732	2,8
Andere sectoren	8.828	0,7	2.013	0,2
	1.306.270	100,0	1.183.999	100,0

Vastrentende waarden

	2020		2019	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa	2.178.992	93,0	1.726.887	86,6
Noord-Amerika	42.287	1,8	117.241	5,9
Midden- en Zuid-Amerika	64.577	2,8	61.207	3,1
Afrika	17.469	0,7	18.316	0,9
Azië	35.050	1,5	30.768	1,5
Oceanië	0	0,0	28.374	1,4
Midden Oosten	4.265	0,2	8.250	0,4
Overig	97	0,0	3.866	0,2
	2.342.737	100,0	1.994.909	100,0
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden				
Staatsobligaties Duitsland	0	0,0%	245.296	12,3%
Staatsobligaties Nederland	0	0,0%	436.159	21,9%
ING Bank Global Growth Fund N.V.	0	0,0%	98.856	5,0%
KfW	0	0,0%	151.751	7,6%
LDI Private Sub-Fund 47 EUR	1.567.239	66,9%	0	0,0%

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille (inclusief vastgoedbeleggingen) indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 104.638 (0,4%) en voor het strategisch actief beheer risico van 103.260 (0,4%).

Vastgesteld te Woerden, 24 juni 2021.

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

De heer J.R. Schepen
Werkgeversvoorzitter

De heer J.E. Klijn
Werknemersvoorzitter

8 Overige gegevens

8.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het voorstel resultaatbestemming 2020 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

8.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvvoeding en Pluimveevlees te 's-Gravenhage is aan Aon Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvvoeding en Pluimveevlees, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Omdat Aon Nederland cv beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Aon Nederland cv wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 16.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 800.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- ◆ de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- ◆ de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- ◆ het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131, 132, en 133 vanwege de financiële positie van het pensioenfonds.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Indien de beleidsdekkingsgraad ook per 31 december 2021 lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en de aanwezige dekkingsgraad per 31 december 2021 ook lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan zal in 2022 op grond van de huidige wet- en regelgeving een kortingsmaatregel moeten worden uitgevoerd.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Eindhoven, 24 juni 2021

Drs. J.A.M. Dankers AAG
verbonden aan Aon Nederland cv

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees per 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten en de kasstromen over 2020, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees ('de Stichting') te 's-Gravenhage gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2020; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de

opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
— Materialiteit van EUR 16 miljoen — Circa 0,5% van het pensioenvermogen
Kernpunten
— Waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds — Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds
Oordeel
Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 16 miljoen (2019: EUR 12 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2020 (circa 0,5%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur en de raad van toezicht afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 800 duizend rapporteren aan het bestuur en de raad van toezicht alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen voor risico pensioenfonds uitbesteed aan Northern Trust Global Services Limited en Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Northern

Trust Global Services Limited en en Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Northern Trust Global Services Limited en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde ('System en Organization Controls 1-' en 'Standaard 3402 type II-') rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en (waar relevant) het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij (waar relevant) met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402 type II- of System and Organization Controls 1-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Northern Trust Global Services Limited en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen op de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants. Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. heeft op grond van de overeenkomst met de Stichting aan een onafhankelijke accountant opdracht gegeven de informatie inzake beleggingen ten behoeve van de jaarrekening van de Stichting te controleren. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel bij de jaarrekening zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controlewerkzaamheden van deze accountant. In dit kader hebben wij de accountant schriftelijke instructies gegeven omtrent de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden. De accountant heeft, op onze instructie, de controle uitgevoerd met een passende materialiteit en daarbij ook bijzondere aandacht besteed aan het hierna genoemde kernpunt van onze controle voor de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds. De accountant heeft zijn bevindingen aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken en aanvullende eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd waaronder de aansluiting van de vermogensbeheerrapportage met de financiële administratie en de jaarrekening.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

Onze focus op het risico van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle op het gebied van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden ter verkrijging van voldoende en geschikte controle-informatie; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle wordt geïdentificeerd.

Met betrekking tot het niet-naleven van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten als gevolg van het niet-naleven van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, rekening houdend met het toepasselijke wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving berust bij het bestuur, onder toezicht van de raad van toezicht.

Onze risicobeoordeling

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaglegging, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en het risico op omkoping en corruptie in acht genomen. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

Daarnaast hebben we werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is, hebben we het bestuur en de raad van toezicht verzocht om inlichtingen te verstrekken omtrent de naleving van dergelijke wet- en regelgeving en hebben we correspondentie met externe toezichthouders geïnspecteerd.

De potentiële impact van de geïdentificeerde wet- en regelgeving op de jaarrekening varieert aanzienlijk.

Ten eerste is de Stichting onderworpen aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en financiële verslaglegging (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben de mate waarin aan deze wet- en regelgeving wordt voldaan vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening en derhalve zijn er geen aanvullende controlewerkzaamheden nodig.

Ten tweede is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet-voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims. Wij hebben de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000) en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

In overeenstemming met de controlestandaarden hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (verondersteld risico) als enige frauderisico geïdentificeerd en geëvalueerd. We hebben het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording weerlegd, omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude is besproken binnen het controleteam en wij bleven alert op aanwijzingen voor fraude en/of het niet-voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle.

Bij al onze controles hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een onderzoek naar aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, wat een risico op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude kan betekenen. We verwijzen naar de kernpunten van de controle, met hierin onze aanpak met betrekking tot gebieden met een hoger risico vanwege schattingen waarbij het bestuur zich baseert op significante oordeelsvorming.

We hebben onze risico-inschatting en controleaanpak gecommuniceerd aan het bestuur en de raad van toezicht. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, dat vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden

We hebben de volgende controlewerkzaamheden (niet uitputtend) uitgevoerd om in te spelen op de ingeschatte risico's:

- We hebben de opzet en het bestaan en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren.
In het geval van tekortkomingen in de fraudemitigerende interne

beheersingsmaatregelen, hebben we aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden verricht welke zijn ingericht aan de hand van onze risico-inschatting.

- Wij hebben mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur geëvalueerd en (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico geïdentificeerd. Indien wij journaalposten met een verhoogd frauderisico hebben geïdentificeerd, hebben wij deze door middel van validatie van brondocumentatie gecontroleerd.
- Wij hebben zaken die zijn gerapporteerd via periodieke SLA-rapportages van de Stichting geïdentificeerd.
- We hebben een zekere mate van elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.
- We hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden in overweging genomen en geëvalueerd of bevindingen dan wel afwijkingen indicatief waren voor fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Indien dit het geval was, hebben wij onze beoordeling van de relevante risico's en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.
- We hebben controle-informatie verkregen met betrekking tot de naleving van die bepalingen van de wet- en regelgeving waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze een direct effect hebben op de bepaling van materiële bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.
- We hebben rekening gehouden met het effect van feitelijke, vermoede of geïdentificeerde risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving als onderdeel van onze procedures voor de daarmee samenhangende posten in de jaarrekening.
- In het licht van mogelijke risico's op het gebied van belangenverstrengeling hebben wij nevenfuncties van het bestuur geëvalueerd en hebben daarbij aandacht besteed aan de governance.

Onze procedures om in te spelen op het geïdentificeerde risico op het gebied van fraude hebben niet geleid tot een 'kernpunt van de controle'.

Verder merken we op dat onze controle niet primair is opgezet om fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving te detecteren en dat het bestuur verantwoordelijk is voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Hoe minder direct de gevolgen voor de financiële overzichten van het niet-voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het ook is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet-detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur en de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen bedragen circa 98% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen van de Stichting voor circa 4,3% is gebaseerd op genoteerde marktprijzen en voor circa 95,7% op netto contante waarde-berekeningen en andere methoden. Het bepalen van de marktwaaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle.

In de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' geeft de Stichting de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In noot 1 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Wij maken gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de System and Organization Controls (SOC 1)-rapportage (waarbij een goedkeurend assurancerapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering en toereikende evaluatie van periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op netto contante waarde-berekeningen en andere methoden onderzocht.

De waardering van het grootste deel van de beleggingen hebben wij onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderungen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van beleggingen die niet door onze eigen waarderingsspecialist zijn onderzocht, hebben wij getoetst aan de hand van door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.

De accountant van Syntus Achmea Real Estate & Finance B.V. heeft zijn bevindingen met betrekking tot zijn controle op de vermogensbeheerrapportage aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd. Wij hebben vastgesteld dat de gecontroleerde vermogensbeheerrapportage aansluit met de financiële administratie en de jaarrekening.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen en kostenniveaus worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuaireel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de 'Risicoparagraaf' is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze ongedeelde verantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de onderdelen of activiteiten binnen de groep. In dat kader zijn wij ook verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 24 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlagen

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2019	26.955	77.464	13.526	117.945
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	7.342	0	0	7.342
Ontslag met premievrije aanspraak	-8.189	8.189	0	0
Waardeoverdracht	0	-932	0	-932
Overlijden	-68	-196	-482	-746
Ingang pensioen	-343	-972	1.683	368
Afkoop	0	-1.620	-410	-2.030
Andere oorzaken ¹⁾	1.874	-1.768	34	140
Mutaties per saldo	616	2.701	825	4.142
Stand per 31 december 2020	27.571 ²⁾	80.165	14.351	122.087

Specificatie pensioengerechtigden

	2020	2019
Ouderdomspensioen	11.469	10.775
Partnerpensioen	2.674	2.538
Wezenpensioen	208	213
Totaal	14.351	13.526

¹⁾ In de andere oorzaken zijn alle overige mutaties opgenomen die niet in de opsomming staan, denk hierbij aan bijvoorbeeld expiratie, revalideren/invalideren, wijziging onderneming etc.

²⁾ Waarvan 1.173 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

Begrippenlijst

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Deposito

Tegoed bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal twee jaar) kan worden beschikt.

Derivaat

Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

Outperformance

Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.

Pensioenresultaat

Een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen: som van de verwachte uitkeringen conform het beleid van het pensioenfonds gedeeld door de som van de verwachte uitkeringen zonder korten en altijd indexeren.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad is de verhouding tussen de feitelijke premie en de actuariel benodigde koopsom voor de op te bouwen aanspraken (exclusief de component voor uitvoeringskosten). Bij een premiedekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad draagt de premie niet bij aan herstel en vice versa.

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Rentedekking

Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftekansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Underperformance

Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.